بسم الله الرحمٰن الرحيم

سکروټې په ايرو کښې

(شعري ټولګه)

محمد خليل مهجور مسيد

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

د هغو بې درکه پښتنو په نوم چې تر مودو مودو په خپل وطن کښې بې درکه دي- او خوېندې، مېندې يې د راتلو لارو ته ګوري-

په تا به بوټي زرغونه وي
زۀ خواره هيله د راتلو درته لرمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول حقونه دلیکوال سره خوندي دي

دکتاب نوم	:	سکروټې په ایرو کښې
لیکوال	:	محمد خلیل مهجور مسید
اول چاپ	:	۲۰۲۱م
کمپوزنګ	:	ریاض ساحل(03412311323)
ټائټل	:	حمدالله (خوازه خېله بازار، سوات)
شمېر	:	۱۰۰۰
بیعه	:	۲۵۰ روپۍ

د مېلاوېدو درک:

- یونیورسټي بک ایجنسي پېښور
- اباسین کتاب پلورنځایي (قصبه کالونۍ) کراچۍ
- صاحبزاده سټیشنرز اېنډ بک سیلرز ډېره اسماعیل خان
- عبدالله بک ایجنسي بولان مارکېټ ټانک-خیبر پښتونخوا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سرليک

بسم الله الر حمٰن الرحيم

وايي د مشرانو خبرې د کاڼي کرښې وي - متل داى - " د لمر پۀ وړانګو کښې ډېوې بلؤل کار د حماقت داى" بېشکه ساده توب خو خود داى چې پر آسمان ځلانده لمر وي ،او يو څوک پۀ ورغوي ډېوه ګي ګرځوي خلکو ته د لمر وړانګې ښايي -- بالکل همدغسې د ادب د يو ادنا وګړکي تاثرات د يو لوړ ادبي شخصيت په باب بې معنا او بې ارزښته وي -

د يو چا په ژوند ، شخصيت،علوميت او چوپړ ليکنې هسې هم مشکل کار داى او بيا چې يو زده کوونکى د ښوونکي په حقله يا مريد د خپل پير په باب قلم پورته کوي په تور ژمي تخرګونه خولې کوي او بيا چې د هاړ تاودۀ سبا ، ببګا وي او پۀ هسې تاودشت کښې په ايرو کښې د سکروټو چڼؤل وي - خولې څۀ چې لکه د اهنګر په بټۍ کښې د اوسپنې ويلوَل دي -

مورډ د غرونو خلک يو غرونو کښې ګرځېدل راګرځېدل سره بلد يو- کله کله به چې په چګو غرو ختلو بيا مو اول د لارې تعين کولو چې له کوم لوري به خېژو-

د عليقدر محترم زما پير او غايبانه استاد محمد خليل مهجور صېب شخصيت هم هغه لوړ غر داى چې سړاى وارخطا کوي چې د شتمن شخصيت يې په کوم اړخ اول خبره پېل کړم -

د عاليقدر محمد خليل مهجور صېب پيژندګلوي زموږ و خلکو (وزيرستانيانو) ته څۀ خاص اړتيا نۀ لري ځکه چې دې هغه د نوم او نېکنامۍ سره زموږ واړۀ زاړۀ بلد دي- البته د وزيرستان نه بهر پښتنو ته د ور پېژندلو په خاطر دې عليقدر له تعارف پېل کؤم -

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علیقدر خپل نوم محمد خلیل دای په کلي - ګاونډ کښې د استاد خلیل یا ډاکټر خلیل په نوم پېژاندۀ شي- او د ادب په نړۍ کښې یې ځان ته د مهجور تخلص خوښ کړای دای-مهجور صېب په قام مسید/ ماسید دای-په ماسید کښې منزای دای او بیا پۀ منزي کښې د برومي خېل قبیله سره تعلق لري- د وزیرستان په منځنۍ منطقه ډیلې/ شنکۍ کښې یې د مارچ په 15مه نېټه کال 1951 کښې د نوموړي ارواښاد محمد یعقوب خان په دیني کورنۍ کښې سترګې وغړولې- د عالیقدر مهجور صېب نیکۀ چې وزیرستان کښې د " ابا" پۀ نوم پېژندۀ شو یؤ لوی ولي الله تېر شوای دای- همدغه لامل دای چې پۀ ګړده منطقه کښې د علیقدر کورنۍ ته خلک د قدر پۀ نظر ګوري -

استاد مهجور صېب لومړنۍ زده کړې په خپل کلي کښې تر سره کړې بیا تر اتم ټولګي پورې دې کړمه مډل اسکول(منځنۍ ښوونځی) کښې پاتې شو او د هایي سکول (عالي ښوونځی) کانیګرم نه یې په کال (1965-66) کښې د لسم ټولګي سند تر لاسه کړو -

دا رنګ یې د ټانک کالج (پوهنځی) کښې د دولسم ټولګي پورې زده کړې وکړې او بیا کال 1969 کښې یې په وانۀ کښې د ډسپنسر د تربیې سند واخیست -

د ډسپنسر د تربیه نه پس هغه په کال 1970 کښې جمرود خېبر ایجنسۍ کښې په دارالمعلمین / ایلیمنټري کالج کښې داخله واخیسته او په تکمیل یې په کال 1971 کښې د نوښار تحصیل اضاخېل کښې په حېث د یو معلم / ښوونکي کار پېل کړ -

بیا د ښوونکي په حېث وزیرستان ته راغے او د خپل کلي سره دوه درې کلو میتره نژدې هایي سکول شنکۍ کښې یې د درس او تدریس کار پېل کړو- هغه د تدریس په علومو کښې د سي ټي او بي ایډ سندونه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخيستي دي - مهجور صېب تر ريټايرمنټ پورې د درس او تدريس مبارکې دندې سره وابسته پاتې شو او بيا په کال 1998 م کښې د کورني مشکلاتو لامله د حکومتي خدماتو نه رخصت/لاس واخيست-

عليقدر مهجور صېب د درس او تدريس نه علاوه په نورو وختونو کښې د طبابت کار هم کاوۀ - هغه يو تکړه منلے حکيم او طبي ماهر هم دای د کلي په خوا کښې د " ډيلې بازارګوټي" کښې يې تر هغه وخته دغه انساني خدمت کاوۀ چې نابېره په ګړد وزيرستان ىوه توره سيلۍ راغله او وزيرستان ړنګ شو- مهجور صېب هم لکه د نورو کليوالو په نۀ زړه له کلي کډه وکړه او اول ټانک - ډېره اسماعيل خان کښې دېره شو چې د وطن د رغېدلو/جوړېدلو اميد يې پاتې نۀ شو د سمندر و غاړه کراچۍ ته يې کډه وکړه او نن سبا د کراچۍ په ستر ښار کې د ژوند پاتې سبا بېګا اړوي - او باوجود د ناروغۍ او زړبودۍ د خلکو پۀ کلک اصرار او غوښتنه دارو درمل مريضانو ته ورکوي-خدای متعال ج دې صحت ورکړي چې له قبضه يې تر ډېره برخمن و اوسو- آمين

مهجور صېب لا د اتم ټولګي زده کوونکے ۇ چې شاعري يې پېل کړې- عليقدر اولنی نظم د ۱۴ اګسټ په ورځ کال1964 کښې د «د آزادۍ پۀ ورځ» سرخط لاندې مډل سکول کړمه کښې پېش کړو- دې هغۀ ډېره شاعري ضايعه شوې ده - عليقدر وايي پۀ زړهاو اشعار يې د نژدې تېر وختونو ستر زيانمن جنګ او جدل لامله ضايه شؤل- او يوه حصه يې بچ پاتې شوه - چې هغه يې هم ډېره په منت زارۍ او خوارۍ تر لاسه کړه - دا هغه ټوټې ټوټې را ټوله کړې شوې شاعري ده چې د پخوانو وختونو رنګ پرې غالب دای - البته څۀ مواد داسې هم شته دای پکښې چې د حالاتِ حاضره درک پکښې موندل کېدای شي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

پۀ دغه شعري ټولګه "سکروټې په ایرو" کښې د هغو زمانو لیک هم شته دای چې علیقدر د شپږم - اتم ټولګي زده کوونکای ؤ-د هر زمان یو ځانګړای خپل انداز وي چې د ګړد ژوندون احاطه کوي-د یوې ټولنې ادبي رنګ هم هرومرو دې هغې طرز یا انداز تر تاثر لاندې رادرومي- استاد مهجور صېب د خپل دور یو تکړه او ځیرک شاعر دای - د علیقدر شعري ټولګه دې خپل دور عکاسي کوي او پۀ ډېر ښکلي انداز کښې یې د خپل دور ترجماني کړې ده -

لکه څنګه د وخت پۀ تېرېدو بدلون یو قدرتي عمل دای همدغسې د ادب انداز هم د زمانې د غوښتنو سره بدلیږي را بدلیږي-

د علیقدر شاعري کښې ډېره سادګي ده د ټکو انتخاب یې خوندور دای عام فهم لیک یې کړای- مشکل پسندي نۀ خوښوي- د قام، اولس په ژبه کښې شعر یې لیکلای - ده تر خپله وسه کوشش کړای چې په شعر کښې د ابهام نه ځان و ژغوري ګونګای شعر نۀ ولیکي - مهجور صېب د قام اصلاح غواړي ظاهره خبره ده قامونو کښې عوام زیات وي د خواصو په پرتله - ځکه ده کوشش کړای چې ببخي ساده الفاظو کښې خپل پېغام تر اولس ورسي-ځکه چې د ده د شاعرۍ اصل موخه یا هدف د قام اصلاح ده- ځان ښوونه یا داسې شاعري نه ډېره کوي چې د قاموسونو له سینو را ایستلي، پور را وړي،ګران او پردو ټکو باندې بار وي - باوجود د دې چې هغه یو معلم پاتې شوای او د پنځو ژبو معیاري پښتو ،اردو ، عربي، فارسي او انګلیسي لیک لوست کښې پوره مهارت لري -

د علیقدر مهجور صېب په لیک کښې د پخوانۍ املا رنګ غالب دای - پخوا زمانو کښې به د شعر دننه جوړښت پۀ حواله د قیود او حدود پابندي کېدله خو دومره هم نۀ وه څومره چې نني وختونو کښې لکه د "ینګې" پړای ترېنه جوړ شوای دای- دا وجه ده چې د علیقدر مهجور صېب

(c) ketabton.com: The Digital Library

په شاعرۍاو هم په املا کښې د کلاسیک دور اثار جوت ښکاري- علیقدر له اویاو بره عمر کښې راهي دای ځکه و سپېڅلو پخوانو پخوانو ته نژدې پاتې شوای- لهذا په کتاب کښې به پخوانی رنګ غالب وي خو د دې دا مطلب هم نۀ دای چې مهجور صېب د نوي انداز سره بلد نۀ دای خدای متعال ج دومره استعداد ورکړای چې د منثور او منظوم لیک پۀ هر صنف کښې یې طبع ازمایي کړې حتا چې ازاد نظم او د هایکو غونډې نوي طرزونو کښې هم ساه بندي نۀ محسوسوي- خو متاسفانه چې پۀ وطن راغلې د بدبختۍ سیلۍ د علیقدر رنګا رنګ ګلدستې نۀ وای ماتې کړې-

دلته که زۀ د یوې نۀ هېرېدونکې خاطرې/ یاد ذکر نه وکړم- لوی خیانت به وي زما د خپلو احساساتو سره او هم د علیقدر د عمرونو لیکنو سره چې خاورو کښې خاورې شوې دي- هغه داسې چې،مجهور صېب ټینګار راباندې وکړ-چې وزیرستان ته لاړ شې زما د کور زیارت هم وکړه که زما کوم لیک درته په لاس دراغے هغه درسره خوندي کړه او ما ته یې را ولیږه- خدای توفیق راکړ وراغلم د کور دروازه کښې کولپ ؤ- خلاص مو کړ انګړ کښې ودرېدم داسې راته محسوس شوه کومه هدیره کښې ولاړ یم د کور دیوالونه غمځپلي وو-تا به ګمان کاوۀ د کور هر کونجای ماتم کوي- د علیقدر د ناستې ځای/ کوټه زنځیر مو خلاص کړ- لکه د خوبونو پۀ دنیا کښې سړای ګډ شي-لکه څوک دې چې دریاب ته ور دیکه کړي او د اوبو پۀ څرخني کښې راګېر شي- په کټونو بسترې پراتې وې خو لکه د خاورو مخونه/ غلافونه ور واغوندي -د علیقدر لمارۍ له کتابونو ډکې وې خو د واینو/ اینو زور ؤ- زیاتره کتابونه واینو خاورې کړې وو چې و کوم کتاب ته به دې ګوتې ورورې د خړو دوړو سره به پر زمکه راتوی شو - ځینې کتابونو باندې د کوټې چت نه د باران څاڅکې را څڅېدلي او پۀ لمارو کښې داسې ویلې شوو وو چې تا به ګمان کاوه د لمارۍ خپله حصه ده -

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته د جنګ هغه برکات او ثمرات را معلوم شول چې مونږ ته په برخه کښې و رسیدل -

د علیقدر فقط یو نظم چې دۀ 1970ء عشره کښې د حیات اباد/ پېښور په یوه روغتون کښې لیکلای وۀ چې علیقدر د ناروغۍ پر بستر پروت ؤ نور د دومره لویې خزانې څخه زۀ خالي لاسونه را ووتم کومه چې علیقدر مهجور صېب له کال 1965 راهیسې خوندي ساتله او وخت پۀ وخت یې په خپلو زرینو خیالاتو احساساتو پراخوالی ورکاوۀ- نن پکښې پرته له خړو خاورو او دوړو بل څه پۀ لاس نه راغلل- دا هغه لویه سانحه ده چې د یو لیکوال فکرونه او احساسات پکښې وژل شوي دي- جنګونه که یو لورای انسانان وژني - ورانۍ جوړوي بل لورای که انسانان ژوندي هم پاتې شي د هغوي فکرونه ورله و وژني-د علیقدر مهجور صېب د دغې لویې ادبي اثاثې په ضیاع که موږ د هغۀ د لیک هر هر ټکای و ژاړو - ازاله یې ممکنه نۀ ده-

نور دې جنګونه نۀ وي - جنګونه د بربادۍ نوم دای- جنګونه د تباهۍ نوم دای-

د علیقدر مهجور صېب کوم چاپ اثار نشته البته غېر مطبوعه مـوادو کښې د "جامدین کاکا لیکونه" د وزیرستان د آزادۍ په زیار او قربانیو یو ناول " زما بې وسي او زما آزادي" او یوه واړه غوندې افسانه "تللي تللي خلک" شامل دي -

د علیقدر شعر او شاعري ډېر اړخیزه ده -د جلا جلا رنګونو یوه شنه سره زرغونه ده- د دینیت ، قامیت، وطنپالۍ،د بې وزلو انسانانو په بدحالۍ د ژګیروي - د استبداد په خلاف د سرغړونې او په اوړو کښې د مالګې په مقدار چې د شعر خوند پر خپل ځای وساتي،د رومانیت یوه اعلا مرقع ده-

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دلته د مهجور صیب د هر اړخیزې شاعرۍ نه د حوالو او اشارو په صورت کښې په مثل د "مشت نمونه خروار" را وانخلو، لوستونکي خوند نهٔ شي ترېنه اخيستلای-

علیقدر په نظم - غزل دواړو کښې برلاسي لري او په دواړو صنفونو کښې د مقصدیت او پیامبرۍ صفت څرګند او واضح ساتي - د بېځایه هرزه ګویۍ- مبالغې او صنایع و بدایع نه د قلم نوکه ژغوري او شعر کښې د خوند سره د پند موخه هم نهٔ هېروي - علیقدر وایي لا د اتم ټولګي زده کوونکی وم چې د تخیل وړو وړو مېږو نارامه کړم- ظاهره ده چې څوک دومره وړوکوالي کښې د شعر ښاپېرۍ ته په نظر کښېوځي تر زړبوډۍ به څومره تجربات ځان سره خوندي کړي ځکه د یو هسې شاعر په شاعري کښې پاخوالای هم و کوم صناعي توریو کښې ژباړلو ته اړتیا نهٔ لري -

ځواني د هر چا میراث دای څوک هم ترېنه بې برخې کیدلای نهٔ شي - او د ځوانۍ عمر هغه ښایسته عمر دای چې تر اخره یې هم سړای ارمان کوي -

د مهجور صیب کتاب کښې اولنۍ برخه کښې غزلونو ته دویمه کښې تودو نظمونو او د پای برخه کښې یې قطعات او هایکو ته ځای ورکړای-

ځکه دلته د مهجور صیب د ځوانۍ د غزلونو څخه نمونې را اخلو -

علیقدر غزل هم داسې لیکلي چې په هر بیت یې ځانته مقاله لیکله شي- دې هغهٔ په غزل کښې هم د قامیت - وطنپالۍ رنګ غالب دای - زیاتره غزل یې د رومانوي رنګونو نه پاک دي ټکي یې اسان مګر په معنا ترینګلي کارولي دي -ګویا غزل یې هم انقلابي دي -

یوه غزل کښې د خپلو احساساتو ذکر داسې کوي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه خو مې خيال د پاتې شويو ارمانونو ساته
ډېر پوره شوي دي مرګيه بس يو څو پاتې دي

په ګل وطن راغلي د کړکېچن وختونو او يادونو په باب وايي:

يو ښکلې باب شي د تاريخ ترې جوړېدلای اشنا
دومره قيصې د رنګو پنګو هديرو پاتې دي

د خانانو زامنو ته مخاطب شوای چې تاسو پښتونولي ته کومه تيره و وهله - وايي :

ما ته په کومه خله پېغور د بې ننګۍ را کوې
د خان زامنه تا کښې هم څه د پښتو پاتې دي

بل ځای ورته وايي:

ستا د کوټ او پتلون قدر د خان زويه دلته نشته
چې جامه يې د پښتون وي که شپانۀ دي قدرمن دي

د پښتونخوا د غرونو لوتمارانو/ شوکمارانو څخه مو خبروي - وايي

خزانې د پښتونخوا د غرونو يوسي
د دې دنګو دنګو غرونو غله هم شته دي

کله کله د رومانيت نرای رنګ پرې غالب شوای چې ښېخي په پړدو کښې خوندي دای لکه وايي:

روغ سرای يمه په څه نۀ يم دلبره
خو په زړۀ د ننه ښه نۀ يم دلبره

چې مهجور دې لټوي تۀ نۀ مونده ېږې
چې مې غواړې بيا به زۀ نۀ يم دلبره

د رقيب تنګ نظري يې په ګوته کړې وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب ژاړي چې مهجور او جانان یو ځای
دۀ په ستر ګو دي لیدلي سره ګرځي

بل ځای د محبوب بې نیازي او سر زوري ته اشاره کوي :

ما چې زلفې یادې کړې سپین مخي راته وویل
بیا ګوره په سپینه ورځ د شپې خبره و نۀ کړې

د وخت د مذهبي خلکو نه هم پوښتنه کوي ورته وایي:

وژل چې د مېږي ملا صاحبه ګناه بولې
روا شو قتلول ستا په تقریر د هغو خلکو

د وخت تېري زیاتي ته مخاطب دای وایي:

د ګلونو لو مې ګډ شو ځکه ژاړم
خپل پردي چې دا په ما کوي دا څۀ دي؟

له غاصبانو پوښتنه کوي -او وایي :

غریب بنیان کښې هم خولې دای تۀ خپل کوټ وګوره
دا په ګرمۍ کښې په غریب پورې خندا نۀ ده څۀ ؟

ستاد پنځوستورو هوټل کښې شته شراب او کباب
وچه ډوډۍ ما له تنبو کښې هم روا نه ده څه ؟

د پښتنې خورکۍ پۀ بې سترۍ او بې مهاره آزادۍ باندې ژړا کوي
او داسې منت زارۍ کوي-

خورې پښتنې بې ستره مه ګرځه پیدا کړه
کومه غېرتي جذبه چې وه ملاله ترور کښې

بل ځای بیا و پښتنو پېغلو ته مخاطب شوای:

څه خو ګرم یو خپل څه د حالاتو پۀ قصور کښې
ورو شوه حیا ختمه د پښتون په لور او خور کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وزیرستان تاریخي حماسي وختونو ته یې هم اشاره کړې او خپل اتلان یې نازولي دي- وایي:

خونـد ؤ د غـــزا د تېــرو تـــورو پـــۀ پرکـــار کښــې
پـروت چې شـهیدان وو سـرې سـیورې د پربغـل کښـې

د وزیرستان پۀ ورانولو بې کچې خفه دای او غالباً د هر غزل په یو نیم بېت کښې یې ذکر کړای دای - وایي:

چې کـوم کـوډګر پـۀ ګران وزیرسـتان وکړلـې کـوډې
کـوم ځـای چې بـه ګلونـه ټوکېـدل هلتـه مورچـه ده

د وطن پۀ تنکو ګلالو پسې ژړا کوي او ظالم ته منت کوي چې دا د تنکو ګلونو لو پرېږدي -وایي:

زړۀ دې کـاڼی دای ظالمـه څه بـې وختـه دې تیـار کـړو
دا تنکـی ځـواني یـې ګـوره دا زلمـی د مرګـي نـۀ دای

د پښتون په وېش یې زړۀ آرې دای- وېش کوونکي ته داسې وایي:

د پښـتون پـۀ لـر او بـر کښـې چې وېش پـوخ شـي
شــابه زور ورکـــړه تورمخیـــه خپـل دېـوال تـــه

د پښتو ژبې په ناقدرۍ د باباګانو ژړا خوبونو کښې ویني- وایي:

مـا خـوب لیـدو چې څـوک پښـتو د دوزخ ژبـه بـولي
پـــۀ دا خبـــره سمدســـتي روح د حمـــزه و ژړل

د پښـتونخوا پـه بدحالۍ لـه واکدارانو پوښتنې کوي او پېغـور ورکوي- وایي:

د کشـمیر ظلـم دې لمحـه لمحـه پـۀ خلـۀ دای جـاري
پـه پښـتونخوا چې کـوي ظلم بې زبـان یـې کـه نـه؟

او بل ځای بیا د پښتونخوا و بدبختۍ ته اشاره کوي او وایي چې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـا کـړې د ديـن پـه نامـه بڼه چـا د دنيـا پـۀ هيلـه
چـا نـه دې و ژغـورو د ګرانـې پښـتونخوا ګرېوانـه

د کلي وطن و لباسي غمخور خلکو ته داسې ګويان دای چې:

غـــم د خپتـــې دای د قـــام پـــۀ نـــوم اخســـتی
د وطـــن هـــر يـــو واکـــدار تـــه فکـــر وکـــړه

د وطـــن غـــنم پلـــوري جېبونـــه ډک کـــړې
ووېـ دې ورکـړو اوس دا پـــلار تـــه فکـــر وکـــړه

د عليقدر په غزلو کښې پند او نصيحت هم شته دے- هغه د شعر د لارې د وعظ کار هم تر سره کړای - وايي:

احتـــرام د هـــر ســـړي کـــوه مهجـــوره
خـــو د هـــر ســـړي نـــه پـــلار مـــه جـــوړوه

بل ځای د راز خوندي نۀ ساتلو په باب وايي:

د راز ورغـومي بـه دې شـي تـول د لېوانـو خـوراک
د زړۀ لـه شـپول دې د رازونـو کـه رمـې و ايسـتې

بل ځای د دنيا بې ثباتي ته اشاره کوي او لاروي ته وايي -

رنـګ ځلـي چـې ګـورې نـو بيـا دومـره فکـر هـم کـوه
دا هـم د چـا ښـکلي وجودونـه وو چـې خـاورې شۀل

د وخت پاخه متلونه يې هم د شعر په جامه ښکلي کړي دي يو ځای کښې ليکي:

چـې ژنـای مشـر شـي د کلـي تبـاهۍ لـه بـس دای
ژنـــي د کلـــي شـــۀل مشـــران اورونـــه ولګېـــدل

د ننني دور خودغرضـۍ او ځانځـانۍ تـه يـې ډېر عجيبـه تـوري موندلي دي ته به وايې په آب زر نويسته دي- وايي :

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقـــدس د هـــر تـــړون دومـــره خیـــرن شـــو
چـــا تـــه "خپـــل" وئـــیلے نـــۀ شـــمه شـــرمېږم

د پشتون روایاتو او اقدارو بې قدري په کلکه غندي -یو شعر کښې وایي:

پښـــتنې شـــملې مـــې داســـې راتـــه اووې
"مـــه مـــې ږده پـــه داســـې سـر چـې ټيټـوي مـې"

علیقدر مهجور صیب په خپلو غزلو او نظمونو کښې د خپل وطن ذکر فکر د شعر لازمه برخه ګڼي وایي:

چـې ویـر د وران وزیرسـتان مـې پـۀ غـزل کښـې نـۀ وي
لکـــه چـــې ذکـــر د جانـــان مـــې پـــۀ غـــزل نـــۀ وي

بل ځای بیا په لوستونکي ټینګارکوي چې زما لیک و نورو ته هم ورسوه- وایي:

خپـــل یـــې و لـــولئ او بـــل تـــه یـــې هـــم ورســـوئ
قیصـه د قـام چـې د نقصـان مـې پۀ غزل کښـې نـه وي

او بیا همدغه غزل کښې د ګرد افغانیت په باب لیکي او ذکر یې پر ځان فرض ګڼي-

ردي ټـــوکرۍ تـــه یـــې ور واچـــوئ او مـــه یـــې لـــولئ
چـې درد او غـم د خپـل افغـان مـې پـۀ غـزل کښـې نـۀ وي

د نـام نهـاد خونـدي چالبـاز غمخورګربـوان تـه لاس اچـوي د ګـردې بدبختۍ سرغنه یې نوموي او ورته وایي:

لاړل ســـتا بچـــي ســـبلونو د لنـــدن تـــه
شـــاګردان دي پـــه ســـرو وینـــو لامبـــل غـــواړي

د خپل کلي وطن نه د مهاجرت پـه بـاب بېخـي زیـات خفـه دای او ځان ته پېغورجنې وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خپـل "بـوړي" ټوپـک پـه خـوا کښـې مـړۀ وای
خـــو مـــونږ لـــه توپـــو تښـــتېدلي نـــه وای

زړې جـــــــــــامې او دا زړه لوپټـــــــــــه
خـــوريې خـــورزۀ خـــور مـــې ليـــدلي نـــۀ وای

و خپل قام ته مشورې ورکوي چې له بدبختيو رابهر شي لاره ورته ښايي او ورته وايي :

يـا خـو د وخـت د سـامري د غـوا بچـاى مـه پرېـږده
او يـا ګيلـه پـۀ خپلـو ځـو هـاروني مـه کـوه

په وزيرستانۍ لهجه کښې يې طبع ازمايي کړې او ښۀ خوندور نظم غزل يې ليکلي دي:

د وزيرستانۍ لهجې دې يوه غزل مقطع کښې وايي:

ميـدون دې مينـې کشـې بـې خوفـه بـې خطـره ګرځـي
مهجـوره تـل کـوي بـې تيـرې ننګيـولي مشـقينه

مهجور صېب په پښتو مېئن شاعر داى هغه د پښتو پـه بـاب کـار کول غواړي او ملګري غواړي:

يـــو جماعـــت راتـــه پکـــار داى د پښـــتو د تبليـــغ
يـــو څـــو کســـانو ارادې د ســـه روزې کـــړې دي

بل ځاى بيا وايي:

زيـاتوب د علـم غـواړي نـورې ژبـې زده کـول هـم
ليکـو، لولـو او وايـو پـۀ پښـتو کارونـه کيـږي

پښتون د ځان احتساب ته مراجعه کوي چې خپل ګوګل کښې سر د ننه کړي- وايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون دې خپل کتاب د عمل و لولي څه وايي
فرقې فرقې پښتون دای عذابونه دي وريږي

د وزيرستان د راتلونکي په حواله خوشبين نهٔ دای بلکې خدای مه کا څه بل رنګ پېشنګويي کوي:

پهٔ ګران وزيرستان کښې لا پاسته نوي ازغي دي
مهجوره خلک وايي سرهٔ ګلونه دي وريږي

کله کله شاعر د ځان سره پهٔ ترمو ترمو ژاړي ځکه چې د حالاتو نزاکت ويني د قام بربادۍ ويني د راتلونکي په باب يې علامې ځوروي دا ځکه چې شاعر سترګور وي-هغه ، هغه څه ويني چې ډېر کم يې بل څوک ويني-مهجور صېب داسې په زړه بار درانه ساعتونه داسې بيانوي- وايي:

چې زړهٔ له غمه شين شي نو له سترګو اوښکې څاڅي
په شين آسمان چې وربېځ نه شي باران کله وريږي

او بل ځای د خپل ترلي کور دروازه ويني چې يوچا ماته کړه او په خندا خالي انګڼ ته ګډ سو:

چې په يو ګوزار د بوټ يې ور زما د کوټې مات کړو
سپاهي وخندل چې ياره دروازه خو داسې نهٔ وي

د مهجور صېب غزلې د پند او خوند نه ډک دي مګر د نظم انداز يې ډېر جارحانه او زوراور دای- د هغه يو يو نظم د ګرد کتاب مخای دای ځکه چې دومره په لوی پېغام ترينګلي دي -که د ليک د اوږدوالي نه نهٔ وېرېدلای ما به له هر نظم نمونه درته وړاندې کړې وای خو يرېږم لوستونکي به ووايي چې بيا د کتاب و لوستلو ته کوم حاجت پاتې شو-

په لنډ ټکو کښې د عنوان / سرخط لاندې د هر يو نظم په حواله يو دوه تمهيدي ټکي ليکم نور يې تاسو پخپله ولولئ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظم "تبره ورځ" کښې مهجور صېب د تېرې ورځې نه روداد پوښتي او اخر کښې د پښتون او د غلام خلکو د راتلونکي لپاره ارادې او ولولې پوښتنه کوي -

دا رنګ د مهجور صېب یو بل نظم "پوښتنې" کښې هم د مزدور او مقهور خلکو د سپېرۀ نصیب په باب پوښتنې شوې دي چې کله به له بدبختیو برات ومومي -

"اوس مه راځه لالیه" سرخط لاندې نظم کښې هم د پښتون بې وزله ژوند ته اشاره ده چې یو پښتون خپل محبوب ته ټینګار کوي چې زۀ خو هسې هم د حالاتو ښکار یم تۀ مه راځه تۀ راسره ځان په بدبختیو کښې مه شریکوه-

د مهجور صېب یو اوږد او شاهکار نظم " د پرېغل پۀ تناظر کښې جنوبي وزیرستان ته"هم پۀ لولو ارزي -

"اې مسکنه د غازیانو اې مورچې د باتورانو" کښې وزیرستان ته مخاطب شوی دای - تاریخي حوالې دي پکښې او د پرېغل د جګوالي په تناظر کښې د قام د ارادو جګوالای غواړي - او له پردو یې آزادي مطلوب ده-

دا رنګ یو بل تود خوندور نظم

" جنوبي وزیرستان ته دعا او خواستونه " چې پخوانی نظم دای چې هغه وخت وزیرستان د بدبختیو تورې سیلۍ نه و ځبولای- دغه نظم کښې مهجور صېب و خپلو خلکو ته خواستونه کړي دي د جوړښت او یووالي خبره یې کړې ده- بلا مبالغه یو اعلا نظم دای -

"د آزادۍ په ورځ " سرخط لاندې نظم کښې د یوې بورې مور روداد بیانوي چې د آزادۍ په ورځ په خپل شهید زوی پسې ژړا کوي- داسې توري یې کارولي چې د کاڼي زړه هم نرموَلای شي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو بل تود نظم چې بیخي یې هر تکای ناري وهي" بلنه" دای - دغه نظم کښې علیقدر مزدور او محنت کش خلکو ته بلنه ورکوي- او بیا غتانو غاصبانو ته غږ کوي خپل حساب کتاب راوړئ-

اې خوارانو غریبانو راشئ راشئ - هغه بلنه ده چې د ډېرو خوبونه تښتوي-

د "راشه " سرخط لاندې لیکلای نظم یې بلا ارزوګانې لري- هر بند یې جدا جدا غوشتنه کوي- ډېر تود او خوندور نظم دای-

مهجور صېب تل د خوارانو ملنګانو او بې کسو خلکو طرفدار پاتې شوای دای شعر کښې د دغو طبقو ذکر د ده د کلام خاصه ده-

د "راپک"سرخط لاندې نظم کښې علیقدر د یوګړدبون روداد بیانوي چې له خلکو خېرات غواړي- دا کردار رښتونی دای او دا ملنګ زموږ ډېرو خلکو پېژندلو- علیقدر وایي چې راپک که جېب کښې کلداري لرلئ راپک نه خلکو به ورته راپاخان وېیل- ډېر ترخه احساسات دي دغه ذکر شوي نظم کښې-

د علیقدر یو بل نظم دای چې عنوان یې دای - "زخمي ګوته " -دغه نظم کښې مهجور صېب د یو غریب اشپز / پاختني روداد بیان کړای چې ګوته یې غوڅه شوې وه او په تنور یې د غوڅې ګوتې سره روټۍ پخولې- ترخه او زړه سواند احساسات یې راجمع کړي دي-

"څوک دے؟ " سرخط لاندې نظم یې ډېر مشهور نظم دای چې په کال 1970 کښې "روزنامه شهباز " کښې هم خپور شوای ؤ -

یو بل خوندور نظم " د کاروان منځې په سر" کښې د یو مزدور په ژوند او کړاوونو خبره کوي دا هغه زمانه ده چې د کوټکي او کانیګرم سړک نوای نوای جوړ شوای ؤ خلک د سړک په جوړښت خوشحاله وو او مهجور

(c) ketabton.com: The Digital Library

صېب ته هغه مزدور سترګو کښې وړاندې وړاندې کېده چې دغه تور سړک يې د تارکول په تودو فوارو کښې ورته جوړ کړای-

د خپل کلي يو لېوني په مرګ يې نظم ليکلای دای "د لېوني پۀ مرګ"- دا دومره تريخ او خوږمن نظم دای چې زړه سواند خلک د اوښکو په نذرانه او فاتحه مجبوروي- دا د هغو زمانو يادونه دي چې عليقدر وانه کښې د ډسپنسر ټرېننګ کوي او کلي ته په رخصتي راغلای-

"د خان جېل" د طنز يوه نمونه نظم دای چې مهجور صېب ځان ته همدغسې جېل خوښ کړای-

يو بل نظم "غمژن اختر" کښې عليقدر د غمجنو کورنيو په باب ليکنې کړې دي دا هغه زمانه ده چې د پاکستان نوي زره پوځيان انډيا زنداني کړي وو- د زندانيانو د ژوند مرګ په حواله د دوی کورنۍ غمجنې وې او غېر يقيني صورت حال جوړ ۇ-د دغې وختونو اختر دوي ځنګه لمانځلای نظم کښې ثبت شوای دای-

"يو شاعر ملګري ته وصيت" کښې عليقدر د خپلې شاعرۍ خوندي او ژوندۍ ساتلو په باب يو شاګرد ته ليک کړای - چې زما په حال ځان خبر ساته او شايد هغه ملګرای يا شاګرد يې اخته دای او دغه کتاب يې د عملي کړنو ژوندای ثبوت دای ي- ان شاءالله

يو بل سپېکي سپېکي نظم. "بغاوت "چې دغه مهجور صېب هغه زمانه کښې ليکلای چې ذوالفقار علي بهټو د پښتونخوا او بلوچستان حکومتونه مات کړي وو-

"د پرېغل د څوکې بازه " سرخط لاندې ليکلای نظم اوږد دای او ډېر عجيبه انداز کښې يې د وزيرستان خلک مخاطب کړای - د يو دومره خوندور او سبق اموز نظم دای چې قاري تر پايه پورې سترګې نۀ شي ترېنه اړولای واقعي د صفت وړ نظم دای-

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما اول هم ذکر کړای چې علیقدر غریب یار دای مظلومیار دای ځکه یې د لیک زیاتره برخه د غریب او بې وزله خلکو متعلق ده او د غاصبانو پر ضد قوي ضرب دای -

"دهقان ته " نظم کښې هم مهجور صبب د یو کروندګر په خولې خولې ژوند خبره کړې او د دۀ له خولو مستفید غاصب یې غندلای -

د مهجور صبب اخیرنے خو پۀ اصل کښې اولنے اوږد او ژوندای نظم "پښتون ته " تر عنوان لاندې لیکلای شوای دای دغه نظم کښې علیقدر پښتنو زلمو ته تېرې هېرې خاطرې ور یادې کړې دي او لکه آیینه یې ورته مخامخ کړې چې پښتون پکښې خپل ځان و ویني-

دا ډېر ګټور او خوندور لیک دای باید هر پښتون ته و رسي او د زړه پۀ سترګو یې ولولي- مبالغه نه ده- د خوند او حېرانتیا خبره خو دا ده چې دغه نظم علیقدر کال ۱۹۶۶م کښې لیکلی چې د ے د اتم ټولګي طالبعلم وُ-

د "سکروټې په ایرو کښې" اخري باب په قطعاتو او هایکو پېرلای چې لکه د منګیز په لمن په زرزري تیلو ګلدوزي وشي-

قطعات یې هم بې پنده یا بېخونده نۀ دي لنډي بېتونه دي چې اوږده تمهیدونه لري-

علیقدر په یوه قطعه کښې د خپلې زړبوډۍ ویر په داسې ټکو کښې کړای-

پوی د ژوند پۀ نه بیګا نۀ پۀ سبا شؤم
ان تر دې چې کم و بېش زۀ د اویا شؤم

د ځوانۍ ارمان سلګۍ وهي پۀ زړۀ کښې
د ځوانۍ ارمان کؤمه چې بوډا شؤم

بل ځای کښې ډېر حکیمانه انداز کښې سیاستمدارانو ته وایي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــــورږ تــــه لالــــچ د دولـــت مــــه راکــــوئ
زمـــــــورږ دا خپلـــــه غريبـــــي ښــــه ده

نــــور مـــو لـــه کـــاره پـــۀ جلســـو مـــه باســـئ
زمـــــونږ دا خپلــــه مــــزدوري ښــــه ده

عليقدر ډېر تېز او تُند طنز کوي چې مدمقابل يې ځواب نۀ مومي-
د وزيرستان د کړکېچنو حالاتو په وخت په کډه کښې يو کليوال سره خبره سپينوي-

يــو تربــور مــې پــۀ" تورمانــدي " کښــې خبــره وکــړه
کور کښې دې مړۀ وای خو چې دومره لرې تللي نۀ وای
مـا ورتــه اووې چــې لا اوس هــم ډېــر راغلــي نــۀ يــو
وې يې چې کور د مرګي رنګ کړې چې ښاغلي نۀ وای
بل ځای بيا پېغورجنه کښې وايي-

چـــې پښـــتو د کليوالـــو پـــۀ شـــان نـــۀ کـــړې
بيــا پښــتون چــې ځــان تــه و نــۀ وايــې ګــوره

د" ترلـــې" مـــې د کمځـــو ســـره ســـم نـــۀ دي
ســـــتا دا ښـــــکته للېـــــدلي بريـــــت تربـــــوره
کله کله د زلميتوب تبجنې ولولې په قطعه کښې للو کوي- وايي:

پـــلار تـــه دې وايـــه چـــې انکـــار و نـــۀ کـــړي
پښـــــتون زلمـــــے يمــــه زۀ مــــړي کــــوم

خـــو زۀ هغـــه پښـــتون هـــم نـــۀ يمـــه چـــې؛
پـــۀ ســـرو منګولـــو پـــۀ تـــا پـــړي کـــوم
کله کله قطعاتو کښې شوخي خوندي کړې لکه يو ځای وايي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما ورته وې چې ښۀ د کار خلک دي
د ښۀ کردار، د ښه ګفتار خلک دي
جانان مې رو غوندې پۀ غوږ کښې ووې
"دا شاعران هم ښۀ وزګار خلک دي"

قطعات دې دومره بس وي ځکه چې ما پېل کښې د مشت نمونه خروار وعده کړې وه -
هایکو یو ښېخي نوای انداز دای د منظوم لیکنو- پوهان وایي د جاپان تخلیق دای-
علیقدر مهجور صېب په دغي نوي انداز کښې هم د خپل قلم زور ازمېيلای دای او پکښې برلاسے شوے دے-
د نمونې په حېث یوه هایکو راوړم نورې ستاسو په حواله کؤم-
کوشلیې ځووني زیبېره پګړۍ دې پۀ سر
داسې کشېزي لکه ولېږدي چې
پۀ دواکې جېنګ دې منې زیبېړې ګېډۍ
په پای کښې به دومره ووایم چې د روغ بادشاه خیال صېب د نظم یو بېت دای " کاش چې ویجاړه پښتونخوا کښې مې زېږون نۀ وای "کاش چې پښتون نۀ وای"
زۀ وایم کاش چې د مهجور صېب په وزیرستان کښې او بیا پۀ منځني وزیرستان کښې زېږون نۀ وای ځکه چې- دا د ادب په حواله هغه سپېره شاړه خاوره ده چې د بلا ناوړه، بېخونده، بې رنګه دودونو پۀ والکه کښې ده دا هغه ترخه خاوره ده چې شاعر ادیب پکښې د ما في الضمیر اظهار نۀ شي کولای دا هغه منطقه ده چې شعروشاعري یا ادبي هلو ځلو ته د ډمتوب نوم ورکوي زموږ دغو بېخونده تربتو رسمونو رواجونو زموږ د مهجور صېب غوندې ډېرې قیمتي ملغلرې ضایعه کړې - د احساساتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرګونه پکښې کیږي او ډېر لیکوالان لا نن هم په خپل لیک/ تخلیق پورې داسې پۀ وېره ترهه ګرځي ته به ګمان کوې کوم لوی مجرم دای یا یې غلا کړې ده-

خدای متعال ج دې وکړي نور زموږ تکره د تخلیق خاوندان راڅخه ضایعه نۀ شي د شاعرانو/ لیکوالانو ضیاع د یو قام د شعوري اثاثې ضیاع ده دا هغه سترګور او ځیرک خلک دي ، چې د زمان او مکان معمولي خوځښت هم ډېر پۀ شدت محسوسوي او قام ته اګاهو پېغام او خبرتیا ورکوي دا بېله خبرې ده چې اوریدونکي- لوستونکي لا ورته بابولالې وایي لا د خیالي دنیا خبرې-

په هر صورت موږ له راتلونکي کهول څخه هیله لرو چې دوی په دغه حواله پامته دار و اوسي او دومره ځنډ نۀ کړي چې د لعلونو خزانو ته توري پنجې و رسي-

د ادب یۀ ادنا زده کوونکي پۀ حېث خو زما وړاندیز دا دای چې پۀ مرګ د یو بل کالیزې یا تلین لمانځلو نه به دا خبره سل واري غوره او بهتره وي چې پۀ ژوند یو بل سره و پېژنو- یو بل سره و نازؤو او یو بل ته مینه او احترام سره ورکړو- ځکه چې:

دا جهـــــان دخپلــــوی کــــــور دای

ځانځـــانی لـــــره خـــو ګـــــور دای

په سوچه او توده پښتونواله مینه

سره د ټولو ادابو او احتراماتو

مظلومیار ماسید

ډېره اسماعیل خان/ پښتونخوا

28م جولايي ۲۰۲۱م

د هاړ ۱۵مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهجور صاحب چې زهٔ څومره پېژانهٔ

بسم الله الرحمن الرحیم

دا دې 1988-89 خبره دو چې کله دې مو په پي - ټي - سي پوسټ اړډر وشهٔ- هغه هن دې مهجور صاحب و کلي ته نژدې هایي سکول شنکئ بندې- دغه وخت دې شنکئ هایي سکول هېډماسټر دې مو ساکه نیېیهٔ/ماما قدرمن او ګرون محمد دین صاحب وهٔ چې په قوم نظر خېل دای - زه نوای نوای وهٔ او دا علاقه شې هن بالات نهٔ وهٔ - ایستوذون بندې مې نظر اچووهٔ- چې پهٔ محترم مهجور صاحب مې سترګې ولاګېدې یو غایبونهٔ خوشبویي او پیژندګلي احساس روته کېدهٔ ماما مې تعارف ورته کووهٔ چې دا نورعالم دای دا هن یو شهٔ شاعر دای- هغه ریځې نه ووم پیژندګلي سره وشوه او بیا دې سفر او پرادي کلي وطن واختیري مې په دهٔ پورې په خوند بداله شوه ځکه چې داسې ملګرای مې میندلي چې زه دې دهٔ او دای دې مو په ژاغېدو سره پېدلي - د شعر و شاعرۍ خووژهٔ تروهٔ ووم سره وېشل- دهٔ مو ته اول وور دې "راپک" خدای بخشلي بندې لیکلای نظم تېر که چې په دغه کیتوبهٔ شې هن شته دای- ډېر زیوت ځینې متاثر شوهٔ او ډېر زیوت خوند یې روکهٔ -

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دې مهجور صاحب په شخصیت بندې لیکل کاوۀ- اول خو داسې مناسب ټکي نه میندا وۀ او بیا که میندل هن شي پته نشته دای -دای ووی قبیل کوو که نۀ-

د مهجور صاحب شخصیت رښا ربځ دو کیمه سیوره - تیاره یې په شخصیت نشته ،سپین ، صادق، همدرد ، زړسوبیان ، دې خور غرېب یور ملګرای ؤ دې خپل پردی غمخورای، دې خپلې زمه ووری پابند ، پرهېزګار، او سخي سړای وۀ، تل انصاف خواشَوینکای وۀ- مو په سکول شې دای یادګېرنه کړای وۀ چې سنیئر/جونئیر ایستوذونې وې ډېر قدر کووۀ- تعلیمي تکړاوولای خدای ډېر ویر وۀ په سکول شې وو چې چا ته هن د سبق په حواله څه مشکل پېش شۀ مهجور صاحب ته ووی وشولي- دې سکول بچیون بندې یې ډېر قدر وۀ او خدای داسې رعب ویر کړای وۀ چې دې سکول په ګېټ وو رو نناوتلي یوه خاموشې وو جوړه شوه یوۀ بل وو سره وېل خلیل صېب روغای ،سنبال شئ- دا رعب او درانشت وو ویلې نۀ وي چې دا پوس ټولې خوبۍ خدای ویر نصیب کړیې وې -

ډېر محنتي او مخلص ایستوذ وۀ دۀ کله هن په سکول شې د خپل پردي پیرډ ایسوب نۀ دای کړای چې کلاس شې وو ایستوذ نه وۀ په خپل مخ وو ویر نناوتلي او سبق وې بچیون ته ویلي-
مهجور صاحب د هر مظلوم طرفدار شخصیت لري-

دې سکول نه علاوه دې دۀ پرایوېټ کلینک هن وۀ چې موسپېشین نه بعد وو یې خلوصاولي- خو دای مو چېرې نه دای لیدلای چې سکول ټایم شې کلینک ته تللای وي حالانکې دې سکول ټایم شې وو هن بیمورون دې سکول په چاردېواري رو بدال وي انتظار ووی کووۀ خو دۀ کله هن پېرډ نه پرېیاش- البته که چېرې وې داس موقع میندله چې فارغ وو وۀ ایستوذون وو موجود وي بیا وو کله کله بیمورون ته پۀ ګېټ وېر و ووت -

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر دې لرې لرې نۀ وو خلک ورته روتۀ خدای یې لوس شې شفاء اچولیې وه- دې میډیکل پرېکټس نه علاوه دای یو ډېر مشهور حکیم هن دای چې دې حکمت دې شهرت نه یې ډېر لرې لرې خلق خبر دای-

جامې ډېرې دې چې قلم یې بیان پسې نۀ رسي ، ژبه / نوکه یې وچیژي-

دې مهجور صاحب کورنۍ یوه لویه دیني کورنۍ دو- دې دۀ نیکه خدای بخشلای یو بزرګ وۀ دې خپل وخت ځکه په ټوله علاقه شې خلک دۀ ته او دې دۀ کورنۍ ته دې قدر په نظر کسي-

دیاته وو دې یوې خبرې وضاحت وکۀ چې دې دۀ شاعري تر وېسه پورې خوندي سوتلې وجه دا دو چې دای دې یوې دیني کورنۍ سره تعلق لري او دې میژ خلک په پټې سترګې شاعري په بده مني- حالانکې دې مهجور صاحب شاعري شې خو دې ګل او دې بلبل قیصه هن ډېره کمه دو لیا دې نشت باروباره دو - هغه یو قومي ملي پاشتین او مذهبي شاعر دای- خو بیا هن دې شاعرۍ بدنومي ټکي دای دامره و ځانډووۀ چې نن پنځه پنځوس کوله نه بعد دې دۀ کیتوب چاپ کیژي- خو بیا هن شه دو چې کیمه شاعري یې پوتې دو هغه محفوظ شي او د ژوند په زړېبدي شې یې ارموند پیره شي - البته داغه ظلم نور مناسب نۀ دای-

دې مهجور صاحب شاعري هن داسې خوندور خوانای دای چې هر قسم شیریني پکشې شته دای- لیک یې ډېر پوخ او مطلبي دای- دې قافیه ردیف شاعر نۀ دای بلکې هر شعر هر غزل هر نظم یې د مقصد نه ډک دای - لهجه یې بیخي ساده دو خو شعر یې ډېر زورآور دای-

په پیره غزل شې یې یو هن داسې شعر نۀ میندیژي چې په قافیه ردیف یې ځون خلوص کړای وي- او دې شعر دې مطلب خیال یې نۀ وي سوتلای-

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې زړې زمونې شاعر دای- په هغه زمونه شې چې خدای بخشلي حمزه بابا او نورې درانې تکړه شاعرونې وو ادبي غونډې جوړولې دهٔ هن په شې شرکت کولي- او دې غزل ستر بابا حمزه عليه رحمه هن شاباسي وير کړي دي دغې نه دا پته لګي چې دې وزيرستان په ادبي دنيو شې چې ليا تياره وه هغه تيارې شې مهجور صاحب يو جاوات ستورای دای-

دې دهٔ دې شاعرۍ دې معيار اندازه دغې نه هن لاګيدله شي چې دې حمزه بابا په دور شې دې دهٔ کلامينه په روزنامه شهباز پېښور او نورې مشهورې رسالې شې روتلل-

خو افسوس دا دای چې دې ميژ وطن شې او بيا په ټول پاشتونهٔ شې دا بدبختي شته دای چې شاعر سره يي بدي دو- زهٔ يايهٔ که مهجور صاحب غوندې شاعر په بل قوم شې وای نن وې دې ادب پهٔ تاريخ شې يو باب وای او يو نوم وې وای- خو وزيرستان دای او پشتونستان دای چې ژوندي يې بې قدره دي خو مړي يې قدرمن دي-

ميژ ژوندي نهٔ سره پرېژدي خو پهٔ مړينيې شهٔ پاله نازيژي- دا دې قدر او مينې يو بې مطلبه انداز دای-

مهجور صاحب نن سابو لژ بيمور دای خدای دا وکوو دا کيتوب يې دې خواشولۍ او صحت سبب وګرځي- آمين

په غونډه مينه
نورعالم ماسيد
ډېره، پښتونخوا
يکم جولايي 2021م

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد خلیل مهجور صیب غائبانه پېژنم

ادب یوه داسې دنیا ده چې څوک ور داخل شي نو تاریخ یې ملګرے شي تل یې یاد ساتي- داسې خلق دمرګ نه وروستو هم لکه ژوندي یادیږي-

ډېر محترم مهجور صیب پۀ وزیرستان کښې یو ځلانده ستورے دے- هسې هم دغه خاوره ډېره ځربه ده د ادب په حواله ، لیکن متاسفانه مونږ څخه خپل تاریخ خوندي ساتلے شوے دے، لکه پیر روشان چې لوی لیکوونکے،ستر مبارز او لوی قهرمان تېر شوای دای، هم د دغې خاورے نه ؤ- د ټول پښتون اولس پۀ سر یې ننګ کړے دے- تر دې حده چې خپل زامن او خپلوان یې قربان کړل ، خو د مغلو پۀ خلاف یې د پښتون قام د ساتنې هڅه جاري وساتله -

دغه شان ملا پېونده هم د دې خاورې ځوان ؤ چې د انګرېز پۀ شان دښمن یې هم مېړانه منلې ده-

محترم مهجور صیب هم د دغه زنځیر یوه کړۍ ده- مهجور صیب زۀ غائبانه پېژنم- د هغه شاګردانو او نورو نژدې ملګرو څخه مې د هغه د شخصیت پۀ حقله ډېر څۀ اورېدلي دي، لکه محترم مظلومیار صیب، نورعالم مسید صیب او داسې نور-

وایي مهجور صیب د یوې دیني کورنۍ سره تعلق لري- دغه لامل ؤ چې دۀ تر اوسه پورې خپل کلام چاپ نۀ کړې شو ، چې هسې نه څوک زما کورنۍ ته بد و وایي . ولې چې شاعر ته زمونږ په ټولنه کښې چا پۀ درانه سترګه نۀ کتل ، اوس لږ شعور پېدا شوے دے- نو ځکه دا غنیمت دے چې اوس پۀ دغه وخت مونږ ته دمهجور صیب لیکلے کلام پۀ لاس راشي نو دا تاریخ یوه برخه به جوړه شي او دغه نوي نسل لپاره به یو لوی سبق و ګرځي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر څو چې ما ته معلومه ده چې مهجور صېب يو د لوړې پايې معلم يا ښوونکے پاتې شوے دے . نن يې هم شاګردان قدر کوي- د خپلې ډېوټۍ ډېر پابند معلم ؤ- او ورسره يو لوی طبيب هم ؤ، چې په وزګار وخت کښې به يې خلقو ته د تداوۍ دارو هم ورکؤل -

مهجور صېب کال ۱۹۶۵م څخه د شعر وشاعرۍ سره تعلق ژوندے ساتلے دے- د هغه وخت په رسالو کښې به يې کلام چاپ کېدو- د لويو لويو شاعرانو سره يې ليدۀ کاتۀ شوي دي لکه اروابښاد اميرحمزه شنواري به دې هغۀ ليک ته ډېر په درانۀ سترګه کتل-

مهجورصېب نظم ، غزل او هائيکو ډېر په ښۀ انداز سره ترلي دي -

مهجور صېب په قام مئين سړے دے لکه وايي-

زړۀ خو مې غواړي چې دې و ستايمه
خو دا لفظونه به له کومه غواړم
پښتونه ځوانه که دې پلار غوندې شوې
نو ستا په پلار پسې به و نۀ ژاړم

مهجور صېب زاړۀ وختونه ليدلی دي نو ځکه په شعرکښې داسې وايي:

کله کله يادېږي تېر وختونه
ښۀ وختونه خو افسوس په شمېر وختونه

مهجور صېب دغريب اولس په حال ژړا کړې ده لکه وايي:

چې کور کښې ډېوې مړې وي پتنګان کله راځي
غربت چې ترحد زيات شي نو ياران کله راځي

مهجور صېب د خپل وطن وران ويجاړحال داسې بيانوي:

مهجوره دا په وهم او ګمان کښې د چا نۀ وه
چې خړ وخت به په ګل وزيرستان کله راځي

مهجور صېب په خپل شعر کښې خپلې بيمارۍ او د عمر ذکر داسې کوي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـه بیمـار یـم لـږ مـې خیـال پـۀ مـاه و صـال کـه
د اویـا کـالونو تېـر شـۀمه تـۀ خیـال کـه

مهجورصېب د غزل او نظم سره هائیکو هم ډېر پۀ ښۀ انداز لیکي لکه د حالاتو پۀ تناظر کښې وايي:

دا ببـر سـر ځېـرې ګرېـوان ولـې ؟
مـا وې چـې دا لېـونے سـتا مینـې کـړم
اشـنا مـې وېـل چـې دهشـت ګـر لیـدۀ شـې

مهجور صېب په خپله شاعري کښې د قام سره مینه، د وطن سره مینه ښکاره کړې ده ، پۀ غریب باندې ترسېدلے دے ، د ظالم نه يې ډېره ګیله کړې ده- زۀ دمهجور پۀ لیک ویاړم چې وزیرستان کښې هم د نورې پښتنې سیمې پۀ شان دا سې خلق شته چې مونږ وربان‍دې ویاړ کولے شو-
یو اخري شعر چې دۀ پکښې د راتلونکي وخت وېنا کړې ده:

لـر پښـتون کـه سترګې پټې کړي چې خبر دے زۀ خو بچ یم
د بمونـو دغـه بـوی بـه را رسـیږي پېښـور تـه

مهجور صېب د رومانیت خبرې ډېرې پۀ حیاناک انداز کښې کړې دي- چې د دۀ حیا او دینداري ثابتوي - مختصر ده چې د مهجور صېب پۀ شاعرۍ کښې ما دې هغه شخصیت ولیدۀ چې د ګڼو اوصافو مجموعه ده - او لوستونکو ته هم بلنه ورکوم چې د مهجور صېب کلام د زړۀ په سترګو ولولي ځکه چې دې هغه پۀ کلام کښې خوند هم شته او پند هم-د غزل،نظم هر شعر يې په معنا پای ته رسي-
اوربېدلي مې دې مهجور صېب نن سبا ناجوړه دے رب العزت دې روغ صحت ورکړي چې دا د وختونو راهیسې ځلانده بل مشال مونږ ته زموږ ته راتلونکي په حواله د رڼا وسیله و ګرځي - آمین

محمد اقبال محسود شکتوئ وال2021-7-3

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مهجور صيب سره د هغۀ پۀ ليک کښې ليدۀ کاتۀ

د محمد خليل مهجور صيب نوم مې څو ځله لۀ مظلومیار صیب اوربدلی ؤ ـ هغۀ به چې کله د مهجور صيب د شعر پۀ حقله خبره کوله نو ورسره به يې دا افسوس هم کاوۀ چې کاش هغۀ ځان پټ نۀ وای ساتلی ـ کاش د خليل صيب دولس زره شعرونه ضايع شوي نۀ وای.....هغۀ به بيا بيا دا خبره کوله چې کاش د هغۀ شعرونه د کتاب پۀ پاڼو کښې محفوظ شوي وای. نن که يو لوری د مظلوميار صيب هغه ارمان تر سره کېږي نو بل لوری ، پته نشته د مهجور صيب د اوږدو مودو راهيسې پۀ سينه کښې ساتلي ارمان به څۀ کېفيت وي. ډېر د خوښۍ وختونه دي چې د مهجور صيب پۀ شعري ټولګه کار روان دی. مظلوميار صيب ما ته د کتاب مسوده ورانډې کړه او د ليک غوښتنه يې وکړه. ما ورسره هوکړه وکړه او دا زما د خوش بختۍ انتها ده چې زۀ د خليل صيب پۀ کتاب ليک کوم. زۀ پېشکې معذرت غواړم. ځکه چې پوهېږم چې د خليل صيب پۀ شعر ليک کول زما د وس خبره نۀ ده.

د خليل صيب شعر دومره ډېر اړخونه لري چې سړی ورته ګوته پۀ غاښ پاتې شي. زۀ نۀ شم کولی چې د هر اړخ سره يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

انصاف وکړم خو بیا هم هڅه کوم چې په لنډو ټکو کې په څو اړخونو خبره وکړم -

شکسپئر په یوۀ نظم کښې خبره کړې چې انسان په ژوند کښې تر څو مرحلو راتېرېږي د هرې مرحلې خپل احساسات وي. د وړوکوالي خپل ضرورتونه او احساسات وي د ځوانۍ جذبات او احساسات بیا اکثر د "memory long" حصه جوړه شي خصوصاً د شاعر. د شاعر شعري ژوند زما په خیال د هغۀ وخت نه ساه په اخستو شي چې کله هغه د یوې ښکلا د یو احساس اسیر شي. او ښکلا پخپله یو وسیع مفهوم او معنا لري. چې دلته یې ژباړل د لیک د مرام برخه نه ده. زما خیال دی چې د خلیل صیب د ځوانۍ د وخت اکثر شعرونه ضایع شوي دي. د "جانان" په حقله ډېر شعرونه د دۀ په کتاب کښې نشته خو بیا هم دومره شته چې د سړي تنده پرې ماته شي. د مثال په توګه دا څو شعرونه....

سپین مخونه قرارونه د زړۀ یوسي
وړي د سترګو نه خوبونه شونډې سرې.

تا د لوظونو د کتاب نه چې معنې اوویستې
ما په نا کړیو ګناهونو هم توبې اووېستې

د مجنون خیرې ښکلی ښکارې په صحرا ګرېوانه
په تا "روپۍ"مزه کوي اې د لیلا ګرېوانه

تۀ مې یو ساعت لۀ زړۀ نه بهر نۀ کړې
وایه کله ستا په زړۀ کښې هم غرېبم؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخښې مو د يو ځای د ناستو ورانې ويجاړې شوې
لارې مو د تلو او د راتلو ورانې ويجاړې شوې

د پاکې مينې په جهان اورونه ولګېدل
په خوارۀ ټټکي د جانان اورونه ولګېدل

ستا يادونه که دي نوي که زاړۀ دي قدرمن دي
دا زما په پښتون زړۀ کښې مېلمانۀ دي قدرمن دي

ستا جامې هم ښکلې ښکاري، ستا د مخ ځواب هم نشته
که دې تورې غټې سترګې که بانۀ دي قدرمن دي

عشق تر يوۀ کس پورې محدوده نۀ وي بلکې د هغۀ د ذات سره تړلې هر څيز د عشق وطن وګرزي -د چا د ياد سره تړلې لار،د چا و قد ورته چينار و نښتر او د چا د سترګو د رنګونو سره تړلي د الګه د اوبو رنګونه.... ان تر دې چې ټول وطن د سړي جانان شي د وطن مينه د جانان لۀ مينې زوروره ده- مهجور صيب هم د وطن مينې زخمي کړی دی.هجرت کول او د خپل وطن پرېښودنه د ژوند ترخه الميه وه د مهجور صيب احساسات ټول زخمي زخمي دي پۀ هر غزل کې يې د خپل وطن مرثيه ليکلې.

نۀ يې زوی نۀ يې لېور شته
پشتونخوا ده هغه کونډه

صفت کوه د ګورګوټو زلفو شاعر دې منم
فکر کوه د پښتنو هم ترجمان يې که نه ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــې وېـــر د وران وزیرســـتان مـــې پـــهٔ غـــزل کـــې نـــهٔ وي
لکـــه چـــې ذکـــر د جانـــان مـــې پـــهٔ غـــزل کـــې نـــهٔ وي

ردي تـــوکرۍ تـــه یـــې ور واچـــوئ او مـــه یـــې لـــولئ
چـــې درد او غـــم د خپـــل افغـــان مـــې پـــهٔ غـــزل کښـــې نـــهٔ وي

زغملـــــې نـــــوره نـــــهٔ شـــــو دا ګرمـــــي وزیرســـــتانه
ســـړه هـــوا بـــه کلـــه پـــهٔ مـــونږ لګـــي د پرېغـــل نـــه

د چـــا ســـپېرو ســـترګو خـــوړلی دی امکـــان نشـــته
ودان بـــه خـــړ وزیرســـتان شـــي! نـــه هـــېڅ کلـــه نـــه

مهجـور صـېب د چاپېریـال د سیاسـي حـالاتو نـه هـم ځـان ښـهٔ خبـر سـاتلی او کمـال یـې دا دی چې پـهٔ چا پـورې یـې ځـان نـهٔ دی تړلـی هغـه چـې څـهٔ وینـي هغـه وایـي چـې څـهٔ محسوسـوي د هغـې اظهـار کوي.د ستایلو او غندلو پېمانه یې د تعصب نه مبرا ساتلې ده.

د اســـلام دې یـــوه خبـــره هـــم ونـــهٔ کـــړه
مـــلا جانـــــه هســـــې لاړې اســـمبلي تـــه

اســـلام نشـــته تـــش پـــهٔ نـــوم اســـلام ابـــاد دی
اســـلام نـــه وایـــي پـــهٔ نـــوم مســـلماني تـــه

لاس د خپلـــو پښـــتنو هـــم پکښـــې ویـــنم
پښـــتونخوا چـــې زهٔ دې ګـــورم بربـــادي تـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژل چــــې د مبـــرې مـــــلا صــــاحبه ګنــــاه بـــولي
روا شـــول قتلـــول ســـتا پـــۀ تقريـــر د هغـــو خلکـــو

چـــې کشـــمير کشـــمير دې هـــر وخـــت وظيفـــه ده
پـــۀ دا خلـــۀ خـــو يـــو ځـــل يـــاده پښـــتونخواه کـــړه

مهجـور صـيب د خپـل کلتـور کلـک داعـي دی د حـالاتو د وجې زمـونږ پـۀ کلتـور کښـې چـې کـوم بـدلون را روان دي دغـي بـدلون مهجور صيب سخت دړدولی -

د مغـــــــــرب تهذيبـــــــــه خـــــــــوار شـــــــــې
پښـــــــــتنه دې کـــــــــــړه بـــربنـــــــــده

خـــدايګو چـــې ګهـــړۍ ورســـره هغســـې خونـــد نـــۀ کـــوي
خونـــد چـــې د بنګـــړو وؤ پـــۀ مړونـــد د پيغلـــې جـــل کښـــې

ګيلـــــه بـــــه څـــــوک کـــــړي د خيـــــرن نظـــــر نـــــه
چـــــې پښـــــتنو پيغلـــــې پـــــردې مـــــاتې کـــــړې

ســـــتا پـــــۀ حيـــــا چـــــې قســـــمونه خورمـــــه
پښـــــتنې خـــــورې ســـــتا پښـــــتو تـــــه ګـــــورم

ورکــــې لـــــوپټې شـــــوې پښـــــتنې ويـــــنم ســـــرتورې شـــــوې
لاړل پښـــــتانۀ او غيرتونـــــه وو چـــــې خـــــاورې شـــــول

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهجور صیب د انسان سره د مینې داعي دی د هغهٔ مینه د انسانیت سره ده.د هغهٔ مینه سوچه ده د سرمایه دارانه نظام پهٔ وجه چې پهٔ انسانانو کښې کوم تفریق روان دی د هغې سخت خلاف دی .مهجور صیب همېشه د مزدور پهٔ درد دړد بېدلی ښکاري۔

غریب بنیان کښې هم خولې دی ! تهٔ خپل کوټ وګوره
دا پهٔ ګرمۍ کښې پهٔ غریب پورې خندا نهٔ ده. څهٔ ؟

بابا "روټۍ روټۍ" دا چغې د دې کور نه راځي
پهٔ دا ماڼۍ کښې دا سندرې دا ګډا نهٔ دا څهٔ

څوک یخو سیورو کښې خوبونه کوي
چا پهٔ سره نمر پهٔ ځان خولې ماتې کړي

بل ځای وایي چې:

زهٔ دا نهٔ وایم اشنا چې هر ژوندی د مرګي نهٔ دی
چې سامان د بل د ژوند کړي دا سړی د مرګي نهٔ دی

چې نفرت تربنه تښتېږي محبت ورغاړې وځي
دا پهٔ ژوند مئین که خپل دی که پردی د مرګي نهٔ دی

مهجور صیب د پښتنو بې اتفاقۍ هم ډېر ځورولی ...پهٔ غزل او نظم کښې د دې بې اتفاقۍ ذکر کړی:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر ډېر مې څوروي یو والی نۀ شته پۀ پښتون کښې
مهجوره څۀ سبق به دې څوک واخلي د غزل نه

چې به پۀ یوه خله افغانان شي نا هېڅ کله نه
چې به پوره زما ارمان شي نا هېڅ کله نه

د لیک د اوږدلي له یرې د مهجور صېب په شاهکار نظمونه خبره نه شم کولی ځکه چې په لنډو ټکو کښې یې احاطه نه شي کېدلی او بیا که په قطعاتو او هایکو خبره وکړم لکه پۀ دریاب کښې غوپې وهل دي او څوک چې زما غوندې نوای لمبوزن وي د ادب په پراخ دریابونو کښې شاید تر ساحل ورسره مټ وزرې مرسته نه وکړي۔

هغه دې لوستونکي خپل ولولي ځکه چې زما و ژباړلو ته اړتیا نه لري۔ پوره پوره کتابونه هومره نظمونه دي د معناو په لحاظ۔

اخر کښې به زۀ د مهجور صېب دعا او تمنا ورسره غبرګه کړم چې الله دې روغ صورت او اوږد عمر ورنصیب کړي۔آمین

د مهجور دي ارمانونه ټول پوره خو یاران وایي
د اویا کالو شاعر تر څۀ مودې د مرګي نۀ دي

پروفیسر اکبر علي نایاب
ډېره اسماعیل خان۔ پښتونخوا
3م جولایي 2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما قدرمن استاجي ته

بسم الله الرحمن الرحيم

نۀ پوهيږم يوه خوشحالي محسوسؤم -فکر کؤم چې د دومره زياتې خوشحالۍ لامل څه دی خو بيا چې د ګران محترم عاليقدر استاد ډاکټر محمد خليل مهجور صيب شعري ټولګه (سکروټې پۀ ايرو کښې) د چاپ کؤلو هلې ځلې زړۀ ته راشي بيا راته احساس وشي او باوري شم چې زما په احساساتو کښې دغه ګڼه ګونه د دغي کتاب د ادب و دنياګۍ ته راتلۀ دي- خدای دې وکړي چې نور دغه اوږد انتظار د بختور پای ټکي وومومي -- اللهم آمين

د استاد او ډاکټر محمد خليل مهجور صيب د نوم سره خو به تقريباً هر سړی اشنا وي ځکه چې محترم مهجور صيب ته پروردګار د حکمت لويه برخه ورکړې ده طبابت او استاذي دواړه داسې مبارکې پېشې دي چې د سړي هره ګړۍ د انسانيت پۀ چوپړ کښې تېريږي -

ما ته دغه سعادت حاصل دی او وياړم چې زه په ښوونځي کښې د محترم مهجور صيب پنځه کاله شاګرد پاتې شوی يم او دی مې استاد پاتې شوی-

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتهایي مخلص دیانتدار شخصیت لري که ووایم چې د عصر حاضر یو لوی برګزیده ولي انسان دی مبالغه به نهٔ وي-

د رب مهرباني ده الله ورله لویه تقوا ورکړې ده که زهٔ د محترم مهجور صېب پهٔ شخصیت خپلو خبرو ته دوام ورکړم نو نهٔ شم کولی چې زهٔ د محترم صېب د شخصیت احاطه وکړم ځکه چې د کتابونو شانتې شخصیت باندې کتابونه لیکل د قلم زور غواړي- د محترم مهجور صېب پهٔ باب یو ګړد کتاب خبرې هم کمې دي-

د محترم مهجور صېب ډېرې خاطرې راسره دي که د ټولو بیانول مې پېل کړل شاید زما د لیک مرام به وبایلم- او نهٔ کومه داسې فارمولا لا چا موندلې چې په لنډ ټکو کښې ټول ټکي ځای په ځای کړي-دې استاد محترم د تقوٰی یوه لنډه قیصه درسره شریکوُم-

محترم صېب پهٔ لاس یوه راډو ګړۍ تړله او ما ته بل ملګري ښودلې وه د استاد د تقوا حدونو ته سړی حېران شي- پهٔ پنځو کالو کښې چې پهٔ ښوونځي کښې مو تېر کړل مونږ د محترم صېب پهٔ لاس کښې هغه قیمتي ګړۍ/ سات جوته / ښکاره نهٔ ولیدله دغه د دهٔ د تقوا او پرهېزګارۍ یو وړوکی مثال دی چې لا نورې به څومره خاطرې راسره وي خو لنډه ده چې د محترم مهجور صېب پهٔ شخصیت او کردار باندې لیکل زمونږ د وس کار نهٔ دی ځکه چې پهٔ خپل کمزوري فکر او قلم کښې دومره توان نهٔ وینم خو د زړهٔ سوچه مینه ورته ډالۍ کوُم-

ذاتي پهٔ ما ببخي زیات ګران دی او د دهٔ پهٔ اړه زهٔ د رحمان بابا دا یو بیت ډېر تکراروُم چې:

که دې تا د ښکلي مخ عاشقان ډېر دي
زهٔ پهٔ ټولو کښې اول یم دویم نهٔ یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رب دې مهجـور صـېب تـه روغ رمـټ صـحت نصـيب کـړي د خوشحالۍ ډک ژوند ورته غواړم- امين ثم امين

د محترم صېب شعري ټولګه (سکروټې پۀ ايرو کښې) ما تقريباً ټکي پۀ ټکي ولوستله داسې ليک دې پۀ ګړده پښتونخوا کښې يو نيم کوي لکه څنګه چې مهجور صېب کړی دی- واقعي چې الله ورلـه ډېر څۀ ورکړي دي- نوم د خدای، هر غزل کښې يې د پښـتون قـام سره د مينې اظهـار کړی دی د پښتنو غم دړد يې د ځان غم دړد بللی دی-

ځکه چې محترم صېب يو بېت کښې وايي:

ژړا بـه سـتا پـۀ جـدايۍ ښـکليه زۀ بيـا کوُمـه
ماتــه لا ډېــرې مرثيــې د پښــتنو پــاتې دي

يقيناً چې د پښتنو غمونو دړدونو يې سينه غلبېل کړې ده د خپل وطـن خپلې خـاورې خپـل قـام سره يې زړۀ لکـه د مقنـاتيس نښـتلی دي هـره پښتنه مور يې مور او خور يې خور بللې د-

او د پښتنې خور د پړدې پۀ باب محترم صېب خپله لهجه کښې وايي

پشـتانې خـورې ډېـر دې کوشـلې دي شـنکې خولينـه
پشــتو تــه کســه بــچ کــوه خپــل غېراتــې خولينــه

خيــرن نظــر وو ويرتــه کــو ځونــاور داســې هــن شــته
پــټ ســوته مــخ او پــۀ چــا مــه وينــه بيخــې خولينــه

لنډه ده چې د خپل پښتون قام سره يې پۀ هر غزل کښې د مينې او ورورولۍ اظهار کړی دی دا خو يې ما پۀ غزل يو څو کرښې ليـک وکړ ګڼي هسې خو که د دۀ پۀ غزل کتاب خبرې وشي کمې به وي او دې نه عـلاوه يـې کـه د نظم برخه وګورو نـو سړی ورتـه انګشـت بدنـدان شي-د دۀ د احسـاس درک د دۀ د نظم نۀ کيږي ځکه چې شاعر خو هسې هم حساس وي چې نظم يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګورې هم دغه د پښتنو ویر او غوغا ده پکښې- نظمونه یې زړه وړونکي دي لکه په مثال یو نظم چې د یوۀ لېوني پۀ مرګ یې لیکلی یا د یو سوالګر /ملنګ د خبراتونو پۀ غوښتلو یې روداد لیکلی او داسې نور شاهکار نظمونه-که دلته ووایم چې هر غزل هر نظم یې د سرو پۀ تار پېیلي دی مبالغه به نۀ وي- الله تعالی دې نور استعداد ورکړي- محترم د جنګ پۀ وخت د خپل کلي وطن نه کډه وکړه او نن سبا د رڼاګانو ستر ښار کراچۍ کښې د ژوند شپې ورځې تېروي-

استاد مهجور صیب ناجوړه دی د کتاب لوستونکو ته خواست دی چې په خپلو دعاګانو کښې یې هېر نۀ کړئ-په مینه او درنښت

محزون جان

بولاړي پل کوټړي سینده

30-6-2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځلانده ستوری

بسم الله الرحمن الرحيم

نن هغه بختوره ورځ ده چې د کومې ورځې مو ږ له مودو راهسې پۀ انتظار ترې وو- چې نن زما د استاد عليقدر ډاکټر محمد خليل مهجور صېب شعري ټولګه (سکروټې پۀ ايرو کښې) چاپ ته برابره شوه او د پښتو ادب ځولۍ ته يوه بله زرينه تحفه ډالۍ کيږي-

هسې خو د يو چا پۀ شخصيت ، ژوند او فن خبرې کول يو ګران کار دی خو بيا هم د خپل استاد پير پۀ باب قلم پورته کؤل شاګرد ته پۀ ترورمۍ کښې بې ډ ېوې ګرځېدل دي-

د عاليقدر ډاکټر مهجور صېب پۀ ژوند ليک کؤل زما د وس کار نۀ دی-

ځکه چې که د محترم مهجور صېب پۀ ژوند کتابونه وليکل شي زۀ وايم چې دا به کم وي-خو زۀ به دومره ووايم هغه د پښتو يوه ټپه مې ياده شي چې:

يار د تعريف محتاجه نۀ دی
پۀ عطرونو ګلان چا لمبلي دينه

يابل ځای کښې اباسين صېب وايي:

که زما د شخصيت حدونه ګوري
زما فن زما د فکر ترجمان دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

عالیقدر مهجور صېب د وزیرستان د ادب د پاره د ملا د تیر حثییت لري او د وزیرستان د ادب یو ځلېدونکی ستوری دی-

محترم مهجور صېب هغه وخت د ادب په مېدان کښې قدم کېښود چې زمونږ په سیمه کښې ادب د نشت برابر ؤ - او خلکو به شاعر ته په سپک نظر کتل او بل د یارانو نشتوالی ؤ- خو بیا هم محترم مهجور صېب خپل استقامت او مرام د لاسه ور نۀ کړ او د خپلې ژبې پښتو ادب خدمت یې جاري و ساتلو لکه چې مهجور صېب وایي:

تیارې چې لرې کړو هر خوا ته مو رڼا رڼا شي
راځئ ملګرو چې د مینې مشالونه بل کړو

د دغو مشرانو استاذانو استقامت او برکت دی چې نن مونږ هم د پښتو ادب سره اشنا یو او زمونږ سیمه د ادب په ښکلا ښایسته ده.

ما به کله کله د ګران زړۀ ته راتېر استاد محترم محزون جان صېب نه د عالیقدر مهجور صېب اشعار او غزل اورېدل چې زۀ ډېر ترېنه متاثر شؤم او ما به د ځان سره خوندي کؤل او د دۀ د غزلو نه به مې روستو خوند اخستو-

بیا مې چې کله په موبایل خبرې ورسره وشوې خبرې یې له اشعارو هم خوږې و درنې وې- چې یو ځل خبرې شروع کړې تۀ به وایې د خولې نه یې ملغلرې تویېږي - زړۀ به دې غواړي چې خبرې یې د پای ټکی نۀ وموميٍ زما یې لیدل ډېر ارمان ؤ-

اخېر وخت یاري وکړه زۀ مې زړۀ ته نږدې استاد محزون جان سره کراچۍ سلطان اباد ته د محترم مهجور صیب حجرې ته وراغلم د محترم صېب لیدل زما د ژوند تر ټولو خوندره خاطره وه.زما په خپلو سترګو د یقین نۀ راتلو- د عالیقدر صېب خوش مزاجي او مینې معصومیت تاثرات داسې وو لکه ما چې ټول عمر د دۀ صحبت کښې تېر کړی وي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوراني څهره او خوږې خبرې لکه د شاتو- محترم صېب ډېر علیل ؤ خو بیا یې هم ټوله ورځ زمونږ سره په حجره کښې تېره کړه په هغه لنډ وخت کښې چې ما کوم فیض ترې حاصل کړو زما د ژوند تر ټولو لویه سرمایه ده- زۀ په دې ویاړم او خوښي محسوسؤم چې ما ته د علیقدر سره د صحبت شرف حاصل شو او مونږ ترې ډېرې زدکړې وکړې-

مهجور صېب یو عالم، مینه ناک، ځیرک او وطنپال شخصیت دی-

تل د پښتنو په درد دردېدلی دی لکه چې مهجور صېب وایي

پردي جنګ کښې د ګل غوندې ځوانۍ چې د چا لاړې
په ورانه پښتونخوا کښې کوم ویر د هغو خلکو

محترم صېب بل ځای وایي:

نـــۀ یـــې زوی نـــۀ یـــې لېـــور شـــته
پښـــــــتونخوا ده هغــــــــه کونـــــډه

د مغـــــرب تهذیبـــــه خـــــوار شـــــې
پښـــــــتنه دې کــــــړه بربنــــــډه

مهجـــور ســـتا مینـــه کښـــې ســـوځي
نـــۀ لـــوګی شـــو نـــۀ غـــر غنـــډه

بل ځای محترم صیب وایي چې:

غـــم د هـــرې لـــوېټې بـــه درســـره وي
چـــې جینـــۍ د پښـــتونخوا دې خـــور او لـــور شـــي

زړۀ مـــې چـــوي چـــې غریـــب د ګـــران وطـــن مـــې
د ظـــالم د لاســـه پرمخـــې نســـکور شـــي

او بل ځای کې وایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماضـي يـې پېـژنم او حــال تــه يــې چــې ګورمــه زۀ
پــۀ مســتقبل د پښــتونخوا مــې بــاور پــاتې نــۀ شــو

او ځان د حالاتو پخپله قصوروار بولي او پښتني پېغلې ته وايي-
ځـۀ خـو ګـرم يـو خپـل څـۀ د حـالاتو پـۀ قصـور کښـې
ورو شـوه حيـا ختمـه د پښـتون پـۀ خـور او لـور کښـې
خــورې پښـــتنې بــې ســتره مــه ګرځــه پېــدا کــړه
کومــه غېرتــې جذبــه چــې وه ملالــۍ تــرور کښــې

او پۀ اخير کښې لاس په دعا يم چې خداى دې ګران مهجور صېب
ته د څۀ مودې لپاره روغ او د خوښۍ ژوند ورکړي آمين ثم آمين
او د خپل ليک اختتام پۀ دې يوې ټپې سره کوم چې:
ناروغه ياره خداى دې روغ کړه
خلک به وايي بخت يې خوار دی يار يې مرينه

پۀ درانښت
امان مانتوی وال وزير
بولاړي پل کوټړي سيند
4-7-2021

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې

زما د کتاب په حقله زما ملګرو ډېر په زړه پورې لیکونه کړي دي-
خو په تېره تېره ګران مظلومیار صېب(نور ملګري دې خفه کېږي نه) د پوره کتاب یوه هنداره ئې لوستونکیو ته وړاندې کړې ده-
خدا ے دې د ده په عمر کښې برکت، په قلم کښې زور او په پښتو ادب کښې لوړ مقام نصیب کړي- امین-
زه دا نه وایم چې زما نورو ملګرو څه زیار نه دے کړے-دوي ډېر قدرمن لیکونه کړي دي- چې زه ورته د قدر او ویاړ په نظر ګورم-
زما په خړه پړه او ګډه وډه شاعرۍ ستر پوهاند پروفېسر اکبر علي نایاب صېبچې کوم خوندور لیک کړے دے- زه د هغه د شکریې ادا کولو توان هم نه لرم- نور به زه دلته خپل مشر شاعر ملګرے نور عالم صېب هم د شکریې په زانګو کښې وزنګوم- او دعاګانې ورته کوم- زه د غائبانه لیک د ښو احساساتو د پاره د اقبال شکتوئي وال صېب ،مخزون جان صېب اؤ امان مانتوئي وال صېب هم ډېره ډېره مننه کوم- او دعاګانې ورته کوم-

این دعا از ما و از جمله جهان آمین باد

محمد خلیل مسید له کراچۍ نه

ضروري یادګېرنه:په کتاب کښې ځاے په ځاے چرته د پنجابي ذکر شوے دے- هغه څه په بدنیتۍ یا د سیاسي ګوند سره د تړون په وجه هرګز نه دے-زه محب وطن پاکستانے یم- او چرته د پاکستان د سالمیت او یو والي مخالف نه یم- ما تر اویا کالو پورې د کوم سیاسي ګوند سره نه خو تړون لرلے دے- او نه د ملک خلاف په کومې سرګرمۍ کښې مې برخه اخستې ده- (مهجور)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دعا

ایمـــان کلـــک پـــه محمــدص اخـــر زمـــان را
او صـــفت تـــه یـــې بیـــا ژبـــه د حســـانرض را

صـداقت خدایـه نصیب مـې د صـدیقرض کـړې
نمونـــه د عـــدل هـــم عمـــررض پـــه شـــان را

نعمتونـــــه د دنیـــــا فـــــراوان راکـــــړې
ســـخاوت لـــره بیـــا زړهٔ هـــم د عثمـــانرض را

قـــوت ماتـــه د خیبـــر شـــکن حیـــدررض را
وړوکـــوالي کښـــې بیـــا پوهـــه د ایمـــان را

ربـــه زمکـــه یـــم پیـــدا یمـــه لـــه خـــاورې
اطاعـــت لـــره لـــویې لکـــه اســـمان را

دغـه سـوال مـې خدایـه سـتا پـه در قبـول کـړې
مـــا مهجـــور تـــه ربـــه صـــبر عـــالي شـــان را

«««« »»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هيڅ يو کس د خوا ؤ شا مې باور پاتې نۀ شو
ګرانه اشنا اَن چې په تا مې باور پاتې نۀ شو

د زلفو مار چيچلے يو دې هم پرې روغ نۀ کړلو
ياړو والله ستا په هودا مې باور پاتې نۀ شو

چې هر ظالم ته پۀ رکوع او په سجده دې وينم
ستا خو په آاو هم په دا مې باور پاتې نۀ شو

په سپينه ږيره مې بتان د زړه کعبه کښې پراته
د خپل زړګي په پياوړتيا مې باور پاتې نۀ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ماته یؤ څه ځان ته بل څه خوښوي ملګرو
په دغه شیخ په دا ملا مې باور پاتې نۀ شو

چې مې د شپې د ور په درز د کور دننه ګورې
ستا د تنخوا په دا سودا مې باور پاتې نۀ شو

ماضي یې پېژنم او حال ته چې یې ګورمه زۀ
په مستقبل د پښتونخوا مې باور پاتې نۀ شو

چې کور ته راشي د تبلیغ نه نو بیا بل څه کوي
عبث په سبل ستا د دنیا مې باور پاتې نه شو

مهجور چې ګرانې پښتونخوا ته تل دعا کؤلې
قبولې نۀ شوې په دعا مې باور پاتې نۀ شو

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلـــۍ دلـــۍ مـــې لا پـــه زړهٔ د اندېښــــنو پـــاتې دي
یــــاره خطـــــرې د رقیبـــــانو د فتنـــــو پـــــاتې دي

څــه خــو مــې خیــال د پــاتې شــویو ارمــانونو ســاته
ډېــر پــوره شــوي دي مرګیــه بــس یــؤ څــو پــاتې دي

ژړا بـــه ســـتا پـــه جـــدایۍ ښـــکلیه زهٔ بیـــا کومـــه
مـــا تـــه لا ډېـــرې مرثیــــې د پښـــتنو پـــاتې دي

د پښـــتو نخښـــه یـــې شـــملې تـــا بـــه ضـــرور نېغـــؤم
لا مرحلــــــې د حفاظـــــــت د لوپټـــــو پـــــاتې دي

یـــؤ ښـــکلې بـــاب شـــي د تـــاریخ تـــرې جوړېـــدلې اشـــنا
دومـــره قیصـــې د رنګـــو پنګـــو هـــدیرو پـــاتې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ یـــې تراوســـه هـــم عظیمـــې خزانـــې ګڼمـــه
ماســـره پنـــډې د یـــادونو پخوانـــو پـــاتې دي

لېـــونے غـــواړي لېونتـــوب د ازادۍ خوندونـــه
ورکـــوي زور یـــو ځـــوکړۍ د زولنـــو پـــاتې دي

مـا تـه پـه کومـه خلـۀ پېغـور د بـې ننګـۍ راکـوې
د خـان زامنـه تـا کښـې هـم څـه د پښـتو پـاتې دي؟

ســـپرلیه اوس هارونـــه نـــه جـــوړؤم ولـــې راغلـــې
لا ځـــو ځـــو شـــپې د چـــادلاري د کتـــو پـــاتې دي

پـوی شـه مهجوره!کـه بېـدار دي پښـتون وررنـۀ شـۀلو
چـــې دي وختونـــه د ســـلګو او اســـوېلو پـــاتې دي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا يادونه که دي نوي که زاړۀ دي قدر من دي
دا زما په پښتون زړۀ کښې مېلمانۀ دي قدرمن دي

تۀ تپوس د هغو مۀ کړه چې هر څه زما په زړۀ دي
ما د پاره چې هر څه هم ستا په زړۀ دي قدر من دي

ستا د کوټ او پتلون قدر د خان زويه دلته نشته
چې جامه يې د پښتون وي که شپانۀ دي قدرمن دي

په ژړا مې هم زړګے چې ترينه نۀ سپکيږي ياره
ستا غمونه که هر څومره هم درانۀ دي قدرمن دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا جامې هم ښکلې ښکاري ستا دمخ هم ځواب نشته
که دې تورې غټې سترګې که بانهٔ دي قدر من دي

پېونده او فقير اېپي ښکلوي يې خلق ثلي
چې ژوندي وو قدرمن وو او چې مړهٔ دي قدرمن دي

يم امين د رواياتو د تېر شوو پښتنو زهٔ
زما کور په صندوقي کښې لا پراتهٔ قدرمن دي

يوسف مخيه په راتلو دې يم خوشحاله خو په تلو نه
ما مهجور ته دې که تلهٔ دي که راتلهٔ دي قدر من دي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ورو ورو څيزونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي
او د ډکـــو صـــندوقونو غلـــۀ هـــم شـــته دي

دا مـــنم د ځنګلونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي
خـــو د خوشـــيو ګړنګونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي

يـــؤ نظـــر وربانـــدې واچـــوي زړۀ يوســـي
زړور داســـې د زوړونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي

خيـــال کـــوه او ډېرهوښـــيار اوســـه ګـــل مخيـــه
ستـــا پـــه چـــم کښـــې دګلونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي

خزانـــې د پښـــتونخوا د غرونـــو يوســـي
د دې دنګـــو دنګـــو غرونـــو غلـــۀ هـــم شـــته دي

پټـــوي د خُلـــې خبـــرې هـــم مهجـــوره
کـــه منـــې چـــې د شـــعرونو غلـــۀ هـــم شـــته دي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

روغ سـړے یمـه پـۀ څـۀ نـۀ یـم دلبـره
خـو پـه زړۀ دننـه ښـۀ نـۀ یـم دلبـره

چـې پـه کـاڼي دلانـه یمـه ویشـتلے
بختـور یمـه سـپېرۀ نـۀ یـم دلبـره

غـم خـو دا دے چې لا ستا پـه دې کښې شـک دے
چـې دې زۀ حـلال پسـۀ نـۀ یـم دلبـره

کـه مـې نـور خلـق کـافر بـولي بـاک نشـته
د مـلا صـاحب پـه خلـۀ نـۀ یـم دلبـره

چـې تـنکے ځلمے پـه سـرو وینـو کښـې پـروت وي
خـدایږکو ټولـه شـپه اودۀ نـۀ یـم دلبـره

پـه اودس کښـې دې دیـدن تـه زۀ راځمـه
مـه کـړه خیـال بـې اوداسـۀ نـۀ یـم دلبـره

چـې مهجـور دې لټـوي تـۀ نـۀ مونـد ېږي
چـې مـې غـواړې بیـا بـه زۀ نـۀ یـم دلبـره

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے خدایـــه ســـاتندوی شـــی د تقـــدیر د هغوخلقـــو
چـــې روغ شـــي زخمـــي زړونـــه پـــه تـــدبیر د هغوخلقـــو

پـه عشـق اوملي ننګ کښې چې رحمـان اوخوشـحال خـان شي
شـــهرت دې پـــه دنیـــا کښـــې عـــالمګیر د هغـــو خلقـــو

خپـــل وطـــن کښـــې حـــق د پښـــتنوغواړي نـــواو ګـــوره
لاس کښـــــې زولنۍ پښوکښـــــې زنځیـــــر د هغوخلقـــــو

نازونـــه هـــم چـــې وړے شـــي او شـــمله هـــم ټیټـــوي نـــهٔ
د ښــــــکلیو محفلونــــــه دي جــــــاګیر د هغوخلقـــــو

(c) ketabton.com: The Digital Library

وژل چـــې د میـــړي مـــــلا صـــاحبه ګنـــاه بـــولي
روا شـــــوقتلؤل ســـــتا پـــــه تقریـــــرد هغوخلقـــــو

پـردي جنـګ کښـې دګـل غونـدې ځـوانۍ چې د چـا لاړې
پــه ورانــه پښــتونخوا کښــې کــوم ویــرد هغوخلقــو

چــې هــیخ یــې هــم د جنــګ ترهګــرۍ ســره کــار نــۀؤ
د ختــــو مېلــــې رنګــــې کړےخنزیــــر د هغــــو خلقــــو

چې خپـل جانـان یې خپـل شي او رقیـب لـه منځـه اوباسي
مهجــوره کــه منــې چــې زۀ یــم پیــر د هغــو خلقــو

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيا چې زړۀ مې نن ژړا کوي دا څه دي
يار د چا سره خندا کوي دا څه دي

د تنکي ځلمي مرګې که ظلم نۀ دے
بيا چې دا په پښتونخوا کوي دا څه دي

کور مې رنګ شو در په در چې ګرځوي مې
ظالمان په خلۀ د چا کوي دا څه دي

زما کور کښې دي د سرو وينو ډنډونه
دے په خپل کور کښې ګډا کوي دا څه دي

د ګلونو لو مې ګډ شو ځکه ژاړم
خپل پردي چې دا په ما کوي دا څه دي

په بدل کښې د وفا دې هم مهجوره!
چې دې يار خومره جفا کوي دا څه دي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دې ټــول نازونـــه ورمـــه دا وفـــا نـــۀ ده څـــه؟
تـــۀ مـــې بېګـــا ســـبا رټـــې دغـــه جفـــا نـــۀ ده څـــه؟

غريب بنيـان کښـې هم خـولې د ے تـه خپـل کـوټ اوګـوره
دا پــه ګرمــۍ کښــې پــه غريــب پــورې خنــدا نـۀ ده څــه؟

,, بابــا روټـــۍ روټـــۍ،، دا چغـــې د دې کـــور نـــه راځـــې
پـــه دا مـــاټۍ کښـــې دا ســـندرې دا ګـــډا نـــۀ ده څـــه

حـــق د واکـــدارو د ے مـــنم د دنيـــا ټـــولې مـــزې
زمـــا د پـــاره يـــې روا هـــم تمنـــا نـــۀ ده څـــه؟

ســتا د پنځــو ســتورو هوټــل کښــې شــته شــراب او شــباب
وچـــه ډوډۍ مالـــه تنبـــو کښـــې هـــم روا نـــۀ ده څـــه؟

چې پـه دې ملـک کښـې تـرې تـر ټولـو زياتـه وينـه تـوی شـوه
مهجـــوره پېژنـــې زمـــونږه پښـــتونخوا نـــۀ ده څـــه؟

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا مازغـــه مــې تنبـــتېدلي ســـره ګرځـــي
چـــې رقیـــب زمـــا د ښـــکلي ســـره ګرځـــي

ســکه ورونــه چــې پــه یــؤ کــور کښــې اوســیږي
پکـــار نـــۀ ده چـــې تـــر ینګلـــي ســـره ګرځـــي

یــؤ جهــان شــي غربــو نیــولے بــوره مــور چــې
د یـــؤ ســـري زوی د ځلـــي ســـره ګرځـــي

پـــام کـــوه لکـــه چـــې ورکـــه چرتـــه غـــواړي
یـــؤ ســـرے د تـــا د کلـــي ســـره ګرځـــي

رقیــب ژاړي چــې مهجــور او جانــان یــؤ ځــاے
دۀ پـــه ســـترګو دي لیـــدلي ســـره ګرځـــي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا تــه دي پــه ټــول عمــر خــوږې خبــرې اونــۀ کــړې
چــا تــه دي خــوا ږه پــه نــوم تــر خــې خبــرې اونــۀ کــړې

وچــې ربنــتيا وايــه پــه چــا ښــۀ لګــې کــه بــد لګــې
چــرې پـــه لونـــده ژبـــه لونـــدې خبـــرې اونـــۀ کـــړې

مــا چــې زلفــې يــادې کــړې سـپين مخــې راتــه اووئيــل
بيــا ګــورې پــه ســپينه ورځ د شــپې خبــرې اونــۀ کــړې

برنــد مــې پــه غوښــتنه شــو،وې خبــردار شــه يــاد لــره
بيــا چــې پــه دا خلــۀ زمــا د خلــې خبــرې اونــۀ کــړې

زړۀ مــې چــې بــې واکــه شــي پــه واک سـترګو تــه اووايــه
دغــه کلــک ســړي تــه چــې پســتې خبــرې اونــۀ کــړې

ځــه ربيـــاره يـــار تـــه وايـــه هغـــه څـــۀ چـــې زه وايـــم
ګــوره ســم ســړے يــې چــې کــږې خبــرې اونــۀ کــړې

ښــۀ شــوه چــې دې اوخنــدل مهجــور تــه د عــادت خــلاف
نـــن دې پـــه تـــرؤه تنـــدې تـــروې خبـــرې اونـــۀ کـــړې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غــرور د ے شــېطاني صــفت دهــوکې دي خطرنــاکې
بــې ځایــه غــورې تــرې او لافــې دي خطرنــاکې

بـې فکـره پکښـې مـهٔ ګرځـه اشـنا وزيرسـتان د ے
دا غرونــه پــالې نــارې او کنــدې دي خطرنــاکې

مـــنم چـــې ســـتا وســـله ده زوراوره خـــو دا واوره
زمـــونږه پخـــوانۍ زړې وســـلې دي خطرنـــاکې

رقیـــب پـــه غصـــه راغـــے پـــه اوږه توپـــک نیـــؤلے
پـــه مـــونږ وینـــي چـــې نـــن مـــې ارادې دي خطرنـــاکې

مســـلم پـــه لا الـــه بانـــدې جنګیـــږي بـــې وســـلې نـــه
کـــافر پـــه دا یقـــین چـــې یـــې فتنـــې دي خطرنـــاکې

مهجـــوره! هـــدیرو د شـــهیدانو کښـــې ډېـــر ګرځـــه
دښـــمن تـــه تـــر ژونـــدو دا هـــدیرې دي خطرنـــاکې

«««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیـــال چـــې نـــۀ کـــړي نـــوره منــــده
شــــــي جذبــــــه د تخلیـــــق شـــــنده

نـــۀ یـــې زوی نـــۀ یـــې لېـــور شـــته
پښـــــــتونخوا ده هغـــــــه کونـــــــده

د مغـــــرب تهذیبـــــه خـــــوار شـــــې
پښـــــــتنه دې کـــــــړه بربنـــــــده

مهجـــور ســـتا مینـــه کښـــې ســـوځي
څـــه لـــوګي شـــي څـــه غرغنـــده

«««««»»»»

ډي ائي خان 2005م

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه خو ګرم یو خپل څه د حالاتو په قصور کښې
رو شوه حیا ختمه د پښتون په لور او خور کښې

لونه د حوا ته هم اسمان له شرمه شین شو
ما چې څه لیدلي په دا سترګو دي لاهور کښې

یؤ چوپتیا وي بل کښې لوبې ماشومان کوي
فرق دے فقط دا په یوه مېله او په کور کښې

زوی چې څومره خوږ او خوش اخلاقه وي نوسیال یې؛
نشته دے په ورور نۀ په عزیز نۀ په تربور کښې

خوري پښتني بې ستره مۀ ګرځه پېدا کړه؛
کومه غېرتي جذبه چې وه ملاله ترور کښې

خوري یې د غریب نهر بچي نو غورځوه یې مۀ
نیمه سوځېدلي هم روټۍ ستا په تنور کښې

مینه که ګناه وي نو بې شکه ګناهګار یمه
نور څه ګناه نۀ وینم لالیه په مهجور کښې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

خيال کوه نظره په شپو تورو د مزل کښې
ډېرې بلاګانې دي د زلفو په ځنګل کښې

خدايګو چې ګهرې ورسره هغسې خوند نۀ کوي
خوند چې د بنګړو ؤ په مړوند د پېغلې جل کښې

تب جنې مې جذبې کړي د سرو وينو قطارونه
خوب کښې وينم ځان چې په ژړا يم په محفل کښې

خوند ؤ د غزا د تېر و تورو په پړکار کښې
پروت چې شهيدان وو سرے سبوري د پرېغل کښې

تورې سترګې مۀ راځه څه چل د سپېلنو کوم
ډېرې سپيرې سترګې دي زمونږ په چاپېر چل کښې

خپل بچي دې ګرځي د لندن مستې هوا کښې
زوی د غريب جوړ کړې خودکشے ته په چل ول کښې

ذکر د بنګړو په ځای د سرو وينو پکار دے
دا که نۀ وي خوند نشته مهجوره په غزل کښې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مينــــه ښــــۀ وي چـــې د مينـــې پـــه دســـتور شـــي
بـــې دســـتوره مينـــه هـــر چـــا تـــه پېغـــور شـــي

غـــــم د هـــــرې لـــــوپټې بـــــه درســـــره وي
چـــې جينـــۍ د پښـــتونخوا د لـــور او خـــور شـــي

زړۀ مـــې چـــوي چـــې غريـــب د ګـــران وطـــن مـــې؛
د ظـــالم د لاســـه پـــر مخـــې نســـکور شـــي

چـــې رڼـــا د مـــخ ښـــکاره کـــړې بيـــا مـــې بـــولې
زۀ موســـیٰ شـــمه کوڅـــه دې کـــوه طـــور شـــي

پـــه نفـــرت کښـــې خـــو تربـــور هـــم زمـــا ورور دے
خـــو پـــه مينـــه کښـــې خپـــل ورور زمـــا تربـــور شـــي

مهجـــــور هغـــــه بـــــد قســـــمته شـــــاعر زۀ يـــــم
چـــې ژړا مـــې د زړګـــي هـــم ټنـــګ ټکـــور شـــي

«««« »»»»

مئ کال 1972م

يادګېرنـه: دلتـه د موسیٰ او کـوه طـور هسـې د تشبهـ پـه توګـه استعمال شـوي دي- زمـا مطلب دا هـر ګـز نـۀ دے چې ګنـې پېغمبر نـۀ منمـه او نـۀ کېدے شي-هسې نۀ چې څوک راباندې د کفر فتوا اولګوي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــا د راتلـــو خپلـــې وعـــدې مـــاتې کـــړې
مـــا هـــم پـــه نـــۀ زړۀ ګلدســـتې مـــاتې کـــړې

چـــا چـــې د بـــل د کـــور ویـــړې مـــاتې کـــړې
د خپـــل محـــل یـــې هـــم تنبـــې مـــاتې کـــړې

خبـــــر ککـــــرو د هوښـــــیارانو تـــــه خبـــــر
کـــــه لېونیـــــانو زولنـــــې مـــــاتې کـــــړې

ګیلـــه بـــه څـــوک کـــړي د خیـــرن نظـــر نـــه
چـــې پښـــتنو پېغلـــو پـــردې مـــاتې کـــړې

څـــوک یخـــو ســـپورو کښـــې خوبونـــه کـــوي
چـــا پـــه ســـره نمـــر پـــه ځـــان خـــولې مـــاتې کـــړې

دې تـــــا کچـــــه غونـــــدې ځـــــوانۍ د خلقـــــو
ډېـــــرې پخـــــې پخـــــې تـــــوبې مـــــاتې کـــــړې

زمـــا پـــه کـــور کښـــې مـــړې ډېـــوې مهجـــوره!
د رڼاګـــــــانو سلســـــــلې مـــــــاتې کـــــــړې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سترګو د دوربین کښې دا څه بله فلسفه ده
په ګل کښې هر بلبل ته د حبیب محب قیصه ده

قلم چې د صابر وینې د زړۀ څڅوي بېت شي
زړګے هم د شاعر په خدا ے چې سمه غم کده ده

په سترګو دخوشحال کښې شاعري حېض الرجال دے
غزل کښې د رحمٰن د درویشانو یؤ قیصه ده

نازیږي ابدالي چې دا رازونه د شاهۍ دي
په خیال کښې د بابر ژوند د خوندونو یؤ موقه ده

حمزه جنت ته هم بې پښتو نۀ درومي یارانو
غني ته پښتونخوا بس د لعلونو خزانه ده

ژوندے هلاکو خان یا چنګېز خان شو داسې ښکاري
په ګران وزیرستان باندې یې کړې بیا حمله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوبـه راځـي د چـا د لوريــه خـړې يــې پــه چـا کـړے
معلــوم دي کـــار کـــونکي خـــو د ټـــول کلـــي کـــړه ده

چـې کـوم کـو ډګـر پـه ګـران وزيرسـتان وکړلـې کـوډې
کـــوم ځـــاے چـــې بـــه ګلونـــه ټوقېـــدل هلتـــه مورچـــه ده

چې نيـا هـم پکښـې نـاوې ښـکاري ماتـه خنـدا راشـي بـس
لـــــړه چـــــې وي ټيـــــډې کمـــــالي تـــــوره برقـــــه ده

اے د وخـت چنګېـزه سـتا بـه هـم راځـي نېټـه د مـرګ
اے نـن خـو دې پـه خلـۀ نـوم اخسـتل هـم يـوه فتنـه ده

څـه کـار چـې چرتـه اوشـي ګنـاه ګـار بـې ګنـاه نشـته
څـوک هـم چـې مـخ تـه راغـے نـو خطـا کـړې هغـه ده

مهجـور تـه دې قسـم وي چـې څـه برخـه پکښـې واخلـي
پکـــــار د پښـــــتونخوا چـــــې قصـــــيده کـــــه مرثيـــــه ده

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ دا نـۀ وايـم اشـنا چـې هـر ژونـد ے د مرګـي نـۀ د ے
چـې سـامان د بـل د ژونـد کـړي دا سـړے د مرګـي نـۀ د ے

مفکـر شـي خـاورو لانـدې خـو فکرونـه يـې ژونـدي وي
چـې د قـام فکـر کـوي چـې چرتـه د ے د مرګـي نـۀ د ے

زړۀ دې کـانړے د ے ظالمـه څـه بـې وختـه دې تيـار کـړو
دا تنکـۍ ځـواني يـې ګـوره دا ځلمـے د مرګـي نـۀ د ے

چـــې نفـــرت ترينـــه تښـــتيږي محبـــت ورغـــاړه وزي
دا پـه ژونـد مـين کـه خپـل د ے کـه پـرد ے د مرګـي نۀ د ے

د دې ځـــوان د زنکـــدن هـــره ســـلګۍ د ارمـــان ډکـــه
ربـــه دا د ارمـــانونو ډک زړګـــے د مرګـــي نـــۀ د ے

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـهٔ خـو خپـل سپي تـه ببـګـا سبا شـاوده ورکـوه خـان يـې
غريـب دې نهـر مـړ شـي خـو سـتا سپـے د مرګـي نـهٔ دے

تـهٔ چې ملـک هم ټـول يؤبـولې بيـا پـه يـو ملـک کښـې دننـه
دا پښـتون دې خپـردے مـري خـو پنجـابے دمرګـي نـهٔ دے

يـؤ تـه بـم پـه لاس کښـې ورکـړې بـل کـاپيۍ او کتـاب لـولي
د يـؤ مـرګ سـتا ضـرورت دا بـل بچـے د مرګـي نـهٔ دے

مصـور تـه مـرګـے راشـي تصـويرونه کلـه نـهٔ مـري
چـې ظلمونـه کـړي تصـوير مهجـوره! دے د مرګـي نـهٔ دے

د مهجـور دي ارمانونـه ټـول پـوره خـو يـاران وايـي
د اويـا کـالو شـاعر تـر څـه مـودے د مرګـي نـهٔ دے

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لويـــو خلقـــو د فکرونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم
لکـــه ماشـــوم د کتـــابونو ســـره لـــوبې کـــؤم

لـــه مجبـــورۍ ورځ پـــه خنـــدا تېـــروم خلقـــو ســـره
د شـــپې ژړا کـــوم غمونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم

اکثـــر د هجـــر پـــه دوزخ کښـــې يـــم خـــو کلـــه کلـــه
ســـتاد وصـــال د جنتونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم

بنـــدي خـــانې افســـره مـــۀ ويرېـــږه تښـــتمه نـــۀ
زۀ د مړونـــد د زنځيرونـــو ســـره لـــوبې کـــوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

یمـــه پښـــتون زمـــا بـــې ســـرو ســـاماني مـــۀ ګـــوره
زۀ طـــاقتور مغـــرور ملکونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم

پـــه ســـپینه ږیـــره چـــې اســـتازې د مرګـــي ووینـــم
زه د نیمګړیـــو ارمـــانونو ســـره لـــوبې کـــؤم

شـــاید چـــې خلقـــو تـــه بـــه ښـــکارم لېـــونے غونـــدې زۀ
زۀ د ځـــوان مرګـــو د قبرونـــو ســـره لـــوبې کـــؤم

مهجوره!کلـه هـم چې ځـوک زمـا پـه خـوا کښـې نـۀ وي
ســـتا د خـــوږو خـــوږو یـــادونو ســـره لـــوبې کـــؤم

«««««»»»»

اګست کال 2006م

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـــري چرتـــه ځوابونـــه شـــونډې ســـرې
شـــرموي ســـره ګلابونـــه شـــونډې ســـرې

کـــــړي دنيــــــا د زړه بدلــــــه را بدلــــــه
راولــــــي انقلابونــــــه شــــــونډې ســــــرې

ســـــپين مخونـــــه قرارونـــــه د زړه يوســـــي
وړي د ســـترګو نــــه خوبونــــه شــــونډې ســــرې

ګرانــــي! وايـــه د چـــا خوبنـــه دې تـــالا کـــړه
دا چـــې راغلـــې ســـره لاســـونه شـــونډې ســـرې

تـــورې زلفـــې تـــورې ســـترګې چـــې څـــه بـــولې
دي د ميـــــو ډک جامونـــــه شـــــونډې ســـــرې

تصـــــور د ښـــــکلي يـــــار کـــــوه مهجـــــوره!
تـــورې زلفـــې ولونـــه ولونـــه شـــونډې ســـرې

«««« »»»»

جماعت هشتم مډل اسکول کړمه کال1964م

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مغــرب تهـــذيب چــې اورســـېد كمـــال تـــه
اوس بـــه درومـــي ننـــداره يـــې كـــړه زوال تـــه

تـــا راكــــړې چــــې وه نخښـــــه مســــافره
ژاړم هــــر ســــبا بېګـــا هغـــه رومـــال تـــه

د پښـتون پــه لــر و بــر كښــې چــې وېــش پــوخ شــي
شـــابه زور وركـــړه تـــور مخيـــه خپـــل دېـــوال تـــه

چــې شــنې ونــې يــې پــه ســر بانــدې ګـډا كـړي
تـــا تـــره لغـــړ ســـر نـــۀ رســـي شـــوال تـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــزدوري بـــه کـــؤم زۀ خـــړو جـــامو کښـــې
پښـــتنې ســـتا د پـــردې ســـتا ښـــکلي شـــال تـــه

ګـــډې وډې ليـــوني زړۀ تـــه رادرومـــې
د ښـــو بـــدو انتظـــار کـــؤم ســـتا خيـــال تـــه

پيغـــام ورکـــړه د يـــؤ والـــي پښـــتنو تـــه
د ژونـــدون اعتبـــار نشـــته نـــوي کـــال تـــه

د پښـــتون پـــه ماضـــي مـــه ژاړه مهجـــوره!
کـــړه يـــې فکـــر مســـتقبل تـــه ګـــوره حـــال تـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـا کــه ایښــے بیــا پــه زلفــو کښــې ول نــۀ وے
زۀ لګیـــا بـــه د تیـــارو پـــه مـــزل نـــۀ وے

عاشـــقي بوالهوســـي بـــه ســـره یـــو وو
کــه پــه مینــه کښــې ۋ دار تــه ختــل نــۀ وے

کــاش چــې نــۀ وے رقیبــان او ښــکلي ډېـر وے
دا ســپېره ازغــي پــه ځنــګ کښــې دګــل نــۀ وے

کــس نــاکس بــه نــۀ لیــدې پښــتنې خــورې
کـــه بـــې وختـــه دې وتـــل رواتـــل نـــۀ وے

زړۀ مــې غــوارې چــې ښــکاره مــې مینــه نــۀ شــي
چــې هیڅـوک مــې پــه دې لاره کښــې مـل نــۀ وے

د مهجـــور پـــه عاشـــقۍ بـــه څـــوک خبـــر ۋ
کـــه لـــیکلے یـــې دا ښـــکلے غـــزل نـــۀ وے

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــوره دې غـــوارم ابـــادي ډېــر مـــې پـــه تـــا وژړل
بــس زيـاتي ګـل اوسـې مـا ډېـر پـه پښـتونخوا وژړل

دا د ســـلګو چـــې نـــامعلوم غونـــدې اواز اورمـــه
چـــې دا بـــاز ګشـــت زمـــا د ویـــر ؤ کـــه بـــل چـــا وژړل

مـا خـوب ليـدو چـې ځـوک پښـتو د دوزخ ژبـه بـولي
پـــه دا خبـــره ســـتر حمـــزه تـــر مـــخ زمـــا وژړل

دلتـــه ځوانـــان پـــه وينـــو ســـره هلتـــه يـــې بـــورې مينـــدې
پـــه چغـــو چغـــو مـــې پـــه آ او هـــم پـــه دا وژړل

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـوک پـه مـلا پسـې لګیـادي څـوک منبـر مـاتوي
پـــه بـــې وســـۍ مـــې د منبـــر او د مـــلا وژړل

مالـــه ژړا وه توبـــه کـــړې د خـــدا نیـــت مـــې ؤ
خـو دې خپـل لـوټې لـوټې کـور تـه مـې نـن بیـا وژړل

تـﺉ نـا پـوره ارمـان تـه نـﺉ ګـورې نیمګـړې دنیـا
کـــه چـــا مرګیـــه د ارمـــان پـــه نیمګړتیـــا وژړل

مـــا ټـوقې نـــﺉ دې زده مهجـــوره پـــه قســـم اومنـــه
مـــا چـــې پـــه چـــا هـــم وژړل مـــا پـــه رښـــتیا وژړل

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاره کښې ناست یم لاروؤ ته ګورم
د چا بې پامه تېرېدو ته ګورم

ما ته د مینې مزل ګران ښکاري چې؛
د زمانې سړو تودو ته ګورم

ستا په حیا چې قسمونه خورمه
پښتنې خورې ستا پښتو ته ګورم

مصیبت نهٔ دے مصیبت د مینې
زهٔ په دې چل خپلو پردو ته ګورم

وائې ظالم چې کله زهٔ مهجوره!
د غریبانو ؤ سلګو ته ګورم

««««»»»»

کال 1972م

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایه رښتیا چې ته غلط په دې ګمان یې که نه
دا نور د زمکې دي او یؤ ته د اسمان یې که نه

ظالمه زړهٔ خو دې لا غواړي نورې سرې وینې هم
وایه پښېمان په دې بې وخته مرګ دځوان یې که نه

چې د کاروان منځې د سر نه ښکه پورته ګورې
څه ژړېدلے په رنګ پنګ وزیرستان یې که نه؟

د کشمیر ظلم د لمحه لمحه په خلهٔ دے جاري
په پښتونخوا چې کوي ظلم بې زبان یې که نه

صفت کوه د ګوړ ګوتي زلفو شاعر یې منم
فکر کوه د پښتنو هم ترجمان یې که نه؟

ته په تشبیه او په تلمیح باندې ځان مهٔ کړوه
مهجوره وایه خوښ په امن او امان یې که نه!

«««««»»»»

یادګېرنه:کشمیر زما هم د زړه سر غدار نه یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے سړیه لږ خپل کار ته فکر وکړه
چې پرې نور ځي هغه لار ته فکر وکړه

غم د خېټې دے د قام په نوم اخستے
د وطن هر یوؤ واکدار ته فکر وکړه

ستا د کور د پردې خیال نهٔ ساتي ګوره
د خپل کور دې څوکیدار ته فکر وکړه

دا زړګے مې دے جوړ وران وزیرستان کړو
خدائے ته ګوره لږ دې خوار ته فکر وکړه

د وطن غنم پلوري جیبونه ډک کړي
ووټ دې ورکړو اوس دا پلار ته فکر وکړه

وطن خوار شو هر څه لاړل سوئیزر لېنډ ته
اے مجهوره دې سرکار ته فکر وکړه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قیصــه د خــوږې مینـــې اختتـــام تـــه کلـــه رســـي
رڼـــا د داســې نمـــر ده چــې ماښــام تــه کلــه رســـي

دا داســـې وخـــت تیـــري ده د اســـرار او رمـــوز ډکـــه
چـــې وخـــت ورتـــه ولاړ وي دا انجـــام تـــه کلـــه رســـي

فرهـــاد او شـــیرینۍ او د لیلـــیٰ مجنـــون خبـــرې
پـــه داســـې کنـــایو کښـــې څـــوک پیغـــام تـــه کلـــه رســـي

ژونـــدون داســـې سفر دے مســـافر تـــه پتـــه نشـــته
د نمـــر ســـپوږمۍ پـــه تـــګ کښـــې بـــه مقـــام تـــه کلـــه رســـي

شـــاهي ســـترګو لیـــدلے څـــه کمـــال ؤ پـــه ایـــاز کښـــې
ډیـــر لـــوے لـــوے وزیـــران هـــم دې غـــلام تـــه کلـــه رســـي

یـــؤ بـــل تـــه د یـــارۍ نمائشـــي غـــاړه وتـــل څـــو؛
د لـــرې نـــه پـــه زړۀ دعـــا ســـلام تـــه کلـــه رســـي

تـــۀ نـــوے مـــین نـــۀ یـــې اے مهجـــوره! هســـې زړۀ خـــورې
ســـتا شـــعر د تـــازه مـــین کـــلام تـــه کلـــه رســـي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مدام به نۀ وي دا ځواني دا هم په خیال کښې ساته
د دنیا هر څه دي فاني دا هم په خیال کښې ساته

پښتني خورې دا خبره تاته نۀ ده بایدۀ
,, زما صورت زما مرضي،، دا هم په خیال کښې ساته

د خان زامنه دا خاني درته د پلار پاتې ده
او ستا تر ژوند به وي خاني دا هم په خیال کښې ساته

تمه د ګل تري مۀ ساته د چا په زړۀ کښې چې ته
کړې بېګا سبا ازغي دا هم په خیال کښې ساته

(c) ketabton.com: The Digital Library

څــه ټــوقې نــۀ دي دا ,, کورونــا ،، حفاظــت تــرې کــوه
د نــن ســبا دا بيمــارې دا هــم پــه خيــال کښــې ســاته

دخــان زامنــه د غريــب بچــي يــې خــوري قســم دے
خوراک دې کم کړه د خپل سپي دا هم په خيال کښې ساته

دا تــورې زلفــې ډېــرې مــۀ چېــړه زمــا نظــره
وي په ځنګل کښې ازمرې دا هم په خيال کښې ساته

چــې دالهــام سلســله کلــه هــم شــي بنــد مهجــوره!
بيـا پـه زور مـۀ کـړه شـاعري دا هـم پـه خيـال کښـې ساتـه

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمــــي زړونـــــو تـــــه ازار مـــــه جـــــوړوه
خــدا ے تــه ګــوره نــن ســینګار مــه جــوړوه

تـــوري زلفـــي تـــار پـــه تـــار مـــه جـــوړوه
شـــنه خالونـــه پـــه قطـــار مـــه جـــوړوه

نـن مـي يـاد كـړه چـي ژونـد ے يـم ګرانـه يـاره
پـس لـه مرګـه مـي ،،يـاد ګـار، مـه جـوړوه

پـــوخ ســـړک د اميرانـــو تـــر بنګلـــو ځـــي
د غريـــب تـــر كـــوره لار مـــه جـــوړوه

حُســـن هغـــه چـــي بـــكلا وي ډېـــر مخيـــزه
يـــؤ ســـپين مـــخ يـــي هـــم معيـــار مـــه جـــوړوه

كـــه دېـــوال د ختـــو كـــور مـــي د ے پرېـــوتے
هـــر ســـړي تـــه پكښـــي لار مـــه جـــوړوه

احتـــرام د هـــر ســـړي كـــوه مهجـــوره!
خـــو د هـــر ســـړي نـــه پـــلار مـــه جـــوړوه

«««»»»»

جمرود کال 1970م

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــا د لوظونــو د کتــاب نــه چــې وعــدې اوويســتې
مــا پــه نــاکړيو ګنــاهونو هــم تــوبې اوويســتې

ســتا پــه تراخــو او پــه خــوږو خبــرو ســم پوهېــدم
رېبــار هوښــيار ؤ پــه تراخــو کښــې يــې خــوږې اوويســتې

اســـتعماري لمـــن دې چـــا تـــه ځنـــډولې چـــې ده
د خوشـــحالۍ پـــه بهانـــه دې تـــرې جـــامې اوويســـتې

د راز ورغــومي بــه دې شــي تــول د لېوانــو خــوراک
د زړۀ لــه شــپول دې د رازونــو کــه رمــې اوويســتې

شـــايد کمـــے زمـــا د لوريـــه د اظهـــار وي پکښـــې
زمـــا د شـــعر نـــه هـــر ســـړي بېلـــې معنـــې اوويســـتې

د زړۀ ملنګـــه تـــش کچکـــول لا د ارمـــان ګرځـــوې
د زيـــارتونو دې پـــه ډېـــر طلـــب کـــولمې اوويســـتې

د تـــورو زلفـــو پـــه ځنګـــل کښـــې خطرنـــاکې منـــډې
مهجـــوره! هســـې دې پـــه ځـــان بانـــدې خـــولې اوويســـتې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مجنــون څیــرې ښــکلې ښــکارې پــه صــحرا ګرېوانــه
پـــه تـــا روپـــیۍ مـــزه کـــوي اے د لـــیلا ګرېوانـــه

تنهــیۍ دې پــرې دې څــه ببوســه ،بــې څښــتنه غونـــدې
لاره کښـــې پـــروت یـــې بـــڅه بګیـــرې اې د چـــا ګرېوانـــه

هیلـــه د چـــا د راتـــګ شـــته خوکـــه دا هیلـــه نـــۀ وه
نـــن خـــو مـــزې کـــړه خپـــر دې نشـــته دے ســـبا ګرېوانـــه

چـــا کـــړې د دیـــن پـــه نامـــه بـــڅه چـــا د دنیـــا پـــه هیلـــه
چـــا نـــه دې وژغـــورو د ګرانـــې پښـــتونخوا ګرېوانـــه

دلتـــه مـــې ورور پـــه وینـــو ســـور دے هلتـــه کونـــډه مـــې خـــور
د چـــا د چـــا پـــه غـــم دې وڅیـــرم زمـــا ګرېوانـــه

مهجـــور تـــر څـــو بـــه پـــټ غمونـــه پـــټ لـــه خلقـــو ســـاتم
پرېـــږده چـــې څیـــرې دې نـــن ووینـــې د نیـــا ګرېوانـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکـــار پـــه ژبـــه دې چـــې وشـــي قيمتـــي خبـــرې
يـــا د الله يـــا د رســـول او يـــا قـــامي خبـــرې

تـــۀ خامخـــا کـــوه پښـــتونه د خپـــل حـــق خبـــرې
کـــه نـــۀ دې اورې د تـــور مخـــي ده مرضـــي خبـــرې

پښـــتون کـــه يـــؤ نـــۀ شـــي پنجـــره بـــه پښـــتونخوا وګرځـــي
وي بـــه خبـــرې د پښـــتون بـــس د طـــوطي خبـــرې

معيـــار د حُســـن يـــؤ ســـپين مـــخ نـــۀ دے فقـــط لاليـــه
دا ډيـــر اړخونـــه لـــري نـــۀ د يـــؤ مخکـــي خبـــرې

پيغـــام شـــپيلۍ کښـــې د ســـاتنې د رمـــې ورکـــوي
پيغـــام د قـــام ســـاتنه جـــوړ کـــړه د شـــپونکي خبـــرې

راوړې ســـپيره نصـــيب مهجـــوره! د پريغـــل لـــه خـــوا نـــه
اوس نـــورې پرېـــږده بـــس کـــوه د يوکـــاڼکي خبـــرې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـه لـه مـې چېـړې ګلـه! يادونـه وو چـې خـاورې شـؤل
ګـل چـې شـوې غنچـې نـو لا ګلونـه وو چـې خاورې شـؤل

ړنـګ څلـې چـې ګـورې نـو بيـا دومـره فکـر هـم کـوه
دا هـم د چـا ښـکلي وجودونـه وو چـې خـاورې شـؤل

ورکـې لـوپټې شـوې پښـتنې ويـنم سـرتورې نـن
لاړل پښـتانه او غېرتونـه وو چـې خـاورې شـؤل

زړۀ مـې هـديره ده او پـرې نـوم څکـه د تـا ږدمـه
دلتـه سـتا وعـدې وې سـتا لوظونـه وو چـې خاورې شـؤل

نـن پـه زړبـوډۍ کښـې راتـه هېچـرې دا مـه وايـه
څـومره دې مهجـوره ارمانونـه وو چـې خـاورې شـؤل

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

قسم چې ستا د مینې نه ښۀ کلک مې وخوړو
شکي شوم بیا مې اوخوړو چې سپک مې وخوړو

ښامار ته د تربور د حسد هیڅ هم پته نه لګي
چې لوی مې اوخوړو او که هلک مې وخوړو

اے کاش د ورور ولې د خلې نه یؤ ځلې دا واورمه
پتې مې ورور ته ورکړو ترے پالک مې وخوړو

غریب وم خو د خان روپۍ واپس مې د زکات کړے
زۀ زمکه وم خو شکر دے فلک مې وخوړو

رحمت شو راته ستا د تورو زلفو په تیاره کښې
پېزوان مې په لاس راغے چې تیندک مې وخوړو

مهجوره! خلق تلل چې نن د خان کره دعوت دے
زۀ پاتې شوم د مور د لاس سوکړک مې وخوړو

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ننني سره ويشو مونږ د يؤ بل غمونه
نۀ به وي ستا او نۀ زما د برخې تل غمونه

ستا د وصال سره سره په تصور د بيلتون
ماته له ورايه چينګې داړې خندېدل غمونه

هغه يادونه ستا د شونډو سپين رخسار وو کنه
ماته په سرو سپينو جاموکښې پټېدل غمونه

اشنا د درستې دنياګۍ په غم به اونۀ رسو
راشه چې وګورود کلي چاپېر چل غمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېره د وير د خوشحالۍ په ډمامو کښې هم وي
په يوه خندا پسې رادرومي دلته سل غمونه

ورانه ويجاړه دنياګۍ د خوار زړګي وه دومره
راتلل راتلل خو په راتلو کښې شرمېدل غمونه

نورې دنيا ترې په خندا خندا مزې اخستې
په پښتونخوا چې له اسمانه ورېدل غمونه

هغه اوس خپل ګرځي ملا ماته د غم پېټي په سر
چې د هر چا د زړهٔ په زمکه يې کرل غمونه

مهجوره! هر چا ته د زغم په قدر اورسېدل
په وېشندي شه آفرين چې يې وېشل غمونه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالیـــاره راوړه خپـــل صـــاحب تـــه نننـــي ګلونـــه
پـــه ګلدســته کښـــې يـــې خـــوښ نـــۀ دي پرونـــي ګلونـــه

دې تـــا پـــه مېـــز دي ګلدســتې د ســـرو ګلونـــو پراتـــې
ماتــه پراتــه دي پــه ســرو وينــو کښـــې ځلمـــي ګلونـــه

خپـل بـاغ ساتي خـو د ګـل چـين دا تـور مخـي تـه ګـوره
پـــردي امېـــل تـــه پښتونخوا کښـــې شـــوکوي ګلونـــه

پـــه خصـــمانه د ماليـــار هـــم مقابـــل نـــۀ شـــي کېـــدے
د پښـــــتونخوا د ســـــرو ګلونـــــو پنجـــابي ګلونـــــه

معيـــار د حُســـن انتخـــاب د چـــا وي څـــه د چـــا څـــه
د چـــا ســـرې شـــونډې او دچـــا ســـرۀ اننګـــي ګلونـــه

د ګــل صــفت چــې کـوې بـد پـه ازغـو هـم مـه وايـه
د کـــس نـــا کـــس د لاســـه ژغـــوري دا ازغـــي ګلونـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

فـرق د سـپېره رقيـب او خـوږ ربـېـار پـه ميـنځ کښـې دا د ے
د يــــو خبــــرې وي ازغــــــي بـــــل وروي ګلونـــــه

ماتــه بهـــار او خـــزان ســـتا دا پســـتې شـــونډې ښـــايي
دا يـــؤ ســــپړدي ګلونـــه بـــل د ے غوځـــوي ګلونـــه

کــړو ســتا د شــونډو هــم رنګــی ګــلاب د ګلــو باچــا
ګنــې پــه بــوی کښــې څــه کــم نــۀ دي د ببــري ګلونــه

خيـال کـوه نـن پـه پښـتونخوا کښـې چې تـۀ څنګـه ربـې
داســـې ربېلـــي تـــا پخـــوا وو بنګـــالي ګلونـــه

مهجـــوره! څــوک خپلــو ګلونــو تــه قبرونــه کينــدي
څــوک پــه مــزه خپلــو غوړونــو کښــې تــومبي ګلونــه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پــــاکې مینـــې پــــه جهـــان اورونـــه ولګېـــدل
پــــه خـــوارږه ټکـــي د جانـــان اورونـــه ولګېـــدل

زمـا د ډېـرې خـوږې سيمې بـدبختۍ تـه ګـوره
پکښـــې ابـــرې شـــولو ځوانـــان اورونـــه ولګېـــدل

د بـل د پـاره مـو چـې خپلـه پښـتونخوا ورانـه کـړه
د خپلـــه لاســـه د نقصـــان اورونـــه ولګېـــدل

تنکـۍ ځـواني کښـې ارمانونـه غرونـه غرونـه پراتـه
پـــه غرونـــو غرونـــو د ارمـــان اورونـــه ولګېـــدل

چـې ژړـــې مشـــر شـــي د کلـــي تبـاهۍ لـــه بـــس دے
ژړـــي د کلـــي شـــو مشـــران اورونـــه ولګېـــدل

مهجـوره! ګـټـې د دنیـا چـا پکښـې ډېـرې وکـړې
د ځینـــو خلقـــو پـــه ایمـــان اورونـــه ولګېـــدل

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وحـــدت نـــه د کثـــرت پـــه لـــور پربـــږم
خـــدا ے خبـــر چـــې د خلیـــل؏ ســـره ســـمېږم

تـــه پـــه یـــوه خنـــدا قســـم زمـــا نـــه واخلـــه
چـــې عـــالم مـــې ژړوي زۀ بـــه خنـــدېږم

کـــه دې پـــوے کـــړم پـــه رمـــوز د تـــورو ســـترګو
بیـــا بـــه ســـتا پـــه ړنجـــولي ســـر پـــوهیږم

خپلـــې مـــړې ایـــرې بـــه بلـــې کـــړم چـــې پـــوے شـــم
چـــې د کلـــي نـــه لیـــږدم کـــه پـــاتې کیـــږم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقـــدس د هـــر تـــړون دومـــره خيـــرن شـــو
چاتـــه ،،خپـــل ،،وئـــيلے نـــۀ شـــمه شـــرمېږم

يـــم ډيـــوه تـــورو تيـــارو د چاپېرچـــل تـــه
د حـــالاتو ســـېلۍ تېـــرې شـــوې بلېـــږم

تـــه مـــې يـــۆ ســـاعت لـــه زړۀ نـــه بهـــر نـــۀ کـــړې
وايـــه چـــرې ســـتا پـــه زړۀ کښـــې هـــم غړېـــږم

تصـــــور د لالـــــي هـــــم د ده راتلـــــل دي
مهجـــور ځکـــه پـــه جـــامو کښـــې نـــه ځـــايېږم

«««»»»»

يادګېرنــه: دا شــعر د پښــتو د يــوې مشــهورې ټپــې تــر اثــر لانــدې مــا لــيکلے
دے -ټپه څه داسې وه:
په سترګو تا راته اونۀ کړل
په رنجولي سر دې زۀ نۀ پوهېدمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرد د غربت د چا په ښې ځوانۍ بې وخته لګي
د چا په سر ایښې کړې پګړۍ بې وخته لګي

یؤ د خزان وچې سپېرې هوا په مخ ورې ته
د سپرلي ډکې د ورمو سیلۍ بې وخته لګي

لیک د دېوال چې اپوتې د غرور سترګې وینې
د مات قلم ژبه تتۍ تتۍ بې وخته لګي

په صورت روغ په خندا شنه استعماري ذهن ته
د یؤ غریب د خوړین بدن سلګۍ بې وخته لګي

چا ته غصه یې ته له قهره چا ته شونډې چیچې
د ګل په پانو پام کوه ړلۍ بې وخته لګي

چې په زړۀ سرې وینې وي پنډې خلۀ ترخه له غمه
ست د سرو شونډو او خوږې خو لګۍ بې وخته لګي

په سربازي کښې د غیرت مهجوره مخکښې مخکښې
دا دي غلط چې په سینه ګولۍ بې وخته لګي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا یادونـــــه دي د چـــا چـــې ژړوي مـــې
د ځـــوانۍ لـــه درانـــهٔ خوبـــه ویښـــوي مـــې

شـــپه د هجـــر کښـــې ســـړې ســـیلۍ د ژمـــي
څـــه تیـــرې غونـــدې ارې دي غوڅـــوي مـــې

پښـــتنې شـــملې مـــې داســـې راتـــه اووې
''مـــه مـــې ږده پـــه داسـې سر چـې ټيټوي مـې''

لېونتـــوب د مینـــې برخـــه د هغـــوي شـــه
چـــې مـــې ګـــرم پـــه مینـــه بـــولي پوهـــوي مـــې

اننګـــې دې هـــم ګـــلاب دي هـــم ســـکروټې
پـــه یـــؤ دم مـــې ســـوزوي هـــم لوبـــوي مـــې

مشـــورې دي بیـــا تیـــار اوســـه مهجـــوره!
چـــې مـــې کلـــي کښـــې پربـــږدي کـــه لیـــږدوي مـــې

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ویر د وران وزیرستان مې په غزل کښې نۀ وي
لکه چې ذکر د جانان مې په غزل کښې نۀ وي

زمکه د زړۀ هم وي سوکړه سترګو کښې اوښکې نۀ وي
افسوس دعا هم د باران مې په غزل کښې نۀ وي

ردي ټوکرۍ ته یې ورواچوئ او مۀ یې لولئ
چې درد او غم د خپل افغان مې په غزل کښې نۀ وي

خپل یې هم ولولئ او بل ته یې هم اورسوئ
قیصه د قام چې د نقصان مې په غزل کښې نۀ وي

خوند د بې مالګې روټئ هم پکښې نۀ وي مجهوره!
کله چې ذکر د خپل ګران مې په غزل کښې نۀ وي

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې نوې غم راواچوۀ زړګي ته
بس دے نۀ مې شي زړۀ نوره زندګي ته

لاس د خپلو پښتنو هم پکښې وینم
پښتونخوا چې زۀ دې ګورم بربادي ته

که دې زړۀ غواړي چې ګل مومې بلبله
نو اول لاسونه واچوه ازغي ته

په لاس ورشي چې ثواب ملا صاحب ته
کړې تیار یې تنکے ځوانه فدائي ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اســـلام د یـــوه خبـــره هـــم ونـــه کـــړه
مـــلا جانـــه هســـې لاړې اســـمبلي تـــه

اسلام نشـتـه تـش پـه نـوم اسـلام ابـاد دے
اســلام نـــئ وايـــي پـــه نـــوم مســـلماني تـــه

ځـــانمرګي پـــردو بچـــو تـــه ثـــواب بـــولې
دا ســـبق بـــه کلـــه وايـــي خپـــل بچـــي تـــه

پـــه الـــزام د ترهګـــر بـــه ګرفتـــار شـــې
خيـــال کـــوه مهجـــوره! خپلـــه شـــاعري تـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نخښـــې مــو د يـۀ ځــا ے د ناســتو ورانــې ويجــاړې شــوې
لارې مـــو د تلـــو او د راتلـــو ورانـــې ويجـــاړې شـــوې

پورتـــه کـــه اوبـــه د زوراور اوختـــې څـــه اوشـــو
مېلـــې د غريـــب د اوســـېدو ورانـــې ويجـــاړې شـــوې

پلونــه چــې د ژرنــدې ګرځــې يــۀ بــل تــه څــه نــۀ وايــې
مــنځ کښــې يــې کــولمې بــس د دانــو ورانــې وې ويجــاړې شــوې

تــور کارغــان چــې راغلــل ګــل ورينــه ســيمه خــړه شــوه
جــوړې ځــالې پرېښــوې ګوګوشــتو ورانــې ويجــاړې شــوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـار نصـیب د هـر ګـل نـهٔ وي داسـې ګـلان شـته چـې يـې
پـــانې د مـــزار پـــه ګلدســـتو ورانـــې ويجـــاړې شـــوې

وه د سیاســـــت قیصـــــه مـــــلا غلطـــــه پیښـــــه کـــــړه
میـنځ کښـې خپـل خـانې د پښـتنو ورانـې ويجـاړې شـوې

ګـنځ لکـه ملنـګ چـې پـه يـوه سـپږه پسـې اوسـېځي
مېلـې مـو پـه شـر بـس د يـؤ څـو ورانـې ويجـاړې شـوې

زور خـــو لګـــوي مهجـــوره بیـــا بـــه لیـــونې ګـــورې
بـس کـه څـو کـړې د زولنـو ورانـې ويجـاړې شـوې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـا ممکـن دي چې پـوره شـي لیکـل غـواړي
سـتا صـفت د حُسـن یـاره لیـدل غـواړي

پـه پـردو خلقـو ګمـان د ورور د مـرګ کـړي
دا ګمـان پـه خپلـو خلقـو اول غـواړي

شـنې جـامې د ګلبدنـه دومـره خونـد کـړي
لکـه شـنې پـاڼې ښـکلا چې د ګـل غـواړي

لاړل سـتا بچـي سـېلونو د لنـدن تـه
شـاګردان دې پـه سـرو وینـو لامبـل غـواړي

تضـاداتو د تـدریس تـه دې حېـران یـم
یـۀ بچـے کتـاب ټوپـک پـه لاس بـل غـواړي

پـه کاغـذ چې د لوسـتونکي اوښـکې تـوی شـي
اے مهجـوره زړۀ مـې داسـې غـزل غـواړي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـــار د میـنــې ترنگـــوم پـــه ابـــتلا کښـــې
پټـــوم ســـرې ســـلګۍ زهٔ پـــه خنـــدا کښـــې

ارادې مــــــې د تســــــخیر د کائنـــــات دي
نـــن کـــه ســـترګې غړومـــه پـــه خـــلا کښـــې

چــې دي گـــورم ســـر تاپـــا د وطـــن ځوانـــه
کـوټ پتلون یې نـور څـه نهٔ وینم پـه تـا کښـې

چــم گاونــډ ورلــه راځــي تــه ورلــه راشــه
پـــه مړیـــدو د ے ســـتا مـــین ســـبا بېگـــا کښـــې

کـــور محلـــت د عاشـــقانو پکـــار نـــهٔ وي
د مـــین ځـــولۍ پراتـــې وي پـــه بېـــدیا کښـــې

چـــې دې زړهٔ نـــه ژاړي مـــهٔ ژاړه مهجـــوره!
زیـــان د دیـــن او دایمـــان دی پـــه ریـــا کښـــې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشــه نــن خــو مــې د زړۀ ورکــه ســودا کــړه
دا ســـپېره رقيـــب خـــو يـــاره پـــه ژړا کـــړه

دي روانـــې اوښـــکې ځـــي خفـــا لـــه زړۀ نـــه
يـــاره راشـــه مېلمنـــې ســـره پخـــلا کـــړه

چــې کشــمير کشــمير دې هــر وخــت وظيفــه ده
پــه دا خلــۀ خــو يــۀ ځــل يــاده پښــتونخوا کــړه

پــه دا خيــال چــې پــه دېــوال پــورې هــم غــوږ دي
د رقيـــب لـــه ويـــرې مـــا دېـــوال تـــه شـــا کـــړه

چـــې زمـــا او ســـتا پـــه حـــال وه رقيـــب کـــړے
وه ترخـــه خبـــره تاتـــه خـــوږه مـــا کـــړه

دمرګـــي فرشـــتې ماتـــه وېـــل مهجـــوره!
زر پـــوره خپـــل ارمانونـــه پـــه دنيـــا کـــړه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

څـه فکـر د انجـام نـهٔ کـړي جـذبې چـې لېـونی شـي
سـروي کانـدي غـټ غرونـه ارادې چـې لېـونی شـي

هـیڅ غـم ورسـره نـهٔ وي د حـدیث د پېغمبـر بیـا
مـاتیږي لـرې وځـي بـه رشـتې چـې لېـونی شـي

پـوره پـوره ښـارونه هـم کـودري کـړي د ختـو
منـي د سـمندر هـم نـه چپـې چـې لېـونی شـي

نظـام د کائنـات هـم خپـل پـه خپلـه ټـول چلیـږي
منکـرې د خـالق شـي عقیـدې چـې لېـونی شـي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غریب شي د افکارو د څه فکر توان یې نۀ وي
د ژوند کندو لېړو کښې فلسفې چې لېونی شي

بېګا سبا ودانې د ګودر غاړې وې عامې
خو ګرانې شي پېدا د چا غرمې چې لېونی شي

خبره ده یوه عامه لېونتوب د عام سړي خو؛
جوړيږي ډېر نقصان غټې ګزمې چې لېونی شي

لوګے چې کوي زړۀ نو اسویلي خيژي له خلې نه
مهجوره ابرې هر څه کړي لمبې چې لېونی شي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ربــــه د للمـــــې دا بـــاران خــــو رانـــه مــــه کمــــوه
او زمـــــا دا څــــو يــــاران خــــو رانـــه مــــه کمــــوه

پـه ډک محفـل کښـې مـې پـه چـا دي چـې دا سـترګې خـوږې
پـــه ډک محفـــل کښـــې دا يـــؤ ګــران خـــو رانـــه مـــه کمـــوه

زمـــا پــــه زړهٔ چـــې دي هغــــه يـــې پــــه تنـــدي ليکلـــي
د خــــوار زړګــــی دا ترجمــــان خــــو رانــــه مــــه کمــــوه

غمجـــن زړګـــي تـــه د اظهـــار مـــې يـــوه ټپـــه پـــاتې ده
دا يکـــــه زار او ياقربـــــان خــــو رانــــه مــــه کمــــوه

د بـــژه ګرېـــوان مـــې راتـــه بـــس دي دا څـــو روغـــې تنــۍ
دا څــــو تنــــۍ د بــــژه ګرېــــوان خــــو رانــــه مــــه کمــــوه

د ايمــــان برخــــه ده مهجــــوره دا رښــــتيا وئيــــل هــــم
ربـــــه دا برخــــه د ايمــــان خــــو رانــــه مــــه کمــــوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشنا چې ماسره نن راغے د ځنګزن نه بغیر
رقیب ځان یوړو په نوکارو د پمن نه بغیر

د ناکامۍ په غم چې مات کاندې خپل سر په تیشه
یا به پښتون وي یا بل څوک نه د کوهکن نه بغیر

یؤ پنجابي چې په مورچه کښې هوا خلاصه کړله
پښتون خندل چې ځان له ښۀ وم د ټیزن نه بغیر

پښتني خورې ستا زړه لوپته ښۀ ښکارېده
مشکني یې ښکلې وې په خدا ے چې د چلمن نه بغیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دي سورلۍ ته د غرور نه موټر نۀ خوښېدو
په ګور کښې نن درسره شته څه؟ د کفن نه بغېر

راشي يادونه دې زړګي ته ورسره تۀ نۀ وے
رمې څوک نۀ پرېږدي ځنګل کښې د ښښتن نه بغېر

توره لاليه د پښتون وژل اسان دي منم
ګرانه پهانسي نۀ ده چې وي د کلبوشن نه بغېر

مهجوره عشق دے چې يې وده څه موسم نه لري
ګنې هېڅ بوټے نۀ ټوکيږي د سيزن نه بغېر

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خونــــدونو ډک وختونـــــو تـــــه دې خېـــر وي
ګرانـــه یـــاره ســـتا یـــادونو تــــه دې خېـــر وي

د هجـــران چغــې مـــې ړنګـــې پنګــې یوســـي
پـــالو نـــارو ګړنکونـــــو تـــــه دې خېــــر وي

هـــيخ اثــــر د یـــار پـــه کـــانې زړګـــي نـــۀ کـــا
د مـــــلا ؤ تعویــــــذونو تــــــه دې خېــــر وي

مـــراد اونـــۀ شـــو اوس تـــول پـــه کـــانو ولـــه
لېونیــــــه زیـــــارتونو تــــــه دې خېــــر وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زولنـــې پکښـــې مـــزه د بنګـــړو کانـــدي
د پښـــتون دا مړونـــدونو تـــه دې خېـــر وي

هســـې نـــۀ چـــې دې پـــه لاره کښـــې بـــدل شـــي
ســـتا وعـــدو او ســـتا لوظونـــو تـــه دې خېـــر وي

ټـــول تـــور مخـــي او شـــين ســـترګي درتـــه يـــۀ شـــو
پښـــتنې ســـيمې ســـتا غرونـــو تـــه دې خېـــر وي

چـــې ســـبب د پښـــتنو د يـــۀ کېـــدو شـــي
اے مهجـــوره ســـتا شـــعرونو تـــه دې خېـــر وي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ګـران ټکـي راوړل څـه مشـکل نـۀ دي پـه غـزل کښـې
خـو سـتونزې پېـدا کيـږي د پښـتون پـه پوهـول کښـې

اے ښـکليه يـاره سـتا د هـرې ښـکلې ادا ځـار شـم
خـو دا مـې نـۀ خوښـيږي د رقيـب سـره خنـدل کښـې

بـد مـه وايـه خپـل مشـر تـه د قـام تـر هغـې پـورې
تـر څـو چـې يـې اونـۀ وينـې د قـام پـه خرڅـؤل کښـې

څـه چـل چـې تـرې د ځښـکلو د اوبـو نـه شـي ټانـک تـه
تـر هغـې بـې فائـدې دي زر ډېمونـه پـه ګومـل کښـې

خنـدا کلـه کـوې او کلـه ګـونځې تنـدے ګرځـې
د يـؤ نـه دې قربـان شـم خـو قيصـه ده پـه دا بـل کښـې

فقـط هـم د ماسـتو او د چـونې خبـره نـۀ ده
خـو بـل څـه وو باچـا د وخـت ليـدلې پـه بېربـل کښـې

رقيـب دلـه کـه نـۀ وے زمـا ښـکليه راتـه وايـه
مـانع دې درتـه څـه د خپـل مهجـور خوا تـه راتلـل کښـې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

جـذبې مــې ارادې مــې ولــولې مــې شــې ســپوا
دا خیــال چــې زړهٔ تــه راشــې رادرومــې بــه تــه بیــا

کېدے شي چې بیا هـره ونـه شـنه د پښـتونخوا شـي
د چــا د غــاړې هــار تــه د ســورګل پــه تمنــا

لګیــا یُــو نــن خــو زهٔ او تــه آ خپلــه خپلــه وایــو
خبــر یــې؟ چــې بــه څــه وي د وختونــو تقاضــا

چې جـوړ یـې پـه تـا نـهٔ کـړم د بابـا زنګینـې تـورې
حېـران یـم چـې بـه څنګـه وي تقـدیر د پښـتونخوا

وختونـو پـرې ثابتـه بـې غرضـي کـړه سـتا پـه خپلـه
مهجـــوره د کـــالونو راشـــه غـــواړې دې اشـــنا

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا دې مشهور مونږه ښاغلي نۀ وے
یا په ناکړدو دې تا غلي نۀ وے

آ د مزري خپلی ،،ځوت،، مو ښۀ ؤ
چې مو بوټونه اغوستلي نۀ وے

د خپل بیړي ټیپک په خواکښې مړه وے
خو مونږ له توپو تښتېدلي نۀ وے

زړې جامې او دا زړه لوپټه
خوریې خورځه خور مې لیدلي نۀ وے

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظالمه دا تنکي ځلمي دي
کور لوبېدی جنګ ته لېږلي نۀ وے

يا خو زما وس وے د نويو جامو
يا مې بچي راته زړلي نۀ وے

توره تياره کښې پروت په وينو بنۀ ؤ
دا نمر سپوږمۍ دي راختلي نۀ وے

اسان کار نۀ ؤ په دښمن برلاسے
که له خپل سر نه دي دانګلي نۀ وے

دا د وخت سپي پښتانۀ نۀ شي خوړے
که سپي دي خلاص کاني تړلي نۀ وے

خندا مهجوره! پس له غم نۀ راځي
غم نۀ راته که دي خندلي نۀ وے

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښـــکې اوښـــکې دي نعـــرې دي نـــور څـــه نشـــته
د نصـــيب نـــه مـــې ګيلـــې دي نـــور څـــه نشـــته

پـــه زړګـــي کښـــې مـــې يـــې تـــۀ د زړګـــي ســـره
ســـتا د حســـن افســـانې دي نـــور څـــه نشـــته

پـــه دنيـــا کـــه چرتـــه نـــوم د خوشـــحالو وي
ســـتا د ســـترګو مېخـــانې دي نـــور څـــه نشـــته

تصـــور د يـــو خيـــالي ليلـــیٰ مجنـــون هـــم
ترمطلبـــه يـــارانې دي نـــور څـــه نشـــته

کـــه څـــوک پـــاڼې د مهجـــور د زړګـــي ګـــوري
د چـــا نخښـــې نښـــانې دي نـــور څـــه نشـــته

«««««»»»»

21م اپرېل کال 1971م

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشـــه نظـــر نـــن د حـــالاتو پـــه کتـــاب کـــوو
زمـــا خـــواري او ســـتا د ظلـــم بـــه حســـاب کـــوو

جینـــۍ پـــه خپلـــه رضـــا لاړه د اشـــنا ســـره
ورونـــه یـــې وایـــي چـــې د پـــلار بـــه څـــه ځـــواب کـــوو

پـلار یـې وئیـل چـې خپـل صـورت خپلـه مرضـي د جینـۍ
ورونـــه د خـــور پـــه طـــرف وو دوئـــي پـــېچ و تـــاب کـــوو

خلـق یـې سـتا د شـونډو سـیال بـولي نـو ګـورو بـه یـې
بـــاغ تـــه بـــه ځـــو او ننـــداره بـــه د ګـــلاب کـــوو

چـــې داســـې اوتـــې بـــوتې وایـــي نـــو راځـــه خـــو کنـــه
څـــه انتظـــام بـــه د رقیـــب خانـــه خـــراب کـــوو

یـــا خـــو مهجـــوره! ضـــرورت دے چـــې ټـــول یـــؤ شـــو ســـره
یـــا بـــه تـــور مخـــي تـــه ټـــول عمرجـــي ,,جنـــاب ،،کـــوو

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشنا چې ښکلے خدا ے پيدا کړې اوس خاني مۀ کوه
مدام به نه وي ډېر غرور په دا ځواني مه کوه

د هر پښتون په غم ښادۍ کښې ځان شريک وګڼه
په ځان هيڅوک هم پوره نۀ دے ځان ځاني مه کوه

يا خو د وخت د سامري د غوا بچے مه پرېږده
او يا ګيله په خپلو څنوهاروني مه کوه

چې روا بولې د ورور وينې تويول بې ګناه
د جنت تمه خو په دا مسلماني مه کوه

په زړۀ باچا دے په ظاهره يې غلط چې نۀ شې
خيال د مهجور په دا بې سرو ساماني مه کوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــا واخســـتل خوندونـــه د یـــارانو د محفـــل نـــه
څـوک ځـان تـه ناسـت دي اوري د بلبـل قیصـې د ګـل نـه

څـوک کـور کښـې نامعلومـه ګـولۍ اوخـوري پـه سـر مـړ شـي
څـوک کـور تـه اسـماعیل غونـدې روغ راشـي د مقتـل نـه

زور ډېـر دے امریکـه کښـې ځکـه مـړه بـه افغانـان کـړي خـو
د روس غونـدې بـه دومـي تېتـې سـترګې د کابـل نـه

دا یـــوه درســـره ولیکـــه پـــه زړۀ زمـــا د لوریـــه
ســـنګر تـــه ځـــه پـــه نـــره څـــوک خبـــر دي د اجـــل نـــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زغملــــے نـــۀ شـــو نـــوره دا ګرمـــــي وزيرســـــتانه
ســـړه هـــوا بـــه کلـــه پـــه مـــونږ لګـــي د پرېغـــل نـــه

چې مړ يو امريکي کاندې بيا خبر که دے شهيد شي
ډېـــر لـــرې نـــه راغلـــے شـــابه اوزه لـــه بورجـــل نـــه

ډېر ډېر مـــې څـــوروي يـــوالے نشـــته پـــه پښـــتون کښـــې
مهجـــوره څـــه ســـبق بـــه دې څـــوک واخلـــي د غـــزل نـــه

«««««»»»»

يادګېرنـه : مـا دا غـزل پـه کـال 2009 م کښـې لـيکلے ؤ- کلـه چې پـه خوسـت کښـې د امريکـه د سـی،ائي، اے دا اوچتـې پـايې ووه(7) افسـران پـه يـؤ ځـايې پـه يـوه ورځ مـړه کـړے شـؤل پښتـا ګـون پـه دې جنـګ کښـې تـر ټولـو لويې زيان ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلـــه د غـــم کلـــه د ظلـــم لاثـــاني مشـــقینه
ډېـــر پـــه خوشـــي منـــي دا زړۀ مـــې د لالـــي مشـــقینه

تـــو تـــه وو یـــودوي کـــه نـــه قېـــد پکشـــې اتیـــا زره شـــوې
تورمخیـــه بیـــا دې دي پېـــل کـــړي بنګـــالي مشـــقینه

وسـله دو ټولـه تـو پـه لـوس کشـې پشـتین سـیر پـه وینـې
تـــور مخیـــه مـــۀ کـــوه نـــور دغـــه چنګیـــزي مشـــقینه

پاشـتین چـې ژاغ دې خپـل حـق کـوو ورتـه غـدار ویـایي تـه
پـــه تورســـرۍ د میـــژه مـــۀ کـــوه پـــوځي مشـــقینه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــهٔ چــې پــه خپلــې غریبــونې تــل ظلمینــه کــوې
درتــه راو بــولي تــهٔ ویــا یــه کــیم مفتــي مشــقینه

زړهٔ مــې تــاڼوکې دای لــژ فکــر د زیــوتي ســره کــه
هــره تاڼوکــه بنــدې مــهٔ کــه د ازغــي مشــقینه

کلــه شــي مــوت روتــه ســبب دې بــې عزتــۍ وګرځــي
پــه سپینې لېچې کښې خو مهٔ که په بنګړي مشقینه

مېــدون د مینــې کشــې بــې خوفــه بــې خطــره ګرځــي
مهجــوره تــل کــوي بــې تېــرې ننګیــولي مشــقینه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یؤ ورک غزل پاتې برخه

خبـــر یمـــــه بیـــا زۀ زمـــا ژړا بـــه ثنګـــــه وي
خـــو وایــــه ګلبدنــــه ســــتا جفـــا بـــه ثنګـــه وي

لګیـــا یـــو نـــن خـــو زۀ او تـــه آ خپلـــه خپلـه وایـــو
خبـــر یـــې! د وختونـــو تقاضـــا بـــه ثنګـــه وي

دا وریځـــې د آهونـــو چـــې تـــرې پرخـــه راوریـــږي
خـــو ښـکې کـه تـرې ږلـۍ شـوله نـو دا بـه ثنګـه وي

مهجـوره د هجـران پـه سـرۀ غرمـه کښـې چې اونـۀ سـوې
پـه وخـت کښـې د وصـال سـبا بیګـا بـه ثنګـه وي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په يوه خلهٔ به افغانان شي نا هيڅ کله نا
چې به پوره زما ارمان شي نا هيڅ کله نا

فضا د بدر چې امت ځان کښې پيدا نهٔ کړي څو
مدد راکوز به له اسمان شي نا هيڅ کله نا

رقيبه دا خيال دې چې بيا په زړهٔ کښې هم تېرنهٔ شي
دا چې به ستا زما جانان شي نا هيڅ کله نا

دا چا سپېرو ستر ګو خوړلې دے امکان ئے نشته
ودان به خر وزيرستان شي نا هيڅ کله نا

اوس په ډنډر د ګل بلبله ته چغار مهٔ کوه
چې به سمسور بيا ګلستان شي نا هيح کله نا

مهجوره! زړهٔ چې پرې راتول شي داسې نشته دے څوک
مور نه بغېر که ډک جهان شي نا هيڅ کله نا

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د راتلو يې ما سره کلکې وعدې کړې دي
دا يؤ څو شپې مې چا د پاره شوګیرې کړې دي

چا که خبرې بدنيتې ما ته ترخې کړې دي
خو ما تراوسه د هر چا سره خوږې کړې دي

د زړه کوټه مې وس نه وو د چاپېره دېوال
نو له ناکامه مې دغنو ترې وېړې کړې دي

په باغ کښې نشته دے په خاورو کښې ځلمې ګلونه
ستړے يم نن مې څو پېرې د هديرې کړې دي

يؤ جماعت راته پکار دے د پښتو د تبليغ
يؤ څو کسانو ارادې د سه روزې کړې دي

پښتو ساده پښتو سوچه پښتو اسانه ژبه
مهجوره! ما هم د څو ژبو مطالعې کړې دي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

جذبې چې مېړنۍ وي په جذبو کارونه کېږي
د بېږه ګرېوان بې ستنې په ازغو کارونه کېږي

د ژوند دا خر ډګر شي د همت په یوم ګلونه
چې پنه شي کړي وده په خولو کارونه کېږي

زیاتوب د علم غواړي نورې ژبې زده کړل هم
لیکو لولو او وایو په پښتو کارونه کېږي

لوی نیت لویه جذبه او حوصله چې پکښې راشي
د روغ صحت په توره د مودو کارونه کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـرګـې چـې مغـزے مـات کـړي نـو هـر څـه پـه ټپـه اودریـږي
اشـــنا پـــه دے دنیـــا کښـــې د ژونـــدو کارونـــه کېـــږي

ځـــواني چـــې زړبـــوډي شـــي ارادې هـــم زړې کانـــدي
چـــې پېغلـــې ارادې وي د ځلمـــو کارونـــه کيـــږي

صـحت هـم تـل روغ نـۀ وي مـرګـې راشـي دولـت پـاتې
کـــه خانـــدو او کـــه ژاړو دا يـــۀ څـــو کارونـــه کيـــږي

بـس خېـر د ے ايمـان غـواړه چـاپېر چـل ګـوره مهجـوره!
ترخـــې مـــۀ وايـــه چاتـــه پـــه خـــوږو کارونـــه کيـــږي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـــه ســـترګو نـــه د اوښـــکو قطارونـــه دي وریـــږي
پـــه غـــم پســـې بـــل غـــم د ے بـــس غمونـــه دي وریـــږي

مـــره زمکـــه پـــرې ژونـــدۍ شـــي دا فرمـــان د پـــاک الله د ے
دا زیـــــرے د ژونـــــدون د ے بارانونـــــه دي وریـــــږي

لـــه ســـترګو اوښـــکې څـــاځي کـــه کوټـــه د یـــؤ غریـــب ده
شـــــپېو شـــــپېو بـــــاران د تـــــا یادونـــــه دي وریـــــږي

زانګـــو کښـــې ماشـــومان نـــۀ کـــوي خـــوب پـــه چغـــو ســـر دي
پـــــه ټـــــول افغانســـــتان بانـــــدې بمونـــــه دي وریـــــږي

پښـــتون دې خپـــل کتـــاب د عمـــل اولـــولي څـــه وائـــي
فرقـــــې فرقـــــې پښـــــتون د ے عذابونـــــه دي وریـــــږي

زمـــونږ نصـــیب پـــه ســـمه کښـــې ســـکروټې او ګرمـــۍ دي
پـــــه غـــــره زمـــــونږ د ســـــیمې بهارونـــــه دي وریـــــږي

پـــه وران وزیرســـتان کښـــې لا پاســـته نـــوي ازغـــي دي
مهجـــــوره! خلـــــق وائـــــي ســـــره ګلونـــــه دي وریـــــږي

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلبلــه وایــه تــه خفــه پــه غــم د ځــان یــې کــه نــه
او یــا پــه بــاغ کښې خبــر شــوې لــه خــزان یې کــه نــه

لــه اوښــکو ډکــې ســترګې کرځــې څــه خبــره خــو ده
لــه بمبــارۍ خبــر پــه رنــګ وزیرســتان یــې کــه نــه

پــه هــر غــزل کښــې دې چــې ذکــر د ښــکلا کومــه
وایــه رقیــب تــۀ چــې فقــط زمــا جانــان یــې کــه نــه

چــې ټولــه ورځ دې پــه پټــي کښــې مــزدوري کړلــه
بیــا ټولــه شــپه یــې مجاهــد هغــه دهقــان یــې کــه نــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې هر ظالم هر زوراور پرې طاقت ؤازمايه
روس شو تکړې اوس امریکه هغه افغان يې که نه

مور د بمونو نه هم اونۀ ویرېدې ښاغلیه
ستا په غېرت شه افرین بهادر ځوان يې که نه

له غېرتي خاورې پېدا يې چې سنګر ته درومې
په تمنا د شهادت ته ور روان يې که نه

مهجوره داسې شعر لیکه چې پښتون يؤ شي سره
تۀ په نفاق د پښتنو څه پرېشان يې که نه

«««««»»»»

یادګېرنه: دا غزل ما هغه وخت لیکلے ؤ چې امریکې په افغانستان باندې
د ،،بمونو مور ،،يؤ بم اچولے ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غم تپوس يې مۀ کړه زيات يې خوند د بې غمۍ شي
چې سر شي په ګډا د چا په غم کښې لېونۍ شي

عاشق د عشق په سر کښې کلے کور د جانان غواړي
چې مينه لېونۍ شي کلے پرېږدي غرڅنۍ شي

غوښتنه د خواهش بوډا له زړۀ نه اوس بهر کړه
چې لور يا د نمسۍ د پښتونخوا هره جينۍ شي

ترلي د تقوىٰ سره د دين دنيا هر څه دي
د يؤ درويش په وجه کور وروکي کورنۍ شي

لمبه چې د ډيوې وي ترې ايرې پتنګان پروت وي
لوګے چې د زړګي وي خپل جانان ته سپېلنۍ شي

مهجوره! د هابيل او د قابيل قيصه شي جوړه
چې ورور د ورور په برخه کښېني جوړه تربګنۍ شي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چــې کــور کښــې ډيــوې مــړې وي پتنګــان کلــه راځــي
غربـت چـې تـر حـد زيـات شـي نـو يـاران کلـه راځـي

چې زړۀ لـه غمـه شـين شـي نـو لـه سـترګو اوښـکې څاڅي
پــه شــين اســمان چــې وريــځ نــۀ شــي بــاران کلــه راځــي

رقيــب دلــه خفــا کــړو اوس جانــان تــه جرګــې لېــږم
د اوښـــکو بـــې جرګـــو خفـــا جانـــان کلـــه راځـــي

د وخــت پــه زولنــو تړلــي لاس کلــک دي د هــر شــي
بــې وختــه بــې نېتــې ســر تــه ارمــان کلــه راځــي

وعتصـــمو بحبـــل الله خـــو ســـتا امـــر منـــي تـــول
پــه يــوه خلــۀ مســلمان ســتا پــه فرمــان کلــه راځــي

مهجـوره! دا پــه وهــم او پــه ګمــان کښــې د چــا نــۀ وه
چــې خــر وخــت بــه پــه ګــل وزيرســتان کلــه راځــي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځيګر زخم چې زيات شي پرې دوا خو داسې نۀ وي
مصيبت کښې سترګې واړوي اشنا خو داسې نۀ وي

پنجابے چې ،،سر لښکر ،،ته بد رد وايي غدار نۀ دے
په ژړا پښتون غدار شي چې ژړا خوداسې نۀ وي

په خندا دې کافر وائي خپل کور سوزوه شاباش
*ستا په خله سوځي خپل کور پام کړه ملا خوداسې نۀ وي

چې په يؤ ګزار د بوټ يې ور زما د کوټې مات شو
سپاهي خندل چې وروي ياره بيا خو داسې نۀ وي

ماوئيل ګل وزيرستان مې لوټې لوټې شو مهجوره!
په خندا شو وې د ګل وطن ښکلاخو داسې نۀ وي

««««»»»»

*دفرانس واقعې ته اشاره وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسېد ووله لهجه

پښتانې خورې ډېر دې کشلي دي شنکي خولينه
پښتو ته کسه بچ کوه خپل غېرتي خولينه

خيرن نطر ؤ ورته کو ځوناور داسې هن شته
پتې سوته مخ او په چا مه وينه بېخي خولينه

چې دې خولې روشي په مخ او بيا يې ووينځې ته
داسې چړکيژي که منې لکه غلمي خولينه

پرده کوه چې نن سابو داسې وژ سترګي هن شته
چې حيا نۀ کو ځير ځير کسې کشلاکي خولينه

داسې جينکۍ هن په اټک بندې روپورې وتې
چې دې ځوانونې لامدورې ته ګرځوې خولينه

پښتانې نۀ دې اروېدلي مې په خپل غوژينه
هغه ګلۍ په ګلۍ ګرځي خرخوي خولينه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــې د مېونـــد نقشـــه بدلـــه کـــو پـــه يـــوه ســـندره
ډېـــر نـــا يـــو دوه دا وي خـــو وي چـــې ملالـــي خولينـــه

د ســـاکه خـــور د ســـاکه ليـــر خولينـــه کســـه خېـــر دے
مهجـــوره! پـــام کـــه چـــې اونـــۀ کســـې پـــرادي خولينـــه

«««««»»»»

اګست کال 1998م

يادګېرنـه: د هـرې ژبـې پـه شـان چې پـه لويـو لويـو علاقـو کښـې وئيلـې کيـږي او دهـرې علاقـې خلق يـې مخصوصـه لهجـه کښـې وائـي پښـتو هـم يـوه داسـې ژبـه ده چـې تقريبـاً تقريبـاً پـه ټولـه پښـتونخوا کښـې وئيلـې کيـږي-خـو د لهجـو او الفـاظو د ادائيګـۍ پـه فـرق اوس د پښـتونخوا پـه دؤو غټـو برخـو کښـې وئيلـې کيـږي- نـو لـږ شـان د افسـوس خبـره دا ده چـې پـه شـمالي پښـتونخوا کښـې کومـه لهجـه پکـاريږي پـه هغـه د حنـوبي پښـتونخوا خلق پـوهيږي خـو چـې کومـه لهجـه کښـې هـم دغـه پښـتو پـه جنـوبي پښـتونخوا کښـې (د کـرک نـه تـر ژوب بلوچسـتان) پـورې وئيـل کيـږي پـه هغـې بانـدې د شـمالي پښـتونخوا خلق نـۀ خـو پـوهيږي او نـۀ پـرې د پوهېـدو کوشـش کـوي -نـو مـا ځينـې غـزل او نظمونـه پـه داجنـوبي پښـتونخوا کښـې د مسـيدو پـه لهجـه کښـې ليکلـي دي- چـې دلتـه ترينـه يؤ غـزل رانقـل کـوم- اميـد لـرم چـې د شمال پښتونخوا ورونه به هم پرې پوېي شي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظمونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېره ورځ ته

اے تېـرې ورځـې چـې رڼـا مـې پـه وطـن تېـره شـوې
د سـپین سـپېځلي رڼـا نمـر سـره چـې نـن تېـره شـوې

لا دې سـرخي د شـفق شـته پـه اننګـو د اسـمان
د ګـران وطـن پـه هـر صـحرا پـه هـر چمـن تېـره شـوې

چـا پـه خنـدا پـه خوشـحالو پـه چړچقـو تېـره کـړې
او پـه چـا سـخته لکـه وخـت د زنګـدن تېـره شـوې

درنـه کـوم یـؤ ځـو پوښـتنې د جهـان پـه حقلـه
یـؤ ځـو سـوالونه د دې دهـر د انسـان پـه حقلـه

○

ځـومره دې وایـه تماشـې پـه دنیـاګۍ ولېـدې
غونـډې دې ځـومره د مسـتۍ او خوشـحالۍ ولېـدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټول عالم په هر طرف مسته مستي وه که نه
چرته له غربوه ډک زړګي کښې دې سلګۍ اولېدي

یا دې نظر ؤ په ربښمینو جامو پټ بدن ته ؟
که بڅه جامو کښې دې ښکاره د چا پنډۍ اولېدي

تا بس کتې ښکلې بنګلې او محلونه د چا !
که دې بې چته بې تنبې زړې کېږدۍ ولېدي

په عبش کدو د دې دنیا کښې زړبوډۍ وه اوده
که خړې پړې دې خولې خولې ځوانۍ ولیدي

څومره ډاکې د چا په ننګ او په ناموس پرېوتې
څومره دې وایه د بې وسو مجبورۍ ولېدي

څومره حقونه شو تر پښو د غاصبانو لاندې
په ویر ژړا دې وایه څومره پابندۍ ولیدي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایـــه زمـــا پښـــتنو ورونـــو پـــه خنـــدا تېـــره کـــړې؟
کـــه پـــه ژړا دې پښـــتنې پېغلـــې جینـــۍ ولېـــدې

اودې لیـــدې د لوپټـــو پیخـــې لونـــدې پـــه اوښـــکو؟
کـــه د ځوانـــانو دې کـــږې وږې پګـــړۍ ولیـــدې

ورانـــه ویجـــاړه مـــې پراتـــه وه پښـــتونخوا هغســـې؟
کـــه دې پـــه کنـــدو پـــه لېـــږو کښـــې ابـــادۍ ولېـــدې

خـــوره وره پـــه محکـــومي رضـــا منـــدي وه کـــه نـــه؟
غلـــې خونـــدي دې ولـــولې د ازادۍ ولیـــدې

وایـــه مهجـــوره! تـــه زمـــانې ســـره دیـــون د پـــاره
پکـــار دي څـــه د ژونـــد د نـــوي ســـباون د پـــاره

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه مې غواړي

دا چې اوسې د سرحد په تورو غرو کښې
دا چې پلار نيکه يې پروت دي په مورچو کښې
چې مړه ښکاري د ژوندیو په جامو کښې
زړۀ مې غواړي چې حساب وے په ژوندو کښې

دا فضا چې مې اهونه پکښې شوري
دا فضا چې لري ښکلي ښکلي ستوري
چې د شپې مې توره شپه د قسمت ګوري
زړۀ مې غواړي چې پراته مې وے په پښو کښې

چې سبب د يؤ څو تنو د راحت وي
چې سبب د يؤ څو تنو د عشرت وي
چې سبب د يؤ څوتنو د خلوت وي
زړۀ مې غواړي زلزلې دا سې بنګلو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې وړوکې د عمل بله ډيوه وي
چې يوه نوې عقيده او فلسفه وي
چې يوه نوې عجيبه غوندې تحفه وي
زړۀ مې غواړي چې مې راوړے په پښتو کښې

زړۀ مې غواړي د يو بل چې په ځنګ وے
زړۀ مې غواړي د باطل سره په جنګ وے
مونږه ټول يؤ ځايې ولاړ په نام او ننګ وے
زړۀ مې غواړي اتفاق په پښتنو کښې

مهجور نيت لرم د داسې نېکې چارې
چې لار ښود وي د عمل د نېغې لارې
چې رڼې شي پرې د غرونو پالې نارې
زړۀ مې غواړي يؤ شعور خپلو پردو کښې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

وختونه

کله کله مې يادېږي تېر وختونه
ښۀ وختونه خو افسوس په شمېر وختونه

کله کله ازمري هم ګيدړان کړي
کله جوړ کړي د ګيدړ نه شېر وختونه

کله يؤ ساعت مخې شي د کالونو
کله جوړ د سترګو رپ شي ډېر وختونه

کله وخت د خوشحالو راشي مهجوره!
کله غواړي د وختونو خېر وختونه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه

ګرځمـــــه تــــل د لېونوغونـــــدې زهٔ
خپلــو تــه ښــکارم د پــردو غونــدې زهٔ

ســـتغو د ژونــد تــه اســتقلال لرمــه
د پښــتونخوا د تــورو غــرو غونــدې زهٔ

کلـــه فضـــا کښـــې اواره ګرځمــــه
مهجــور د چــا د اســوېلو غونــدې زهٔ

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوښتنې

اے د موهومـــــو پوښـــــتنو بهيــــره
اے د دلســــوزو اســـوېلو بهيـــره
اےد ســـتومان انســـانيت قـــافلې!
او اے د تـــورو تـــورو شـــپو بهيـــره
شـــپه د مـــزل بـــه دې ســـبا کلـــه شـــي؟

○

څــه خــوے لــرې هــم د لــوګي؟ لوګيــه
اے د لوانـــده غونـــدې لرګـــي لوګيـــه
لــوګے لــوګے بــه يــې کــه وريــځ بــه هــم شــې؟
اے دمظلـــوم د مـــات زړګـــي لوګيـــه
تاکښــې بــه تنــدر او برېښــنا کلــه شــي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

باچـا بــې تاجــه د وطــن ســترې دې
دا پـــه خـــوارو زارو مـــين ســترې دې
راشـــئ اوګـــوئ کـــه رحـــم لـــرئ
خـولې خـولې دي ټـول کـوهکن سـترې دې
مـــور د شـــيرينې بـــه رضـــا کلـــه شـــي؟

دا چـــې دي بنـــدې د ســـرکار لـــه وېـــرې
دا چـــې دي بنـــدې د خونخـــوار لـــه وېـــرې
لـــړه ښـــکاره شـــه نـــامعلومې نېټـــې!
دا بنـــدې خلـــې د اســـتعمار لـــه وېـــرې
چـــې پـــه خپـــل حـق بـــه دوي ګويـــا کلـــه شـــي

چـــې د مظلــوم شـــي ورځـــې شـــپې بـــدلې
چـــې د محکــوم شـــي ورځـــې شـــپې بـــدلې
چـــې پـــاس تـــر عرشـــه دې فريـــاد اورســـي
چـــې د قـــوم شـــي ورځـــې شـــپې بـــدلې
مهجـــوره آه بـــه دې رســـا کلـــه شـــي؟

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس مه راځه لالیه

نۀ یم خبر لالیه
د سترګو رپ شو هغه ټول وختونه
چې حوصلې پېغلې وې
چې ارادې ځوانې وې
نوې غوټۍ غوړېدې
او ولولې ځوانې وې
وخت ؤ تنکے او ارمانونه تنکي
د زړۀ په کور کښې اوازې دې تا وې
نورې دنیا ته دروازې بندې وې

(c) ketabton.com: The Digital Library

جوړې فقط وې ستا د پاره اشنا
استقبالي تنبې په سرو ګلونو
نورې هر چا ته دروازې بندې وې
تهٔ به راتلې په بخملينو لارو

○

اوس مهٔ راځه لالیه
چې بنديوان يمه زهٔ
په زولنو د سامراجي نظام مې
لاسونه بند په بند تړلي دي نن
سترګې مې سرې دې شونډې وچې ګرځم
په چغو چغو مې ژړلي دي نن

○

اوس مهٔ راځه لالیه
هيڅ نهٔ لرم خالي لاسونه ګرځم
تورو تيار کښې مړو ايرو ته ناست يم
نو په دې حال کښې به اونه کړے شم
چې د دې خپلې بېوسۍ په حال کښې
چې د دې خپلې غريبۍ په حال کښې
چې د دې خپلې مجبورۍ په حال کښې
تا هم بېوسه او مجبوره وينم

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

اوس مۀ راځه لالیه
دلته اوس ټوله بې قدري پراته ده
دلته اوس ټوله مجبوري پراته ده
چې تا مجبوره او بې قدره وینم
زما غیرت زما انا نۀ زغمي
اوس مۀ راځه لالیه
اوس مۀ راځه لالیه

«««««»»»»

ټانک کالج 1968م

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پربغل په تناظر کښې جنوبي وزیرستان ته

چې مې باز د فکر والوت کوز له زمکې نه اسمان ته
د پربغل په څوکه ناست یم ګورم ګران وزیرستان ته
وینم هره خوا ته ګورم پېوندده، موسیٰ، روښان ته
او دعا له خدایه غواړم سوال کومه زهٔ سبحان ته

لویه خدایه په دا سیمه داسې نر ژغے پیدا که
چې راغونډه په یووالي ارته ببرته پښتونخوا که

اے زما د زړګي سره اے له ځانه په ما ګرانه
اے زما د ډېرو ښکلیو روایاتو نګهبانه
اے د کندوليړو زمکې اے عجیبه کوهستانه
چې پربغل دې هما له دے اے زما وزیرستانه

اے مسکنه د غازیانو اے مورچې د باتورانو
اے زما غېرتي خاورې اے میراثه د نیکانو
چې پېرزو یې په مونږ نهٔ شې د یووالي وروولی هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وې خفــا پــه زړۀ دننــه د پښــتون پــه خوشــحالۍ هــم
نـۀ وې خـوښ چـې د پښـتون هـم د سـيالانو پـه سـيالۍ هـم
سـموو بـه دا بـد بختـه هـم پـه تـوره پـه ګـولۍ هـم

چـې مـې ګرانـې پښـتونخوا تـه پـرې پـه بـد نظـر کاتـه شـي
*,,هغـه سـترګې شـه لېچنـې هغـه کسـې دې ړانـده شـي،،

وختـې مـاتې پـه هـر چـا راځـې خفـا چـې ورتـه نـۀ شـي
پـه مـا ګرانـه ماتـه هغـه وې چـې مـات ورتـه پـه زړۀ شـي
داسې وخـت بـه هـم راځـې چـې بـه د خپلـو خلقـو تـۀ شـي
خـدا ے دې نـۀ کـړي د تورمخيـو سـره هـم چـې تـۀ سپېره شـي

لــه سـرې هــوا دې ځــار شـم سـتا قربــان لــه سـردرو شـم
قربــانې غــواړې لــه خپلــو هســې نــه چــې د پــردو شــم

لـور پـه لـور پکښـې ويشـتل چـې ميـان ښـكارزن غرځنـې بزونـه
زړۀ دړد يــږې مــې چــې ويــنم لغــړ ســرې هغــه غرونــه
چرتــه تـول شــو کــاترې چرتــه وښــې ځنګلونــه
پــه اور اوسـوځه کـه راغلـل زمــونږ حبيـب تـه پرمتونـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـو اوس اے ګرانـه پربغلـه شـابه تـۀ اتـش فشـان شـه
شـغلې اوباسـه دخلـې نـه پـه دې خلقـو قهرمـان شـه
دا مـنم چـې هغـه خـوار وو ورې تـرې او نهـر وو
دا مـنم چـې نـۀ کـلا وه نـۀ لـونګۍ وه سـر ببـر وو
دا مـنم چـې پېسـې نـه وې اونـۀ دومـره سـره سـپین زر وو
خـو سـاده بـاده ژونـدون ؤ د یـؤ بـل پـه غـم خبـر وو

چـې جامـه یـې هـم شـړې وه چـې بړسـتن یـې هـم شـړې وه
چـې بـه ځـار تـرازادۍ شـو نـو کفـن یـې هـم شـړې وه

پـوی پـه خونـد د ازادۍ وو وینـه ګرمـه پـه بـدن کښـې
وئیـل داسـې یـؤ شـهید د ،،تـاراکۍ،، پـه زنکـدن کښـې
مـونږه نـۀ کـوو د غېـرو غلامـې پـه خپـل وطـن کښـې
دا دې پتـه وې انګرېـزه سـتا رانـې تـه پـه لنـدن کښـې

اے زمـا وزیرسـتانه تـۀ د داسـې خلقـو کـور یـې
سـتاله خـاورو صـدقه شـم د زړۀ سـر تـۀ د مهجـور یـې

«««««»»»»

*دا مصرعه د اجمل خټک صیب ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

جنوبي وزیرستان ته دعا او خواستونه

سوچ مې یوسي سمدستي څمه له زمکې نه اسمان ته
د پرېغل په څوکه کښېنم ګورم ګران وزیرستان ته
وینم هره خوا ته ګورم پېونده ،موسیٰ ، روښان ته
او دعا له خدایه غواړم سوال کومه زه سبحان ته

په دا سیمه کښې دې خدایه داسې نرژنې پېدا شي
چې راویښې او بېدارې ولولې د پېونده شي

داسې نر چې په دا سیمه هر بد کار ترېنه ترسیږي
هر دښمن د ازادۍ او هرمکار ترینه ترسیږي
لېونے د ازادۍ چې هوښیار ترینه ترسیږي
یؤ لمسے د پېونده چې استعمار ترینه ترسیږي

شي ګمان مې د سکروټو په ظاهره مړو ایرو کښې
زۀ چې ګرځم د غازیانو ړنګو پنګو هدیرو کښې

وایم ګران وزستان مې د پښتو نه خالي نۀ دے
دا ګلشن د ازادۍ مې دغنچو نه خالي نۀ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمار ته دا وطن لا د خطرو نه خالي نۀ دے
وایم کور د پېونده خو د زلمو نه خالي نۀ دے

هر دښمن چې مې دې سیمې ته په برندو سترګو ګوري
مونږ ویستے شو هغه سترګې خبرداره دې بیا شوري

دا تش غرونه غرونه نۀ دي دلته پټه یوه جذبه ده
دا جذبه د ازادۍ مې دنیکانو یوه ورثه ده
هره لاره استعمار ته چې پرې ځي ګرېه وره ده
څو څو ځله د ظالم له دې ځاے تللې جنازه ده

اوس دې نۀ ګوري دې خوا ته هر په زړۀ خیرن ته وایم
خارښتیږي چې پرېغل ته هر هغه پمن ته وایم

زۀ د ګران وزیرستان تعلیم یافته وروڼو ته وایم
په ښائست د نور د علم ښائسته وروڼو ته وایم
زۀ د مینې محبت په واسطه وروڼو ته وایم
چې څه درد لري په زړۀ کښې زه هغه وروڼو ته وایم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د خپلې علاقې نه زما ورونړو بوستان جوړ کړئ
دلته امن امان جوړ کړئ دلته امن امان جوړ کړئ

خو مهجوره ښکلے باغ وزیرستان هله کېدے شي
د دې سیمې د رنځونو بس درمان هله کېدے شي
دا د غرونو او سېدونکے ښۀ انسان هله کېدے شي
زما ورونړو دلته امن و امان هله کېدے شي

چې د ګران وزیرستان مې هر بچے تعلیم یافته شي
هر بوډا تعلیم یافته شي هر ځلمے تعلیم یافته شي

«««««»»»»

یادګېرنه: ما دا دوه نظمونه د وزیرستان د موجوده حالت نه ډېر کالونه وړاندې لیکلي دي- ځکه د وزیرستان د اوسني حالت نه مختلف پس منظر کښې لیدے شي-دې کښې د ځینو بندونو ټکي هم یؤ رنګ دي- هغه وخت به دا د بزو ،مېږو ،او غواګانو غلې کېدې- او ډېرو بدمعاشانو به دې خلقو نه ډاټسن ګاډي بوتلل- او اوبه یې تښتول- د ویونکي دي دا نظمونه د هغه وخت په تناظر کښې ګوی، ووائی-
یادګېرنه: دا دواړه نظمونه ما په کال 1997م کښې په ډي ائي خان کښې د فقیر ایپي په کانفرانس کښې وار په وار وئیلي وو-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ازادۍ په ورځ

د څوارلسم اګست د نمر د راختو نه مخکښې
سحر وختي له کلي اووتم بېديا ته لاړم
د ښکلي نمر د ازادۍ د مبارکې ورځې
د پلوشو په استقبال ګوشې يؤ خوا ته لاړم

بهر له کلي نه خو ډېر له کلي لرې هم نۀ
په يوه جونګړه مې په لاره کښې نظر لګېدو
ناسته په وره کښې د جونګړې مې بوډۍ اولیده
ماته ملا سپين يې د وړې په شانې سر لګېدو

دې هم کتل په نمر خاته خو چې يې زۀ اوليدم
ويې د اګست خو زويه نن ده څوارلسمه کنه
دا نن سحر د ګران وطن د ازادۍ سحر دے
ما وې چې هو ګرانې ابۍ دا خو منمه کنه

دا راته وايه چې دا تۀ دلته تنها ولې يې
جدا له خلقو نه پراته تۀ په بېديا ولې يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــې رېبـــدونکے لاس دې اونيســـي او پـــاڅوي دې
داسې څـوک شـته کـه نـا تـهٔ ناسـته ماتـه مـلا ولـې ئے

ابـیٔ يـۀ سـوړ اسـوېلے اوکـړو ويـې چـې هـو بچيـه
زهٔ تنهـــا نـــهٔ يـــم زمـــا ډېـــر ښـــکلےيۀ ځـــوان بچـــےؤ
د ګـــران وطـــن د ازادۍ جنـــګ تـــه مـــې اولېږلـــو
لا خوراغلےنـــهٔ دے ښـــهٔ مـــرد مېـــدان بچـــے وو

خـو داسـې اورمـه لـه خلقـو چـې شـهيد شـو هغـه
زمـــا پتنـــګ کـــړو ځـــان ســـتي د ازادۍ پـــه شـــمع
وائـي چـې مـړه شـي نـو هغـه پـه دنيـا بيـا نـهٔ راځـي
ورکـــړے ســـر زمـــا بچـــي د ازادۍ پـــه شـــمع

خـو نـا دا تـول دي پـه غلطـه شـهيدان خـو نـهٔ مـري
د ازادۍ پـــه شـــمع ســـوي پتنګـــان خـــو نـــهٔ مـــري
نـــن څوارلســـمه د اګســـت ده زهٔ کمځـــی غـــوړوم
د ازادۍ جنـــګ تـــه وتلـــي بـــاتوران خـــو نـــهٔ مـــري

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمــا یقــین دے چــې راځــي بــه نــن سـبا بــه راځــي
د ازادۍ بېــرغ پــه لاس کښــې پــه ګــډا بــه راځــي
نــن څوارلســمه د اګســت ده پــه خنــدا بــه راځــي
نــن بــه راځــي نــن بــه راځــي او خامخــا بــه راځــي

نــو راشــئ ورونــو چــې لــږ ســوچ اوکــړو او فکــر وکــړو
د ازادۍ پــه ورځ بــه ډېــرې خوشــحالۍ هــم کــوو
خــو څــه خــو بــه خیــال د مــور او پــلار د شــهیدانو ســاتو
څــه خــو بــه خیــال د ننګیــالي د دې ابــۍ هــم کــوو

د ګــران وطــن د ازادۍ خــو ډېــر کالونــه اوشــو
خــو لا خــو لارې د زامنــو ګــورې بــورې میندــې
پــه انتظــار د خپــل شــهید دا یــوه ابــۍ هــم نــۀ ده
مهجــوره وې بــه ګــران وطــن کښــې داســې نــورې میندــې

«««««»»»»

یادګېرنـه: مـا د نظـم پـه څوارلسـم اګسـت کـال 1964 م کښـې لـیکلےؤ- چـې زۀ پـه ګورنمـټ مـډل اسـکول کړمـه کښـې د اتـم ټـولګې طالـب علـم ووم-او د ازادۍ د بـاتورانو ډېـرې میندـې ژونـدۍ وې-د دې نظـم معیـار د اتـم ټـولګې د یؤ هلک د لیک په تناظر کښې وګورۍ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلنه

اے خوارانـــو غريبـــانو راشـــئ راشـــئ
اے بـــې کســـو مظلومـــانو راشـــئ راشـــئ

چـــې مـــانۍ د اســـتبداد کـــړو دړې وړې
رانســـکورې چـــې بنګلـــې کـــړو لـــوړې لـــوړې
ورتـــه اور کـــړو چـــې تـــرې پورتـــه شـــي لـــوخړې
چـــې بنګلـــې شـــي د خانـــانو خـــړې پـــړې

اے خوارانـــو غريبـــانو راشـــئ راشـــئ
اے بـــې کســـو مظلومـــان راشـــئ راشـــئ

نـــن دخپلـــو عشـــرتونو حســـاب ورکـــړئ
نـــن دخپلـــو دولتونـــو حســـاب ورکـــړئ
د مـــزو او د خونـــدونو حســـاب ورکـــړئ
د دې لويـــو محلونـــو حســـاب ورکـــړئ
اےخانـــانو نوابـــانو راشـــئ راشـــئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نــن قیمــت د خپلــو تویــو خولــو غــواړي
نــۀ شــرمیږي لــه هیچــا نــۀ چاتــه ژاړي
حــق بــې حقــه مــو حقونــه چــې څــوک داړي
وریســـې شــئ راشـــئ ټــول لکــه غوبــاړي
خـــړو پـــړو مزدورانـــو راشـــئ راشـــئ

ولـــې غلـــي د غریـــب پـــه بـــد حـــالی یـــې
ولـــې خـــوښ پـــه دابـــې خونـــده زنـــدګی یـــې
د اســـلام پـــه تلـــه خامخـــا تلـــی یـــې
حـــق تـــه حـــق وائـــي ښـــکاره بیـــانوی یـــې
امامـــــانو خطیبـــــانو راشـــــئ راشـــــئ

د ســـرو شـــونډو لـــه شـــرابو لاس پـــه ســـر شـــئ
لـــه تیـــارو د تـــورو زلفـــو رابهـــر شـــئ
کـــار پـــه تشـــه وېنـــا نـــۀ کیـــږي خبـــر شـــئ
عمـــل وکـــړئ د غریـــب پـــه چـــارو ورشـــئ
شـــاعرانو ادیبـــانو راشـــئ راشـــئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ترینــه کــار د تــورو واخلــې خبــردار شــئ
بنــــد ترلــــي مخــــامخ د اســــتعمار شــــئ
ټــول پــــه نېغــــه لاره واړوئ پــــه لار شــــئ
خــالي مــه کښــېنئ اختــه د قــام پــه کــار شــئ
د وطــــــن قلمکــــــارانو راشــــــئ راشــــــئ

ټـول بـه ځـار پـه ننـګ غېـرت او پـه پښـتو شـو
دا پــرې جنبــې بــه پرېــږدو ټــول بــه یــؤ شــو
کـه یـؤ نـۀ شـو نـو دا ټـول بـه هـم یـؤ څـو شـو
پــه دریــاب د بــې ننګــۍ کښــې بــه لاهــو شــو
زمــــا ورونــــو عزیزانــــو راشــــئ راشــــئ

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه

راشـــه چـــې بـــاغ د زنـــدګۍ تـــه بهارونـــه راشـــي
راشـــه چـــې غـــاړې د ځوانۍتـــه دې هارونـــه را اشـــي
راشـه چـې تـورې تيـارې شـپې د جـدايۍ شـي ختمـې
راشـه چـې ختمـې بـې کـارۍ شـي او کارونـه راشـي

کـور د زړۀ وران دے رڼـا نشـته مـړې ايـرې دي اشـنا
د هجـران شـپې ډېـرې اوږدې ډېـرې سـپېرې دي اشـنا
زړۀ د ماشـوم غونـدې ژړيـږي سـترګې سـرې دي اشـنا
زر کـړه راځـه چـې مـې زړګـي تـه قرارونـه راشـي
د يـؤ عاشـق د ګرمـو ګرمـو اسـوېلو پـه خـاطر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د یــؤ مـــین د جـــدایۍ نـــه د ګیلـــو پـــه خـــاطر
پورتـــه کـــړه جـــام دې د دیـــدن د مېلمـــانو پـــه خـــاطر
چـــې د خنـــدا د عاشـــقانو هـــم وارونـــه راشـــي

دا بـــې قیمتـــه چـــې دي نـــن د غریبـــانو خـــولې
دلتـــه بـــې قـــدره دي زمـــا د مزدورانـــو خـــولې
خـــواره خـــوارۍ کښـــې مـــې بهیـــږي د خـــوارانـــو خـــولې
وختـــه راځـــه چـــې پـــه بـــادارو یـــې پورونـــه راشـــي

چـــې بـــده ورځ شـــي د پښـــتون پـــه دښـــمنانو بانـــدې
چـــې زنکـــدن شـــي د پښـــتون پـــه بـــد خواهـــانو بانـــدې
چـــې ورځ د عیـــد شـــي پـــه خـــوارانـــو غریبـــانو بانـــدې
پـــرې خوشـــحالۍ دلـــۍ دلـــۍ او انبارونـــه راشـــي

زړې قیصـــې چـــې د لیلـــیٰ او د مجنـــون تـــازه شـــي
خونـــد د وصـــال ســـره غمونـــه د بیلتـــون تـــازه شـــي
چـــې ولـــولې د عاشـــقانو د ژونـــدون تـــازه شـــي
بیـــا منصـــورانو تـــه د مینـــې چـــې دارونـــه راشـــي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا بې خونده ورځې شپې د زندګۍ شي ختم
چې دا په ژبه او قلم دي پابندۍ شي ختم
چې دا جېلونه زنځيرونه هتکړۍ شي ختم
په ازادۍ چې د بلبلو چغارونه راشي

د خوشحالۍ ورځې به کله وي خبر نۀ يمه
د سوکالۍ ورځې به کله وي خبر نۀ يمه
چې د سيالۍ ورځې به کله وي خبر نۀ يمه
مهجور خبر کړه چې د ژوند اعتبارونه راشي
راشه چې باغ د زندګۍ ته بهارونه راشي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

راپک

يوه ورځ د اوړي په غرمه کښې په سکڼې غرمه کښې
کورته راتلمه وم راوړے مجبورۍ غرمه کښې
د اور لمبه وه لګېده په مخ سيلۍ غرمه کښې
خولې خولې وې خوټکېدلې ککرۍ غرمه کښې

چې په جنډوله اودرېدو بس د پاټک په خوا کښې
ولاړ په نمرۀ زمونږ بس سره راپک په خوا کښې

ګرمۍ اخستےۀ خولېۀ سيلېدلو سره
بس ته راوختو د بس د اودرېدلو سره
او مونږ سوارلۍ چې په سيټونو سمېدلو سره
دےۀ ولاړ چيړړې جامې يو څو کمبلو سره

وې چې سخيانو ته د خېر وې ستړي مه شئ ورونړو
هر څه دې ستاسو کره ډېر وې ستړي مه شئ ورونړو

څوک يوه روپۍ او څوک انه او څوک پېسه ورکوي
هر سړے ده ته بس د پاره د الله ورکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک اوازې ورته د معاف که معاف اې تره ورکوي
څوک ورته وائي لاره پرېږده څوک ديکه ورکوي

زۀ په سيټ ناست يم د قدرت په قدرتونو کښې غرق
دا د نصيب رنګا رنګې ته په سوچونو کښې غرق

وايم چې دغه ورېے ترېے ځوان به ورور وي د چا
وايم چې دَه کره به ناسته لور او خور وي دچا
دا غريبي د دَه به هم چرته پېغور وي دچا
خدايه د دَه په غريبۍ کښې به قصور وي د چا

د پلار نيکه ځينې که خدايه څوک خانان کېدے شي
نو دا خولې خولې راپک هم راپاخان کېدے شي

په بدرګه په چا د چا سره ټوپک کرځوي
په هله ځله هر بوډا ، ځلمے هلک ګرځوي
چې وي ماړه نو بيا مازغه پاس په فلک ګرځوي
چې شي خالي نو کور په کور خېټه راپک ګرځوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر موټر هره لارۍ کښې ما او تاته ګوري
د ازلي برخې په تمه د ے هر چا ته ګوري

څوک وي خانان د چا په برخه مزدوري وي د چا
د بل په مخکښې لاس نیول به مجبوري وي د چا
لکه راپک ورپسې منډې ضروري وي د چا
په زر جېبونو کښې تقسیم خدایه روزي وي د چا

د چا خندا ځان پورې نۀ غواړي قسم د ے وروره
مهجوره! زړۀ لري د غوښې بنیادم د ے وروره

«««««»»»»

یادګېرنه: راپک زمونږ د علاقې یؤ ملنګ او غریب سړے ؤ-د ے به اکثر هره ورځ جنډوله ته راتلو- اول به یې په بس او لارۍ کښې ناستو خلقو ته سترګې مۀ شې اوکړل- او بیا به یې اووئیل چې سخیانو ته دې خېر وي-د ملنګ برخه اوکړۍ- وائي چې په غوا کښې که پۍ نۀ وي هم خو د ،،بورکي،، ورته هیله وي- ما دا نظم د دغه ملنګ راپک په نوم لیکلے د ے-

(c) ketabton.com: The Digital Library

زخمي ګوته

دا نن قیصه چې زهٔ لیکمه حقیقت لیکمه
د یو غریب نوکر د خوږ ګوتې حالت لیکمه

ده زخمي کړې خپله ګوته د سبزۍ سره ده
نورو ته بیا هم جوړوي دی ترکاري لګیا دے
جوړه یې کړې ښهٔ دخپلې غریبۍ سره ده
څنګه چې دي خو د ژوند ورځې تېروي لګیا دے
څه نا اشنا یې دغه ګوته د پټۍ سره ده
ځکه بې غمه ترې سرې وینې تویوي لګیا دے
جوړې په زړهٔ کښې څه بدل له دې سماجه اخلي
ځکه هر څه په خپلو سرو وینو لړي لګیا دے

څوک به مې ګرم بولي خو ستا په دې سرو وینو قسم
چې زهٔ دا هر څه چې لیکم د زړهٔ له کومې لیکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایم چې څوک به ستا په وینو کړي دوې اوښکې تویې
وایم چې څوک به د عبرت پکښې څه مومي لیکم
وایم خولو سره به خورو چې د غریب خولې دي
خبر دے روټې، که څه بې خونده څه بد رنګه وخورو
خو اخر مونږ هم انسانان یو اے د زړهٔ سلطانه
ستا په سرو وینو باندې سره چپاتي ځنګه وخورو

زهٔ سوچ کومه چې مهجوره! په دا ګران وطن کښې
وي به ټیکلې نن د ډېرو مزدورانو ګوتې
سلطانه ډېر دي ستا ملګري چې بې چروته نهٔ شي
په وینو سرې به وې د ډېرو سلطانانو ګوتې

«««««»»»»

یادګېرنه: زمونږ یوٰ لنګري وٰ- هغه د سبزۍ سره خپله ګوته غوڅه کړې وه –د ده نوم ،،سلطان،، وٰ- ما دا نظم د ده د زخمي ګوتې تر اثر لاندې لیکلے دے-

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک دے؟

ژونـــده ! ســـتا دکشـــمکش پـــه مرحلـــو کښـــې
پـــــه اوږدو لارو روانـــــو قـــــافلو کښـــــې
چـــې آه نـــۀ کـــوي او پښـــې ابلـــې روان دے
د منـــزل پـــه اســـره دورومـــي پـــه ازغـــو کښـــې
د غېـــرت همـــت نـــه ډک دا ســـړے څـــوک دے؟

د ارام پـــــه ښـــــاپېريو مـــــين نـــــۀ دے
د نشـــــو پـــــه اور انګـــــار لـــــوغړن نـــــۀ دے
چـــې يـــې بـــار د بـــل غمونـــه هـــم پـــه ســـر دي
چـــې پـــه وچـــه زمکـــه بـــار د وطـــن نـــۀ دے
د خولـــو پـــه ســـمندر کښـــې مهـــے څـــوک دے؟

امـــــارت دے منتظـــــر د چـــــا خولـــــو تـــــه؟
رڼـــا ورځ ګـــوري د چـــا و تـــورو شـــپو تـــه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـه څـوک دے چې يې پروړې پـه قسـمت دي؟
هغــه څــوک دی چې دانــې يــې کــړې ترتــو تــه
د وطــن پــه شــنو فصــلونو ږلــۍ څــوک دے؟

زۀ مهجــور يمــه خبــر لــه خپــل قانونــه
د خــوږې ليلــئ خبــر يــم لــه مجنونــه
د ريــا پــه جــامو کلــه نــۀ تېــروزم
راتــه نــۀ بــه ښــايي نخښــې لــه پښــتونه
ماتــه مــۀ وايــه چې خپــل او پــردے څــوک دے

«««««»»»»

يادګېرنـه: زمـا دا نظـم پـه روزنامـه شـهباز سـمتبر کـال 1970م کښـې چـاپ شوے ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کاروان منځې په سر

روان موټر کښې د کاروان منځې په سر ومه زهٔ
رو غونډې ماته مې زړګي لکه د چا ووئیل
،،وکړه عظمت ته د وطن د مزدورانو سلام،،
خولې خولې شومه ملګري ته مې دا ووئیل

تهٔ د تک تور هوار سړک خوندونه اخله دورمه
ما دلته پرېږده چې د چا تویې خولې اوګورم
،،په اسوېلو د چا تنهاکې زهٔ تبل غواړم
زهٔ به د چا د لاس پټوکي دلته پرې اوګورم،،

چې د کاروان منځې په کلکه او ببره سینه
د تور ښامار غونډې تاویږي راتاویږي غونډې
د دې سړک په غاړه ناست یمه سوچونه کوم
خوارۍ ځارۍ د غریبانو رایادیږي غونډې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایــــم چــــې دلتــــه چــــې تېریــــږې د مــــوټر مالکــــه
درتــــه د چــــاټیکلې ګــــوتې هــــم یــــادیږي کلــــه؟
دلتــه وزګــار شــو ســړک جــوړ شــو خــو نــه دے غریــب دے
چرتــه بــل ځــایې کښــې بــه لګیــا وي وزګــاریږي کلــه

چې پـه کلـک غـره کښـې ستا مـوټر لارې تـه لار جوړوي
وایــــه اشــــنا د فرهــــادي همــــت ښتــــن څــــوک دے؟
هــوار ســړک چــې پــرې تــک تــور او هــم صــفا جــوړ شــو
پــــه دې تــــودو تــــارکولو ســــوے لــــوغړن څــــوک دے؟

وایــــه چــــې لاړو پیــــاده ســــتړے ســــتومانۀ کورتــــه
ستا عـیش کـدو تـه یـې لنـډ کـړے اسـان کـړے مـزل
ټیکلــــې ګــــوتې او مــــلا ماتــــه ټولــــه ورځ ۀ لګیــــا
د ټــــولې ورځ د محنــــت دې څــــومره ورکــــړو بــــدل؟
بــــس دومــــره څــــه چــــې وږې تــــږې او نهــــر بچــــي یــــې
ډوډۍ د یــــۀ وختــــي خــــو اومــــومي او نــــۀ وي د بــــل
نــــو دا غریــــب بــــه وي لګیــــا ســــبا بــــه بیــــا رادرومــــي
وي بــــه لګیــــا او جــــوړوي بــــه دې شــــاندار محــــل
اوس راتــــه وایــــه چــــې پــــه حــــال د دې غریــــب اولــــیکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

او کــه نغمـــې اولـــیکم اوســـتایمه پـــه زلفـــې ول ول
اوس هـــم صـــفت د چـــا د شـــونډو او رخســـاراولیکم؟
اوس دې هـــم خیـــال د ے ســـتمګره چـــې بـــه لـــیکم غـــزل؟

نـــا کلـــه نـــا اوس بـــه قیصـــې ســـتا د ظلمونـــو لـــیکم
اوس بـــه ســـامان ســـتا د ژړا وي خنـــدوم بـــه دې نـــا
اوس بـــه زمـــا د قلـــم ژبـــه وي او ســـتا ظلمونـــه
اوس بـــه د یـــو یـــو بـــدل اخلمـــه پرېـــږدم بـــه دې نـــا

مهجـــور غمجـــن غونـــدې راپاڅېدمـــه راغلمـــه خـــو
مـــا پـــه خولـــو چـــې بـــې قیمتـــه وي قســـم کـــړے د ے
هـــر جـــاګیر دار ســـرمایه دار تـــه بـــه پـــه ډاګـــه وایـــم
چـــې د وطـــن پـــه غریبـــانو دې ســـتم کـــړے د ے

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ليوني په مرګ

خلقــو لــږ مــا خــو هــم خبــر کــړی دا غوغــا د څــه ده
ماتـــه هـــم ووايـــئ قيصـــه دا نـــن ســـبا د څـــه ده
څـــه د حســـرت او څـــه د غـــم ډکـــه فضـــا د څـــه ده
ماتـــه هـــم وايـــئ زړۀ مـــې چـــوي دا ژړا د څـــه ده

دا څــوک چــې کلــي تــه او څــوک ؤ هــديرې تــه ځغلــي
ښــکاري خــو داســې څــوک مــړ شــوے دے زمــونږ د کلــي

دومــره پــوهېږم چــې د کلــي څــوک ســړے مــړ شــو
يــا بــه هلــک ؤ يــا بــوډا او يــا زلمــے مــړ شــو
د چــا عزيــز ؤ د چــا خپــل د چــا پــردے مــړ شــو
خـــو دا ماشـــوم وايـــې د کلـــي لېـــونے مـــړ شـــو

ســـترګې مـــې ســـرې دي ژړوي مـــې نـــن پـــردي غمونـــه
وايـــــي رښـــــتيا د لېونـــــو وي لېـــــوني غمونـــــه

خــدايګو کــه نــن زمــونږ د کلــي مشــر خــان مــړ وے
هغــــه چــــې ځــــان بــــولي د کلــــي نګهبــــان مــــړ وے

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه مالک زمونږ د ګټې او تاوان مړ وے
هغه څښتن د ښې حجرې او لوے مکان مړ وے

نو مابه نۀ ؤ دا دومره په مرګي ژړلي
څومره چې نن مې دي په مرګ د لېوني ژړلي

تۀ چې کاواکه بې خبره په کوڅو ګرځېدې
په رڼا ورځ هم ګرځېدې په تورو شپو ګرځېدې
په سر سرتوره ګرځېدې په ابلو پښو ګرځېدې
څو چې ژوندے وې واک دې خپل وو بې جامو ګرځېدې

اوس يې مړ شوے نو په خوښه د ژوندو کښې به ځې
اوس تورو خاورو ته چې ځې سپينو جامو کښې به ځې

د هر ماشوم د لاسه کاڼي تا په سر زغملي
تا د ځوانانو ګزارونه په ټټر زغملي
تا د هر چا د لاسه هر څه لکه نر زغملي
مرهم د مالګې دي د تا پرهر پرهر زغملي

نن لېونيه ځکه ټول راغونډومه کلے
ستا په مرګي په چغو چغو ژړومه کلے

(c) ketabton.com: The Digital Library

تانــه پوښــتنه چــا ونــۀ کــړه چــې پــه زړۀ دې څــۀ دي
څـوک پوهـه نـۀ شـو پـه هغـه هـم چـې پـه خلـه دې څـۀ دي
هرچــا تــه بــد وې چــا ونــۀ کتــل چــې ښــۀ دې څــۀ دي
لېــونی ســترګې دې څــه وايــې پــه بانــه دې څــۀ دي

لاړې زمــونږ د دنيــا ګــی نــه ګيلــه مــن لاړې تــه
غمجــن دے څکــه واړه کلــے چــې غمجــن لاړې تــه

تــا پــورې چــا بــه چــې څــه ټوقــه مســخره کؤلــه
تــا بــه څــواب کښــې معمــولي شــانتې ګيلــه کؤلــه
يــا بــه چــې چــا درتــه څــه ســپکه او ســپېره کؤلــه
تــا بــه پــه خپلــه هــم خبــره د هغــه کؤلــه

خــوار نــۀ شــې تاتــه جــوړې مــونږه خنــدنې ښــکارېدو
لېــونے نــۀ وې درتــه مــونږه لېــوني ښــکا رېــدو

خــوار نــۀ شــې ســتا جــوړې زمــونږه دنيــا خوښــه نــۀ وه
مــونږ لېــونے ګڼلــې ســتا خــو رښــتيا خوښــه نــۀ وه
د خــوار غريــب دې بــې اثــره ژړا خوښــه نــۀ وه
د دنيــا دارو دې مســتي او خنــدا خوښــه نــۀ وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو تا نه ځان ته اميري نه غريبي خوښه کړه
تا زندګي په هوښياری د لېوني خوښه کړه

مهجوره درومي په څه شان د شاه زلمي جنازه
ځي هديرې ته عجيبه غونډې شاهي جنازه
نه ئ ايساريږي چرته هم په لاره ځي جنازه
نن په اوږو د عقل ځي د لېوني جنازه

د زندګۍ ستغي سپېرې يې لکه خوب تېرې کړې
ښې په مزه يې ورځې شپې د لېونتوب تېرې کړې

«««««»»»»

يادګېرنه: زمونږ په کلي کښې يؤ لېونے ؤ- هغه په کال 1974م کښې په حق ورسېدو- هسې خو ډېر خلق مري او پېدا کيږي خو د ځينو خلقو مرګ د سړي څه داسې احساسات راولړزوي چې درک يې هغه ته خپله هم نۀ لګي- ما دا مرثيه يا نظم د څه داسې احساساتو لاندې ليکلے دے ځکه چې لېونے زما څه تربور عزيز نه ؤ-خو لېونے ؤ او زمونږ د کلي ؤ- دغه وخت زۀ هائي اسکول واڼه کښې ووم-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خان جېل

تـي وي هـم سـتا مخـامخ د ے درتـه ا ے سـي لګېـدلے
کـه پـه سـور اور کښـې سـوځېږي غريـب ا ے سي څـه ليـدلے
پـوليس ګـپ درسـره ولـي خانـه دغـه سـتا ريمانـډ د ے
خـو بيـا هـم د جېـل نـه تللـودې تـا هـر وختـې ډيمانـډ د ے
سـتاپه جېـل کښـې اوسـېدل خـو يقينـي چـې ډېـر اسـان دي
ستا په جېـل کښـې خو راحت د ے خوشحالي ده سهولت د ے
کـه ربښـتيا رابانـدې وايـې سـتا خـو جېـل نـه د ے جنت د ے
سـتا پـه جېـل کښـې اوسـېدل خـو يقينـي چـې ډېـر اسـان دي
حـال د هغـو خلقـو ګـوره چـې التـا يـې اوېـزان دي

داسې جېل کښـې دې تېرکړے کاش چې ټول عمرمهجور و ے
دغـه جېـل سـره د ټولـو سـهولياتو زمـا کـور و ے

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غمجن اختر

سحر وختي چې خوشحالۍ دلۍ دلۍ راغلې
چې رپوي سرې لوپټې هغه سیلۍ راغلې
ښکلیو جامو کښې شو ارمان د هر ماشوم ترسره
سر په سندرو دي د چم ګاونډ جینۍ راغلې
فضا خوشبویه چاپېر چل شو سندریزه غونډې
د خوشحالو ډکې لمحې د زندګۍ راغلې
د خونده ډک دے خوندور او بختور سحر دے
د هرې خوا نه د اختر مبارکۍ راغلې

دا د جذبو د خوشحالو او سرمستو اختر دے
خو که رښتیا وایمه دا بس د هغو اختر دے

د چا چې شپې ورځې بدلې رابدلې نۀ دي
د چا چې کور د قسما قسم خوراکونو ډک دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په تندي يې پرخې پرخې خولې نۀ را درومي
د چا چې ژوند د عشرتونو راحتونو ډک دے
بايد هغه دې نن لاسونه په نکريزو سره کړي
د چاچې کور د بې غمۍ سپين مړوندونو ډک دے
هغه خو ژاړي که اختر د خنداګانو ورځ ده
په غم لړلے د چا ژوند چې له غمونو ډک دے

زړۀ چې غمجن وي د خوشۍ په نن سحر کښې څه دي
څۀ شو که نوم يې د اختر دے په اختر کښې څه دي

نن زما ورونه بنديوان دي په پردي وطن کښې
زۀ خبر نۀ يم چې د دويي به دا اختر څنګه وي
خو سوچ کوم چې اخر دوئي هم انسانان دي ربه
دوي هم پوهيږي چې به دلته نن سحر څنګه وي
سر په زنګون به څوک په خيال کښې محبوبه يادوي
او څوک به ژاړي چې زما به نن ټبر څنګه وي
دوي په اختر هم اغوستے نۀ شي نن نوې جامې
سوچ به کوي چې به نن حکم د افسر څنګه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ هـــم ســـپېره يـــم د اختــــر پـــه ورځ ژړا کومـــه
دچـــا پـــه يـــاد کښــــې دا عبثـــه مشـــغولا کومـــه
اختــر خــو نــوم د خوشــحالو دے خــو هغــو تــه نــۀ دے
څــوک چــې د بــد نصـيب د لاســه پــه بــد حال پراتــه دي
څــوک چــې د يــوې يــوې آنــې خبــر غــوا ړي پــه نــوم د الله

پــه خــاورو خــړ يــې لاس نيــولي کــوي ســوال پراتــه دي
د چـــا د ژونـــــد ملګـــــري لاړل همېشـــــه د پـــــاره
د چـــا کورونـــه شـــو تـــالا والـــه کنګـــال پراتـــه دي
د سياســـت د لاســـه کونـــډې د چـــا خوينـــدې لونـــه
او د چـــا ورونـــه ترمـــې ترمـــې پـــه بنګـــال پراتـــه دي

مهجــوره څــه؟ کــه تــش بــه نــوم پــه ټــول وطــن اختــر دے
د ژړا ډک پـــــه غـــــم لـــــړلے او غمجـــــن اختـــــر دے

«««««»»»»

يادګېرنــه: مــا دا نظـم د بنګلـه دېـش د بېلېـدو پـه وخـت لـيکلے ؤ-کلـه چـې زمـونږ نـوي زره(90000)فـوځ د هندوسـتان پـه بـېلا بېلـو کېمپونـو کښـې د جنګي قېديانو ژوند تېر ؤ-

(c) ketabton.com: The Digital Library

يؤ شاعر ملګري ته وصيت

که بيمار يم لږ مې خيال په ماه وسال که
د اويا کالونو تېر شومه تۀ خيال که
زۀ د منې زيړه پاڼه يم د ونې
چې در پرېوزم ځناور به مې پائمال که
لکه ډېره ښکلې پاڼه د سيمرغ
د يادونو په کتاب کښې مې سنبال که
د حالاتو له سيلۍ مې مرقد ژغوره
هسې نۀ چې خاوره يوسې ما کنګال که
د شعرونو مقبره کښې زما قبر
درنه ورک نۀ شي زيارت يې کال په کال که
که دې وس ورسېد جوړ ترينه کتاب که
ورک شعرونه راپېدا مې له عيال که
دغه کار ته تر مودې مودې مۀ ګوره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابتــدا یــې کــه دې زړهٔ غــواړي امســال کــه
ډېــره ښــکلې دیباچــه پــرې نوشــته کــړه
د یــادونو تــرې چــاپېره یــۀ دېــوال کــه
چــې کتــاب پــرې دګلونــو باغیچــه شــي
هغــه ښــکلي ښــکلي ټکــي اســتعمال کــه
د یــارۍ مــې دومــره حــق دربانــدې نشــته
خــو تــهٔ خبــر دغــه کــار وکــړه ماخوشــحال کــه
پــه قیامــت کښــې چــې یــۀ بــل تــه غــاړېوځو
دغــه کــار بــه د یــارۍ هــم اســتدلال کــه
پــه ســلګو د زنکــدن کښــې بــه زهٔ وایــم
چــې مهجــور پــه دا ښــېګړه لازوال کــه

«««««»»»»

یۀ شعر

ګــل چــې ســتایې ازغــي هــم بــد مــهٔ ګڼــه
دا خـــو ازغـــي دي چـــې ګلونـــه ژغـــوري

(c) ketabton.com: The Digital Library

بغاوت

وختــه چــې بيــا دې ورځــې شــپې څــوريږي
ويـــنم او وايمـــه چـــې ښـــې څـــوريږي
ســـتا پـــه تنـــدي اې کائناتـــه ګـــورم
عـــن چـــــې وړې وړې ذرې څـــــوريږي
دې وينـــو څښـــکونکي ازمـــري تـــه زمـــا
هـــــم د حـــــالاتو ارادې څـــــوريږي
خيـــر دے خـــو تـــوان د دې ليـــدو نـــۀ لـــرم
چـــې حيـــا نـــاکې پښـــتنې څـــوريږي
خدايـــه آليچــــې فـــولادې غوا ړمـــه
چـــې يـــې مړونـــد تـــه زولنـــې څـــوريږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وخـــت ظالمـــه ډېـــر منـــت دې کـــوم
بـس کـه بـس نـور مـې پـه ګـسـو مـۀ وهـه
ډېـــر اوشـــو ډېـــر اے ســـامراجي ظالمـــه
نـــور مـــې کـــاروان د تلوســـو مـــۀ وهـــه
دا وینـــــې زوې د غریـــــب دې غتهـــــه
دا شـــراب ګـــوره پـــه کاســـو مـــۀ وهـــه
د زور ګېـــرې نشـــه کښـــې مســـت ســـړیه
بـــس دے نـــور حـــق د پښـــتنو مـــۀ وهـــه

نـــۀ منـــې؟ ښـــۀ ده نـــو اوس خپلـــه ګـــوره
اوس د اوچتـــو بنګلـــو درز تـــه تېنـــګ شـــه
منـــت زاري تـــۀ د هیچـــا نـــۀ منـــې
اوس د پښـــتون د توپـــک ډز تـــه تېنـــګ شـــه
مهجـــوره! اوس دې زغمـــي وار د پښـــتون
راغلـې مېـدان تـه اوس دا ګـز تـه تېنـګ شـه

«««««»»»»

یادګېرنـه:ما دا نظـم هغـه وخـت لـیکلے ، کلـه چـې بهټـو صـېب د هغـه وخـت صوبه سرحد (پښتونخوا) او بلوچستان حکومتونه مات کړل-

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پرېغل د ځوکې بازه

د غلـــــيم د ارادو د زړکــــــو شــــــلې کـــــړه وزرې
شــابه بيــا پــه مخــه واخلــه دغــه شــنې سـپينې کــونترې
د حــــالاتو ګــــډ وډي تــــه د هــــوا مخــــالف زور تــــه
چــې زړۀ وانــۀ چــوې ګــوره تــه الــوت کــړه لــړې لــړې
بيــــا پــــه زور دې وزرو يــــو فضــــا کــــړه ځــــان ســــازه
د پرېغــــــــــــل د ځــــــــــوکې بــــــــــازه

نــا خبــرې د حملــې نــه ســېل ســېل شــنې ډبــرې ګرځــي
وزر جــوړ کــړه يــۀ ګــزار تــه چــې يــۀ يــۀ شــي ډبــرې ګرځــي
غـــړې چګـــې دې نيـــولې مـــردار خـــورو پـــه مـــردارو
زلزلـــه يـــې پـــه دنيـــا شـــه ټپوســـان بـــې ويـــرې ګرځـــي
تـــــۀ باچـــــا يـــــې د مارغـــــانو اراده وکـــــړه درازه
د پرېغــــــــــــل د ځــــــــــوکې بــــــــــازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تــهٔ بــې خوفــه بــې خطــره د پرېغــل نــه تــر شــواله
د ځــوانۍ پــه طاقــت ګرځــه د جنــوب نــه تــر شــماله
اســتعمار د ازمــري هــم کــړه هوســۍ تــه بــې مجالــه
هــر غــرور هــره مســتي هــم چــې د شــېر اوځــي لــه خيالــه
ســتا نــرې غونــدې اواز دې زوراورلــه هــر اوازه
د پرېغــــــــــــل د ثــــــــــــوکې بــــــــــــازه

ستا پنجـې دي زمـا خوښـې نـوم دې هـم دې پـه مـا ګـران
لـه خوښـۍ نـه پـه خنـدا شـم تـهٔ چـې ګرځـې پـه اسمان
دبـدبې تـه دې حېـران يـم بـې وقعتـه کـړې مارغـان
يـؤ وخـت داسـې ؤ چـې وو سـتا هـر صـفت د مسلمان
خـو افسـوس چـې هغـه لاړل نـا خبـر يـو مـونږ لـه رازه
د پرېغــــــــــــل د ثــــــــــــوکې بــــــــــــازه

ســتا ګــزار چــې تنــدريز دې پــه دنيــا د شــنو کــونترو
ؤ تســخير د کائنــات د صــحابه رض نيــت بــې وزرو
تمنــا د شــهادت تــه ضــرورت نــهٔ وي د زغــرو
شــهبازي ګــزار تــه نــهٔ وي وخــت د چغــو د خبــرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــاخبر ؤ ابـــو جهـــل هـــم لـــه معـــوذرض او لـــه معـــاذه رض
د پريغـــــــــــــل د څـــــــــــــوکې بـــــــــــــازه

پـه محـل کښـې مناسـب نـۀ دي سـتا ځـالې او سـتا څلـې
ډېـر بـه بـد ښـکاري مـاښو کښـې بـازه سـتا د ځـالې خلـې
اَشِـــدا ءُ عَلَـــى اَلکُفـــارِ رُحَمَـــا ءُ بيَـــنِهم ياســـت
بـازان چـا نـۀ دي ليـدلي چـې د يـؤ بـل سـره نښـلي
د مرحـوم امـت صـفت د ے تاکښـې اوس هـم تـرو تـازه
د پريغـــــــــــــل د څـــــــــــــوکې بـــــــــــــازه

تـــا تـــه اوس هـــم شـــابه يـــاده شـــهبازي د پـــلار نيکـــۀ ده
هـــاى افســـوس زمـــونږ نـــۀ هېـــره نـــن ماضـــي دپـــلار نيکـــۀ ده
زنـــدګي مـــو کلـــه يـــاده حجـــازي د پـــلار نيکـــۀ ده
تـــا تـــه يـــاده پـــه ښـــۀ ډول زنـــدګي د پـــلار نيکـــۀ ده
تـــۀ د وخـــت د تېـــر يـــدو نـــه ځکـــه ګرځـــې بـــې نيـــازه
د پريغـــــــــــــل د څـــــــــــــوکې بـــــــــــــازه

ژاړم ځکـــه نښـــانې د تېـــر امـــت ويـــنم پـــه تـــا کښـــې
د بخښـــلو او وژلـــو وو خويونـــه پـــه هرچـــا کښـــې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـﺋ يـﺅ نخښنـﻪ د مرحـوم امـت يـې پـاتې پـﻪ دنيـا کښـې
ستـا جـرات سـتا حوصـله ده پـه امـت د مصـطفیٰ کښـې
سـتا پـه شـان پـه هـر باطـل بـه وه حملـه د دوي ممتـازه
د پرېغـــــــل د ثـــــــوکې بـــــــازه

سـتا پـه زور کښـې د وزرو عجيبـه شـان زور ګيـري ده
پـه پنجـه کښـې چـې سـتا راشـي دايـې نخښنـه دمرګـي ده
سـتا صـفت خيبـر شـکن دے سـتا حملـه هـم حيـدري ده
د مارغـــانو پـــه ســـومنات دې اراده د غزنـــوي ده
د مهجـــور د زړګـــي ســـره د محمـــود د زړۀ ايـــازه
د پرېغـــــــل د ثـــــــوکې بـــــــازه

««««»»»»

يؤ شعر

اے شـپونکيه د شـنو غرونو ستاشپېلۍ کښـې زنـدګي ده
اســويلے پکښـې غرېـبي اسـوېلے سـتا د زړګـي ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهقان ته

پیغبمر د خوشحالي دې تا محنت دے
د ژوندون باعث د نورو ستا همت دے
د وطن په خړو خاورو کښې لوبېږې
ستا مقام په خړو خاورو کښې اوچت دے
اے دهقانه د خوارو نه دې قربان شم

تهٔ د ژوند عېش و عشرت څه پېژنې
تهٔ خوب ارام د سره نهٔ پېژنې
څه شے چې تهٔ ترېولو ښهٔ پېژنې
هغه ستا کار دے هم يې تهٔ پېژنې
د دې څېرې بږه جامو نه دې قربان شم

چې سېراب دې پرې فصلونه د وطن کړل
چې پرې زیات د نعمتونه د وطن کړل
چې سېوا دې پرې خوندونه د وطن کړل
خړ پټې دې چې باغونه د وطن کړل
ستړیه وروره د خولو نه دې قربان شم

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتون ته

اے بهادره غيرتي پښتونه
اے ننګياليه سرحدي پښتونه
اے د اسلام او د پښتو خاونده
چې يې شېدا په ازادي پښتونه

زړۀ خو مې غواړي چې دې وستايمه
خو دا لفظونه به له کومه غواړم
پښتونه ځوانه که د پلار غوندې شوې
نو ستا په پلار پسې به ونۀ ژاړم

پښتونه ځوانه ځواني ښکلې لرې
چې خفه نۀ شې څو عيبونه هم شته
منم چې ژبه خو د پلار وايې تۀ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پــلار دې نــور څــو میراثونــه هــم شــته
د پــلار شــرې هــم درتــه پــاتې څــو ده
ګــوره چــې هلتــه پتلونونــه هــم شــته؟

پښــتونه ځوانـــه ابـــدالي څـــوک ؤ
تاتـــه معلـــوم دے ننګیـــالے پښـــتون ؤ
څــه لــرې یــاد شېرشــاه ســوري څــوک ؤ
هــو هــو خبــر یــې بریــالے پښــتون ؤ
وروره خوشـــحال د اکـــوړي څـــوک ؤ
افــرین پــوی یــې تــور یــالے پښــتون ؤ
پښــتونه ځوانــه ګــوره پــر نــه شــې تــۀ
د زمــري زویــه چــې ګیــدړ نــۀ شــې تــۀ

ځــان تــه دنیــا چــې کــوم حېرانــه نــۀ کــړي
دا بــې همتـــه بـــه پښـــتون څنګـــه وي
خپلــه لیلـىٰ چــې لــه ســر ګرانــه نــۀ کــړي
داســې عاشــق رښــتیا مجنــون څنګــه وي
چــې د غلــیم خونــه پــرې ورانــه نــۀ کــړي
اثــر د هســې ځیګــر خــون څنګــه وي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې صدقه خپل زر له ځانه نۀ کړي
دغه قارون دے بل قارون څنګه وي

پښتونه ځوانه پې د مور یادوه
آ غېرتي شوده خو تا څښکلي دي
انجام یې څه شو هغه نور یادوه
کوم چې اوده له دې دنیا تللي دي
تۀ د نیکانو هغه شور یادوه
چې له دنیا په شور د چا تللي دي
چا کړه اباده غېر اباده دنیا
خو هائے افسوس چې نن د چا ده دنیا
زۀ چې شم ځوان نو ابیاري به دې کړم
د پښتون خاورې دا لوظونه کؤم
کوشش بیا بیا د ابادۍ به دې کړم
لوظ کؤم څو قسمونه کؤم

د حیا دارو په حیا مې قسم
د وفادارو په وفا مې قسم
د عاشقانو په ژړا مې قسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حسينانو په ادا مې قسم
د چګو غرونو په هوا مې قسم
او د شنو ونو په نڅا مې قسم
د سروګلونو په ګډا مې قسم
د بلبلانو په غوغا مې قسم
د خوشحالو په شنه خندا مې قسم
او په موسم د پربغل خوا مې قسم
په انتظار د چادچا مې قسم
او د بيلتون په ورځ رڼا مې قسم
په کار نامو د پېوندا مې قسم
په سياست د شهزادا مې قسم
په دغه خپل بېګا سبا مې قسم
د ازادۍ په ابتدا مې قسم

په بې وسلې کړې غزا مې قسم
او دايمان په ولولا مې قسم

چې لا ترا وسه امزريان پکښې شته
چې لا ترا وسه مومنان پکښې شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې لا تـر اوسـه مېړنيـان پکښـې شـته
چې لا تـر اوسـه تـور زنـان پکښـې شـته
دا پـه مـونږ ګرانـه لکـه ځـان خـاوره
زمـونږ د خپـل پښتونسـتان خـاوره

پـه دا قسـم کـه دروغـژن ومـه زۀ
پښـتونه ځوانـه بيـا بـه وژن ومـه زۀ
کـه پـه ريـا سـره غمجـن ومـه زۀ
بيـا بـه پـه خـوے خصـلت پمـن ومـه زۀ
اوس يـم حېـران کومـه قيصـه اولـيکم
زۀ سـتا صـفت کـه مرثيـه اولـيکم

«««««»»»»

يادګېرنـه دا نظـم مـا پـه کـال 1964م کښـې لـيکلے ؤ- چـې زۀ د اتـم جماعـت طالـب علـم ووم- دغـه ثـه خـاص معيـاري نظـم خـو نـۀ دے خـو زۀ يـې بغيـر د ثـه اصـلاح او کمـي بېشـي نقـل کـوم- پـه دې خيـال چـې لوسـتونکو تـه هـم د اتـم ټـولګي ډېـر هلـک شـاعر انـدازه اوشـي- او ماتـه هـم د خپلـې ډېـرې لـرې ماضي ثه يادګېرنه اوشي-

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعات

(c) ketabton.com: The Digital Library

يــؤ امريکــي ؤ بــل تــه وېــل چــې فکــر وړے يمــه
قيصـه جنجـال تـه ورځ پـه ورځ د دې اولـس سـره ځـي

مـا وئيـل چـې دا پنجـابے نـۀ دے چـې ټيزونـه کـوي
پښــتون ســنګر تــه چــې ورځــي نــو د اودس ســره ځــي

«««»»»»

ســـوے زړګـــے يـــې چـــې لـــوګے کـــوي
هغــــه مــــين تــــل اســــويلے کــــوي

وختـــه ناتوانـــه بوډاګـــان څـــه کـــوې
تـــا ســـره منـــډه بـــه ځلمے کـــوي

«««»»»»

پــوے د ژونـد نـۀ پـه بېګـا نـۀ پـه سـبا شـوم
ان تــر دې چــې کــم وبــېش اوس د اويــا شــوم

د ځـوانۍ ارمـان سـلګۍ وهـي پـه زړۀ کښـې
د ځــوانۍ ارمــان کومــه چــې بــوډا شــوم

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوڅـول د پــردو زوړونــو اســان کــار د ے
د زخمــي زوړونــو ملهــم پټــې مشــکل دي

راشــه دا کارونــه زده کــړه چــې ســړے شــې
ســــړیتوب د غوڅــــو زړونــــو رغــــؤل دي

وانړه کال 1969م

«««««»»»»

بیلــوي ســره دوه ورونــه پــه بېګــا یــا پــه ســبا کښــې
عجیبــه غونــدې منظــر د ے پــه نقشــه د پښــتونخوا کښــې

دېــوال هســک د ے تــرې دیــدن تــه دغــړې هســکول ګــران دي
پــه ارمــان بــه یــؤ بــل ګــورو د ســپوږمۍ ښــکلې رڼــا کښــې

«««««»»»»

تــه پرونــۍ قیصــه هــم مــه ماتــه کــوه
خــو ځــار دې شــم وعــده هــم مــه مــاتوه

دې تــا پــه یــوه مســکاماتیرې ګلــه
ښــکلیه زمــا توبــه هــم مــۀ مــاتوه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیاست د پېچ و تاو په مینځ کښې
خبره ورځ په ورځ جنجال ته درومي

د جمهوریت د ناوې ترۀ خفه دے
د اقتدار ډولۍ بنګال ته درومي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

هره ورځ دې چې په نوي رنګ کښې وینم
ستا د حُسن ورځ په ورځ موسم بدلیږي

ګل چې کومه جامه واغوندې خو ګل وي
خوند کوي چې هر سحر شبنم بدلیږي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

چې تا وینم اشنا نو سوچ مې یوسي
څومره ښکلې دې د سترګو دا بانه دي

تۀ خو یې زما په زړۀ کښې خو تۀ وایه
ښکلیه یاره چې دې تا په زړه کښې څه دي

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ســـترګې هـــر خـــوا اړوم د چـــا پـــه تمـــه
د زخمـــي زړګـــي زمـــا نـــه درمـــان ورک دے

خـــو ارمـــان دے چـــا تـــه پتـــه نشـــته خدايـــه
چـــې زمـــا نـــه څـــومره ښـــکلے جانـــان ورک دے

«««««»»»»

اشـــنا دا څـــه عجـــب ســـړے يمـــه زۀ
شـــومه جـــوت پـــه عاشـــقانو کښـــې زۀ

بيمـــار دې زۀ يمـــه خـــو تـــا غـــواړم
د هســـپتال پـــه بيمـــارانو کښـــې زۀ

نوښار کال 1973م

«««««»»»»

ليډرانو ته

مـــونږ تـــه لالـــچ د دولـــت مـــۀ راکـــوئ
زمـــونږ دا خپلـــه غريبـــي ښـــۀ ده

خـــو مـــونږ لـــه کـــاره پـــه جلســـو مـــۀ باســـئ
زمـــونږ دا خپلـــه مـــزدوري ښـــۀ ده

وانړه کال 1969م

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سـړي خـو ،،هـو،، او ،،نـا،، وي د سـړي
هـم بېګـا هـم يـې سـبا وي د سـړي

تـش پـه ږيـره پـه بربتونـو هـم كـار نـۀ شـي
چـې خويونـه زنانـه وي د سـړي
وانه 1969م

««««»»»»

يـؤ تربـور مـې پـه ،،تورمانـدې،، دا خبـره وكـړه
كـور كښـې د مـړه وے خـو چـې دومـره لـرې تللـي نـۀ وے

مـا ورتـه اووې چـې لا اوس هـم ډېـر راغلـي نـۀ يـو
وې يې چې كـوردې مرګـي ړنګ كـړے چې ښـاغلي نـه وے
ستمبر كال 2004م

««««»»»»

ځكـه نـه كسـي زمـا د سـترګو كسـي
چـې ړانـده شـو د هـر چـا د سترګو كسـي

زمـا كسـي دې نـۀ كسـي د چـا كسـي
كـه مـې كسـي د اشـنا د سـترګو كسـي

مډل اسكول كړمه كال1964م جماعت هشتم
««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـــې دي پــــه زړهٔ بانـــدي داغونـــه راکـــړل
بیــــا دي رټلـــــي ځوابونــــــه راکـــــړل

غلـــے ســـړے یـــم پـــه خلـــه نـــهٔ وایمـــه
ګنـــــې تــــا ځــــومره تکلیفونــــه راکـــړل

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

عشـــــق مــــــې رښـــــتونے د ے دعـــــوىٰ کومــــه
کــــــه ســــــربدل د یـــــؤ دیـــــدار غــــــواړي

خــــو دا قیصــــه خــــو راتــــه ګرانــــه شــــوه اوس
چــــې د خــــان لــــور ده مــــوټر کــــار غــــواړي

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

چــــې پښـــتو د کلیوالــــو پــــه شــــان نــــهٔ کــــړې
بیــــا پښــــتون چــــې ځــــان تــــه اونــــهٔ وائــــي ګــــوره

د ترلــــي مــــــې د کمځــــــو ســــــره ســــم نــــهٔ دي
ســـــتا دا ښــــکته للېــــدلي بریــــت تربــــوره

مډل اسکول کړمه کال1964م جماعت هشتم

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشـــنا چـــې نـــۀ منـــې زمـــا خبـــرې
ښـــۀ ده نـــو خوښـــې مـــې دي ســـتا خبـــرې

خـــدا ایېګو اشـــنا چـــې څـــه خبـــره خـــو ده
چـــا درتـــه کـــړې دي نـــن بیـــا خبـــرې

«««««»»»»

هـــیڅ یـــې هـــم قـــدر د جمهـــور نـــۀ کـــوي
مســـتر بهتـــو د کرســـۍ وېـــش غـــواړي

د جمهـــوري ګټـــې امیـــد یـــې نشـــته
ځکـــه مجیـــب اوس بنګلـــه دېـــش غـــواړي

«««««»»»»

سیاســت پــه عاشــقۍ کښــې هــم شــروع شــو
مســـاوي تقســـیم د ښـــکلیو هـــم پکـــار دے

څـــوک ســـاړه ســـاړه اهونـــه کـــوي بیـــا هـــم؛
یـــۀ نـــیم کـــس د ټولـــو ښـــکلیو جـــاګیر دار شـــي

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرځې مې تل په زړۀ کښې څه غواړې
هن اشنا در واخله زړۀ که زړۀ غواړې

دا به له ما هېڅکله پوره نۀ شي
تۀ تنکي زلمي په وينو سره غواړې

«««««»»»»

پلار ته دې وايه چې انکار اونکړي
پښتون زلمے يمه زۀ مړي کۀوم

خو زۀ هغه پښتون هم نۀ يمه چې؛
په سرو منګلو په تا پړي کوم

«««««»»»»

چې پښتونخوا په وينو رنګ شوه ما څه ونۀ ليکل
کوڅه کوڅه کښې مېله ړنګ شوه ما څه ونۀ ليکل

ما وې دځان سره به ټوله پښتونخوا ژړوم
خو دقلم څوکه مې زنګ شوه ما څه اونۀ ليکل

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــونږ خبـــره بـــه وي بلـــه بلـــه
خـــو تـــرې دنیـــا جـــوړوي بلـــه بلـــه

زمـــا یـــوه بـــس ده هغـــه نـــور دي اشـــنا
چـــې هـــره ورځ خوښـــوي بلـــه بلـــه

وانه کال 1969م

«««««»»»»

مـــا ورتـــه وېـــل چـــې ښـــۀ د کـــار خلـــق دي
د ښـــۀ کـــردار د ښـــۀ ګفتـــار خلـــق دي

جانـــان مـــې رو غونـــدې پـــه غـــوږ کښـــې اووې
،،دا شـــاعران هـــم ښـــۀ وزګـــار خلـــق دي، ،

«««««»»»»

مـــدام د ننـــګ او دغیـــرت خبـــرې
او د خپـــل ملـــک او د ملـــت خبـــرې

خلـــق دې خېـــر دے هرڅـــه هرڅـــه وائـــي
مـــونږ بـــه کـــوو د محبـــت خبـــرې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

حـــد راکـــوه راتـــه حدونـــه مـــۀ ږده
د بـــر ښـــۀ مـــې پېژنـــې شـــرطونه مـــۀ ږده

پـــه ظلـــم مـــۀ ګـــوره همـــت د پښـــتون
پـــه دا کـــوه کـــن دپاســـه غرونـــه مـــۀ ږده

وانه کال 1969م

«««««»»»»

ښـکليه سبا بـه خـدا ے زده کلـه راځـي
لېـــونے زړۀ خـــو مـــې لا نـــن ژاړي

د مـــرګ پـــه غـــم نـــۀ ده ژړا د مهجـــور
خـــو پـــه بـــې يـــاره زنکـــدن ژاړي

وانه کال 1969م

«««««»»»»

مـــا وې تنهـــاکې بـــه مـــې اووينـــې د ښـــو دلبـــره
ابلـې ښـې سـتا د کـور پـه خـوا کښـې ګرځېـدلے يمـه

د ختـــو جـــوړ کورونـــه وران د چـــا د لاســـه دي پـــروت
پـــه رنګـــه پنګـــه پښـــتونخوا کښـــې ګرځېـــدلې يمـــه

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غیرت په سر بازۍ کښې چې شي وروستو
شرموي چې د قام غېږي په شرمونو

د ترلې مې حياداري کمځې ښې دي
که تربور مې څو نازېږي په برېتونو

وانه کال 1969م

«««««»»»»

د دنیا په هر یوۀ ښکلي څيز مين يم
زۀ په حُسن مين يم په خلقو نۀ

هر څښتن د تورو سترګو زما يار دے
زۀ په وارو مين يمه په يوۀ نۀ

«««««»»»»

ترينه اوري که تروې ترخې خبرې
خو حق تل خوري د باطل سره ډغرې

تاريخ وياړي د روښان په ملنګانو
که لښکرې د اکبر وې زوراورې

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اے د وطــــن غریبـــه پېژنـــي څـــه؟
ســـترګې ســـره دي د محنـــت تیټـــې دي

دا چـــې دي ډکـــې ســـتاله وینـــو زوو
غریبـــه ســـتا دښـــمنې دا خېټـــې دي

«««««»»»»

څــوک غمجــن دي چــې بېګــا لــه بــه زۀ څــه خــورم
د چــا نــه خوښــېږي دا چــې بــه څــه څــه خــورم

څـــوک حېـــران د خوراکونـــو انتخـــاب تـــه
څــوک خفــا چــې بــه ډوډۍ او کــه وابــه خــورم

جمرود کال 1970م

«««««»»»»

بس کښې چې مړ شي پنجابے نو ورکړې لس لکه ته
ځکه چې دا دے پنجابے او پنجابي هم قیمتي دے

چې پرې زاړه کوټه راپرېوځي او پښتون مړ شي
نو پنځه لکه دي ډېرې پښتون کم قیمتي دے

«««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

لــه کــور چــې اووځــي پښــتنه بــې پــردې
جــامې یــې هــم وي دا ســې ســپکې غونــدې

چاتــه بــه ښــکلې لګــه حــوره ښــکاري
خــو ماتــه ښــکاري د شیشــکې* غونــدې

*شیشکه مسید و کښې نخرې ته وائي-

«««« »»»»

ســړي تــول پــه نــوم ســړي دي خــو ښــاغلي دي تــول چرتــه
دا ازلــــــي برخــــه رســــي یــــؤ نــــیم بختــــور تــــه

لرپښــتون کــه ســترګې پټــې کــړې چــې خبــردے زۀ خــوبچ یــم
د بمونـــو د مـــور بـــوئي بـــه را رســـیږي پیښـــور تـــه

«««« »»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

هائیکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشــــلې ځــــووني زيـــږه پګــــړۍ دې پـــــه ســــر
داســــــې کشـــــيږی لکـــــه وليــــــژ دې چـــــې
پـــــه دوا کـــي جينـــګ د منــــي زيـــړې ګېـــډۍ

««««»»»»

زۀ تـــا پـــه خـــوب کښـــې تـــۀ مـــاخوب کښـــې وينـــې
چـې زۀ ځـان خـوب کښـې تـۀ ځـان خـوب کښـې وينـې
راشـــــــه بـــــــدل کـــــــړو چـــــــې خوبونـــــــه ســـــــره

««««»»»»

دا بېـــــر ســــر خيــــرې ګرېــــوان يـــې ولـــې ؟
مـــــا وې چــــې دا لېــــونے ســــتا مينـــــې کــــړم
اشـــنا مـــې وېـــل چـــې دهشـــت ګـــرد ليـــده شـــې

««««»»»»

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشــنا چــې زۀ او تــۀ یــۀ ځــاے شــو ســره
نــو خیــال کــوه چــې بــد باطنــه رقیــب
پــام کــوه ســرجیکل ســټرایيک اونــۀ کــړي

«««««»»»»

مــا ورتــه وئیــل چــې دومــره ښــکلے یــې تــۀ
چــې ســتا پــه شــان بــه پــه جهــان کښــې نــۀ وي
اشــنا مــې وېــل چــې چاپلوســي مــۀ کــوه

«««««»»»»

خـتم شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library